Druk nr 3333

Warszawa, 4 listopada 2026 r.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-0610-192-26

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy - Kodeks karny.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z poważaniem

Donald Tusk

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Projekt

U S T A W A

z dnia …

o zmianie ustawy – Kodeks karny

Art. 1. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2026 r. poz. 1342) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 33:
   a) uchyla się § 1a i § 2a,
   b) § 3 otrzymuje brzmienie:

      „§ 3. Ustalając stawkę dzienną, sąd bierze pod uwagę dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe; stawka dzienna nie może być niższa od 100 złotych, ani też przekraczać 10 000 złotych.”;

2) w art. 37a § 1 otrzymuje brzmienie:

   „§ 1. Jeżeli przestępstwo jest zagrożone tylko karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 8 lat, a wymierzona za nie kara pozbawienia wolności nie byłaby surowsza od roku, sąd może zamiast tej kary orzec karę ograniczenia wolności nieniższą od 4 miesięcy albo grzywnę nieniższą od 40 stawek dziennych, w szczególności jeżeli równocześnie orzeka środek karny, środek kompensacyjny lub przepadek.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Projektowana ustawa ma na celu urealnienie granic stawki dziennej grzywny, które to granice pozostają niezmienione od początku obowiązywania ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (dalej jako: k.k.). W tym celu proponuje się nadanie art. 33 § 3 k.k. brzmienia: „Ustalając stawkę dzienną, sąd bierze pod uwagę dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe; stawka dzienna nie może być niższa od 100 złotych, ani też przekraczać 10 000 złotych.”.

Obecnie k.k. przewiduje tzw. system stawek dziennych, który polega na orzekaniu grzywny w dwóch etapach.

W pierwszym etapie sąd określa liczbę stawek. Stosownie do art. 33 § 1 k.k. najniższa liczba stawek wynosi 10, najwyższa zaś 540 (z modyfikacjami wynikającymi z art. 33 § 1a k.k.). Maksymalna wysokość grzywny może wzrosnąć do 810 stawek w przypadku kary łącznej (art. 86 § 1 k.k.) oraz nadzwyczajnego obostrzenia kary (art. 38 § 2 k.k.). W części szczególnej k.k. przewidziano również możliwość wymierzenia grzywny do 3000 stawek (art. 277b, art. 309). Prezentowany projekt nie zakłada zmian w odniesieniu do liczby stawek dziennych, czyli do składnika grzywny ustalanego w pierwszym etapie orzekania kary grzywny przy uwzględnieniu wagi popełnionego przestępstwa (społecznej szkodliwości czynu) i stopnia zawinienia.

W drugim etapie orzekania kary grzywny sąd ustala wysokość stawki dziennej, która obecnie nie może być niższa od 10 zł ani przekraczać 2000 zł. Ustalając stawkę dzienną, sąd kieruje się wskazaniami zawartymi w art. 33 § 3 k.k., które można by nazwać zbiorczo „dyrektywą statusu majątkowego sprawcy”. Realizacja owej dyrektywy zakłada wszechstronne rozważenie szeroko rozumianego położenia materialnego sprawcy przestępstwa. Sąd, rozstrzygając kwestię wysokości jednej stawki dziennej grzywny, powinien uwzględnić następujące okoliczności wyznaczające to położenie: jego dochody, warunki osobiste, warunki rodzinne, stosunki majątkowe oraz możliwości zarobkowe.

Sąd najpierw ustala liczbę stawek dziennych, a następnie ich wysokość. Wskazana kolejność powinna być zachowana w sentencji wyroku.

W skrajnych przypadkach, biorąc pod uwagę, że grzywnę orzeka się co do zasady w wymiarze od 10 stawek dziennych (art. 33 § 1 k.k.), może to prowadzić do jej orzeczenia w wysokości 100 zł. Taki wymiar kary można uznać za adekwatny i akceptowalny w przypadku odpowiedzialności za wykroczenia, ale nie za przestępstwa. Trudno bowiem,

przy aktualnej sile nabywczej pieniądza, zaaprobować orzekanie grzywien za przestępstwa w wymiarze 100 zł lub niewiele wyższym.

Dokonując wykładni art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, Sąd Najwyższy już ponad 20 lat temu zwrócił uwagę, że „wymierzenie sprawcy przestępstwa grzywny kwotowej w śmiesznie niskiej wysokości, chociaż formalnie dopuszczalne, niemal zawsze urągałoby społecznemu poczuciu sprawiedliwości" (uchwała SN z dnia 21 maja 2004 r. I KZP 4/04). Pogląd ten zachowuje aktualność i przemawia za zasadnością proponowanej zmiany art. 33 § 3 k.k.

W projekcie proponuje się podwyższenie granic stawki dziennej grzywny, która może zostać orzeczona przez sąd. Jak już wspomniano od początku obowiązywania k.k. granice te nie były zmieniane. W tym okresie siła nabywcza pieniądza uległa istotnej zmianie. Dla zobrazowania można wskazać, że w dacie uchwalenia k.k. (6 czerwca 1997 r.), zgodnie z zarządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 6 stycznia 1997 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie najniższego wynagrodzenia za pracę pracowników, wynagrodzenie to wynosiło 406 zł. Od 1 stycznia 2026 r. najniższe wynagrodzenie za pracę wynosi 4806 zł (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 września 2025 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2026 r.). Oznacza to ponad dziesięciokrotny wzrost na przestrzeni ponad 29 lat. W związku z powyższym, aby urealnić wysokość stawki dziennej grzywny w postępowaniu karnym, proponuje się dziesięciokrotne podwyższenie jej dolnej granicy oraz pięciokrotne podwyższenie granicy górnej. W tym ostatnim przypadku pięciokrotna rewaloryzacja będzie wystarczająca, gdyż w praktyce sądy nie sięgały po maksymalny wymiar kary.

Kolejne propozycje dotyczą uchylenia w k.k. § 1a i § 2a w art. 33 oraz zmiany art. 37a § 1. Zmiany w ww. zakresie wynikają ze zgłoszonych w ramach konsultacji publicznych i opiniowania uwag.

W ocenie projektodawcy ustawodawca, wprowadzając ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2600, z późn. zm.) do Kodeksu karnego przepisy art. 33 § 1a i § 2a oraz zmieniając art. 37a § 1, miał na uwadze potrzebę urealnienia orzekanych grzywien.

Projektowana obecnie zmiana wysokości stawki dziennej grzywny sprawia jednak, że rozwiązania zawarte w art. 33 § 1a i § 2a k.k. jawią się jako zbędne. Ich pozostawienie w k.k.

prowadziłoby do konieczności orzekania grzywny (jeżeli przestępstwo jest zagrożone zarówno grzywną, jak i karą pozbawienia wolności) w wysokości co najmniej:

– 5000 zł w przypadku czynu zagrożonego karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą roku,

– 10 000 zł w przypadku czynu zagrożonego karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 2 lat,

– 15 000 zł w przypadku czynu zagrożonego karą pozbawienia wolności przekraczającą 2 lata.

Powyższe uwagi odnoszą się również do grzywny wymierzanej obok kary pozbawienia wolności (art. 33 § 2a k.k.).

Tak ustalone dolne granice grzywny są zbyt wysokie. W ocenie projektodawcy zasadna jest zatem rezygnacja z art. 33 § 1a oraz § 2a k.k. i pozostawienie sądowi możliwości kształtowania grzywny w przedziale od 10 do 540 stawek zgodnie z art. 33 § 1 k.k.

W odniesieniu do art. 37a § 1 k.k. dostrzec należy szczególny charakter tego przepisu, który obecnie stanowi element sądowego wymiaru kary. Ponieważ orzekanie grzywny w oparciu o ten przepis ma miejsce, w sytuacji gdy „przestępstwo jest zagrożone tylko karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 8 lat, a wymierzona za nie kara pozbawienia wolności nie byłaby surowsza od roku", podwyższenie dolnego progu grzywny projektodawca ocenia jako uzasadnione.

Uznając, że w przeszłości ustawodawca podwyższał dolny próg grzywny orzekanej na podstawie art. 37a § 1 k.k. także po to, aby urealnić wymiar orzekanych grzywien, należy obecnie ponownie rozważyć, w jakim zakresie owo podwyższenie dolnego progu grzywny, orzekanej na podstawie art. 37a § 1 k.k., będzie uzasadnione, jeżeli uwzględni się proponowane w projekcie podwyższenie stawki dziennej grzywny.

Projektodawca dostrzega, że w odniesieniu do kary ograniczenia wolności ustawodawca w art. 37a § 1 k.k. wskazał, że orzekana na podstawie tego przepisu kara ograniczenia wolności nie może być niższa niż 4 miesiące. Oznacza to czterokrotne podwyższenie dolnego progu tej kary w stosunku do kary orzekanej na zasadach ogólnych (art. 34 § 1 k.k.).

W związku z powyższym projektodawca proponuje analogiczne (tj. czterokrotne) podwyższenie dolnej granicy grzywny orzekanej na podstawie art. 37a § 1 k.k. i w konsekwencji ustalenie jej na poziomie 40 stawek dziennych.

Projekt przewiduje, że ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, co powinno z jednej strony zapewnić możliwość zapoznania się z nowym stanem prawnym wszystkim adresatom, a jednocześnie nie odsuwać nadto w czasie wejścia w życie regulacji, którą projekt przewiduje.

Nie ma możliwości zastosowania alternatywnych w stosunku do projektowanych rozwiązań środków, które umożliwiałyby osiągnięcie zamierzonego celu.

Projektowana regulacja nie jest sprzeczna z zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych, zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projekt nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej.

Projekt nie podlegał dokonaniu oceny OSR przez Koordynatora OSR w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404).

Zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów oraz stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2026 r. poz. 936) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny”. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem ustawy w trybie przepisów ww. ustawy o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa.

W celu spełnienia wymogów, o których mowa w § 42 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów, projekt został skierowany do koordynatora OSR.

Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny **Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące** Ministerstwo Sprawiedliwości **Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu** pod względem legislacyjnym i merytorycznym: Arkadiusz Myrcha – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości **Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu** opiekun legislacyjny: Wojciech Ulitko – Zastępca Dyrektora Departamentu Legislacyjnego e-mail: sekretariat.dl@ms.gov.pl; tel. 22 52 12 764 Anna Malinowska-Hussain – główny specjalista, Departament Legislacyjny e-mail: Anna.Malinowska-Hussain@ms.gov.pl; tel. 22 52 12 229 opiekun merytoryczny: Tomasz Kuźma – Dyrektor Departamentu Prawa Karnego e-mail: sekretariat.dpk@ms.gov.pl; tel. 22 52 12 645	**Data sporządzenia** 9.10.2026 r. **Źródło:** Inicjatywa własna **Nr w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów:** UD413

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny[1] (dalej jako: k.k.) przewiduje tzw. system stawek dziennych, który polega na orzekaniu grzywny w dwóch etapach.

W pierwszym etapie sąd określa liczbę stawek. Stosownie do art. 33 § 1 k.k. najniższa liczba stawek wynosi 10, najwyższa zaś 540 (z modyfikacjami wynikającymi z art. 33 § 1a k.k.). Maksymalna wysokość grzywny może wzrosnąć do 810 stawek w przypadku kary łącznej (art. 86 § 1 k.k.) oraz nadzwyczajnego obostrzenia kary (art. 38 § 2 k.k.). W części szczególnej k.k. przewidziano również możliwość wymierzenia grzywny do 3000 stawek (art. 277b, art. 309). Prezentowany projekt nie zakłada zmian w odniesieniu do liczby stawek dziennych, czyli do składnika grzywny ustalanego w pierwszym etapie orzekania kary grzywny przy uwzględnieniu wagi popełnionego przestępstwa (społecznej szkodliwości czynu) i stopnia zawinienia.

W drugim etapie orzekania kary grzywny sąd ustala wysokość stawki dziennej, która obecnie nie może być niższa od 10 zł ani przekraczać 2000 zł. Ustalając stawkę dzienną, sąd kieruje się wskazaniami zawartymi w art. 33 § 3 k.k., które można by nazwać zbiorczo „dyrektywą statusu majątkowego sprawcy". Realizacja owej dyrektywy zakłada wszechstronne rozważenie szeroko rozumianego położenia materialnego sprawcy przestępstwa. Sąd, rozstrzygając kwestię wysokości jednej stawki dziennej grzywny, powinien uwzględnić następujące okoliczności wyznaczające to położenie: jego dochody, warunki osobiste, warunki rodzinne, stosunki majątkowe oraz możliwości zarobkowe.

Sąd najpierw ustala liczbę stawek dziennych, a następnie ich wysokość. Wskazana kolejność powinna być zachowana w sentencji wyroku.

Projektowana ustawa ma na celu urealnienie granic stawki dziennej grzywny, które to granice pozostają niezmienione od początku obowiązywania k.k. W skrajnych przypadkach, biorąc pod uwagę, że grzywnę orzeka się co do zasady w wymiarze od 10 stawek dziennych (art. 33 § 1 k.k.), może to prowadzić do jej orzeczenia w wysokości 100 zł. Taki wymiar kary można uznać za adekwatny i akceptowalny w przypadku odpowiedzialności za wykroczenia, ale nie za przestępstwa. Trudno bowiem, przy aktualnej sile nabywczej pieniądza, zaaprobować orzekanie grzywien za przestępstwa w wymiarze 100 zł lub niewiele wyższym.

Dokonując wykładni art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych[2], Sąd Najwyższy już ponad 20 lat temu zwrócił uwagę, że „wymierzenie sprawcy przestępstwa grzywny kwotowej w śmiesznie niskiej wysokości, chociaż formalnie dopuszczalne, niemal zawsze urągałoby społecznemu poczuciu sprawiedliwości"[3]. Pogląd ten zachowuje aktualność i przemawia za zasadnością odpowiedniej zmiany k.k. W tym okresie siła nabywcza pieniądza uległa istotnej zmianie. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego skumulowany wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI) w latach 1997–2025 wyniósł około 200 %, co oznacza, że przeciętny poziom cen był w 2025 r. niemal trzykrotnie wyższy niż w 1997 r. Innymi słowy towary i usługi konsumpcyjne są obecnie przeciętnie blisko trzy razy droższe niż w momencie ustalania obecnie obowiązujących stawek opłat. Szczególnie wysoka dynamika wzrostu cen wystąpiła w latach 2021–2023, jednak spadek inflacji w kolejnych latach nie zniwelował utraty realnej wartości opłat sądowych.

[1] (Dz. U. z 2026 r. poz. 1342).

[2] (Dz. U. z 2026 r. poz. 1070, z późn. zm.).

[3] (uchwała SN z 21 maja 2004 r., I KZP 4/04).

W dacie uchwalenia k.k. (6 czerwca 1997 r.), zgodnie z zarządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, wynagrodzenie minimalne wynosiło 406 zł. Od 1 stycznia 2026 r. najniższe wynagrodzenie za pracę wynosi 4806 zł[4]. Oznacza to ponad 10-krotny wzrost na przestrzeni blisko 29 lat.
Projektowana zmiana, polegająca na podwyższeniu maksymalnej wysokości stawki dziennej grzywny, stanowi dostosowanie obowiązujących regulacji do aktualnych warunków ekonomicznych. Pozwala ona zachować pierwotne założenia aksjologiczne, zgodnie z którymi wysokość grzywny powinna być indywidualizowana w oparciu o sytuację majątkową sprawcy oraz mieć charakter realnie dolegliwy.
Proponowana zmiana ma charakter fakultatywny – decyzja o zastosowaniu wyższych stawek pozostaje w gestii sądu i jest uzależniona od okoliczności konkretnej sprawy, w szczególności sytuacji majątkowej sprawcy. Jednocześnie już sama możliwość zastosowania wyższych stawek w wyjątkowych przypadkach uzasadnia potrzebę podwyższenia ustawowej granicy.

W poniższej tabeli przedstawiono informacje nt. wymierzanej kary grzywny **na przykładzie grzywny samoistnej za przestępstwa z oskarżenia publicznego** według stawek orzeczonych przez sądy rejonowe w latach 2023–2025 oraz 2005, 2010, 2015 i 2020 (z wyłączeniem przestępstw z Kodeksu karnego skarbowego):

Wyszczególnienie liczby stawek	Wysokość stawek						
	Razem	do 20 zł	21 do 40 zł	41 do 50 zł	51 do 80 zł	81 do 100 zł	101 zł i więcej
2025							
do 20	206	75	13	13	3	21	81
21 do 50	1 548	1 083	234	63	20	62	86
51 do 80	1 235	931	187	44	12	35	26
81 do 100	6 118	4 679	1 025	248	55	65	46
101 do 150	25 155	**20 664**	3 856	382	109	105	39
151 do 200	28 671	**21 649**	6 109	641	113	92	67
201 i więcej	8 759	7 394	1 074	139	50	58	44
2024							
do 20	240	94	33	26	4	26	57
21 do 50	2 465	1 781	409	95	28	98	54
51 do 80	1 959	1 495	283	104	24	40	13
81 do 100	10 679	7 803	2 125	464	120	114	53
101 do 150	26 921	**22 053**	4 145	437	118	113	55
151 do 200	24 467	**18 951**	4 673	581	92	112	58
201 i więcej	7 498	6 418	807	123	32	78	40
2023							
do 20	372	153	61	52	9	49	48
21 do 50	4 434	2 902	947	285	85	168	47
51 do 80	3 886	2 849	625	284	36	70	22
81 do 100	26 154	**18 593**	5 978	1 057	281	170	75
101 do 150	22 824	**18 390**	3 736	449	97	108	44
151 do 200	18 914	**15 104**	3 080	497	66	85	82
201 i więcej	6 956	6 112	637	98	23	48	38
2020							
do 20	872	351	196	126	18	135	46
21 do 50	12 229	8 495	2 633	576	203	307	15
51 do 80	9 627	7 808	1 181	482	64	83	9
81 do 100	25 091	**20 035**	3 987	688	189	154	38
101 do 150	14 338	**12 915**	1 122	175	35	75	16
151 do 200	10 875	9 629	973	163	28	61	21
201 i więcej	3 749	3 436	231	32	11	26	13
2015							
do 20	1 986	866	504	218	216	140	42
21 do 50	17 441	**13 741**	2 785	527	168	198	22
51 do 80	13 225	**11 969**	858	249	70	71	8

[4] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 września 2025 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2026 r. (Dz. U. poz. 1242).

81 do 100	17 262	**14 595**	2 011	399	132	107	18
101 do 150	6 294	5 946	214	45	25	32	32
151 do 200	3 069	2 785	181	68	11	19	5
201 i więcej	1 086	959	65	23	9	15	15
2010							
do 20	4 508	2 400	940	480	317	241	130
21 do 50	28 378	**24 622**	2 821	646	121	147	21
51 do 80	21 831	**20 850**	716	193	28	32	12
81 do 100	19 490	**17 608**	1 472	281	71	48	14
101 do 150	6 864	6 661	147	19	9	14	8
151 do 200	2 267	2 150	73	22	2	12	8
201 i więcej	701	655	22	10	2	5	7
2005*							
do 20	8 760	5 685	1 738	645	374	253	65
21 do 50	48 563	**45 425**	2 507	413	77	123	18
51 do 80	24 197	**23 430**	548	153	29	35	2
81 do 100	11 437	**10 466**	699	149	74	39	10
101 do 150	2 600	2 465	88	22	10	11	4
151 do 200	842	760	36	10	22	10	4
201 i więcej	275	236	19	5	3	10	2

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości

*– Tabela dla roku 2005 przedstawia informacje nt. wymierzanej kary grzywny na przykładzie grzywny samoistnej za przestępstwa z oskarżenia publicznego według stawek orzeczonych łącznie przez sądy rejonowe (wydziały karne) oraz sądy grodzkie. Takie przedstawienie danych dla roku 2005 nie zapewnia porównywalności z danymi z lat późniejszych.

Rok	Przeciętne wynagrodzenie (zł)	Minimalna grzywna (np. 100 zł) jako % przeciętnego wynagrodzenia
2020	ok. 5 167	1,94 %
2021	ok. 5 663	1,76 %
2022	ok. 6 346	1,58 %
2023	ok. 7 155	1,40 %
2024	ok. 8 181	1,22 %
2025	ok. 8 904	1,12 %

Brak jest obiektywnych danych pozwalających ocenić relację pomiędzy wysokością wymierzanych grzywien a stopniem zawinienia i społeczną szkodliwością czynów. Niemniej utrzymywanie przez blisko 30 lat niezmienionej wysokości stawki dziennej grzywny przy jednoczesnym wielokrotnym wzroście wynagrodzeń i cen prowadzi do wniosku, że ustawowe granice tej stawki utraciły swój pierwotny ekonomiczny wymiar i wymagają dostosowania do aktualnych realiów gospodarczych.

Dane zawarte w powyższej tabeli wskazują także na tendencję rosnącą w kwestii orzekania wysokości grzywny liczby stawek powyżej 200 i wysokości stawki powyżej 100 zł. Zauważyć należy, że takich spraw w:

- 2005 r. było 2,
- 2010 r. było 7,
- 2015 r. było 15,
- 2023 r. było 38,
- 2024 r. było 44.

Wysokość ta ma charakter graniczny i znajduje zastosowanie wyłącznie w przypadkach szczególnych. Jej podniesienie jest jednak konieczne dla zapewnienia wewnętrznej spójności systemu sankcji oraz zachowania możliwości pełnej indywidualizacji kary, zgodnie z sytuacją majątkową sprawcy.

Wysokość grzywny, w procesie jej wymiaru, opiera się na doborze określonej kwoty adekwatnej do stopnia zawinienia i możliwości sprawcy, a następnie dochodzi do zapisu tej grzywny z zachowaniem zasad kodeksowych. Podkreślić należy, że sędziowie są niezawiśli i kształtują grzywny zgodnie z dyrektywami z art. 33 i art. 53 k.k. Brak zmian w obszarze wysokości stawek dziennych grzywny sądy kompensują odpowiednim kształtowaniem liczby stawek lub jej wysokością.

Domniemywać można, że sędziowie traktują dolną granicę stawki dziennej jako adekwatną dla osób uzyskujących dochód na poziomie minimalnego lub przeciętnego wynagrodzenia i dlatego mimo inflacji od ponad dwóch dekad grzywny są orzekane nadal przy ustaleniu stawki na poziomie 10–20 zł. Opisany powyżej sposób traktowania dolnej

granicy stawki dziennej grzywny prowadzi do orzekania coraz wyższych grzywien w celu wymierzenia realnej dolegliwości odpowiadającej społecznemu poczuciu sprawiedliwości. Przykładowo za taki sam czyn 20 lat temu sędzia orzekał 50 stawek po 20 zł (1000 zł), a obecnie za taki sam czyn tego samego sprawcy orzeknie 250 stawek po 20 zł (5000 zł). Dolegliwość będzie ta sama, a rozstrzygnięcie zawarte w wyroku (wymiar grzywny) będzie odmienne.

Konsekwencje praktyczne na gruncie kary zastępczej

Zgodnie z art. 46 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy[5], „zarządzając wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności przyjmuje się, że jeden dzień pozbawienia wolności jest równoważny dwóm stawkom dziennym grzywny; kara zastępcza nie może przekroczyć 12 miesięcy pozbawienia wolności, jak również górnej granicy kary pozbawienia wolności za dane przestępstwo, a jeżeli ustawa nie przewiduje za dane przestępstwo kary pozbawienia wolności, górna granica zastępczej kary pozbawienia wolności nie może przekroczyć 6 miesięcy".

Nawiązując do opisanego wyżej przykładu – przy orzeczonej 20 lat temu grzywnie kara zastępcza za grzywnę w wysokości 50 stawek po 20 zł wynosiłaby 25 dni. Natomiast aktualnie przy grzywnie orzeczonej na poziomie 250 stawek po 20 zł kara zastępcza wynosić będzie 125 dni[6]. Może to budzić niezrozumienie i brak akceptacji społecznej.

Taka sytuacja jest konsekwencją:

– powszechnego kształtowania wysokości stawki dziennej grzywny w okolicy jej dolnego progu, co można wytłumaczyć praktyką sądów utożsamiającą stosowanie dolnych granic stawek dziennych grzywny wobec osób uzyskujących dochód na poziomie minimalnego lub przeciętnego wynagrodzenia,

– braku działań ustawodawcy w obszarze podwyższenia granic stawki dziennej grzywny.

Ponieważ praktyki sądów nie da się zmienić, konieczna jest interwencja ustawodawcy zaproponowana w przedstawionym projekcie.

Celem projektu jest dostosowanie wysokości stawki dziennej grzywny, która (obok liczby stawek dziennych) wpływa na wysokość grzywny, do aktualnej wartości pieniądza. Dopuszcza się, że skutkiem tego rozwiązania może być zaostrzenie kary grzywny. Należy jednak podkreślić, że nie jest to cel projektu, a ewentualny skutek. Celem jest urealnienie wysokości stawki dziennej grzywny, która pomimo 10-krotnego wzrostu minimalnego wynagrodzenia za pracę, pozostaje na niezmienionym poziomie od prawie 30 lat.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

W projekcie proponuje się podwyższenie granic stawki dziennej grzywny, która może zostać orzeczona przez sąd.

W celu urealnienia wysokości stawki dziennej grzywny w postępowaniu karnym proponuje się zmianę art. 33 § 3 k.k., w wyniku której otrzyma brzmienie: „Ustalając stawkę dzienną, sąd bierze pod uwagę dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe; stawka dzienna nie może być niższa od 100 złotych, ani też przekraczać 10 000 złotych.".

W odniesieniu do obecnie obowiązujących przepisów, projektowana zmiana zakłada 10-krotne podwyższenie jej dolnej granicy (z 10 zł na 100 zł) i 5-krotne podwyższenie jej górnej granicy (z 2000 zł na 10 000 zł). Zatem stawka dzienna nie będzie mogła być niższa od 100 złotych ani też przekraczać 10 000 złotych.

Zważywszy, że zgodnie z przepisem, który wskazuje podstawowe granice liczby stawek grzywny, najniższa liczba stawek grzywny wynosi 10, najwyższa zaś 540 i że granice te nie zostaną zmienione, minimalna wysokość grzywny po wejściu w życie projektowanej zmiany będzie wynosić 1000 zł (10 stawek grzywny x 100 zł), a najwyższa potencjalnie może wynieść 5 400 000 zł (540 stawek grzywny x 10 000 zł).

Należy mieć na uwadze również przepis art. 33 § 1a k.k., który wprowadza modyfikacje dolnej granicy liczby stawek. Zgodnie z tym przepisem: „Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, a przestępstwo jest zagrożone zarówno grzywną, jak i karą pozbawienia wolności, grzywnę wymierza się w wysokości nieniższej od:

1) 50 stawek – w przypadku czynu zagrożonego karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą roku;
2) 100 stawek – w przypadku czynu zagrożonego karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 2 lat;
3) 150 stawek – w przypadku czynu zagrożonego karą pozbawienia wolności przekraczającą 2 lata.".

Przy zastosowaniu powyżej wskazanych dolnych wysokości liczby stawek, minimalna grzywna po zmianie granic stawki dziennej grzywny będzie odpowiednio wynosić:

1) 5000 zł,
2) 10 000 zł,
3) 15 000 zł.

Kolejne propozycje dotyczą uchylenia w k.k. § 1a i § 2a w art. 33 oraz zmiany art. 37a § 1.

W ocenie projektodawcy ustawodawca, wprowadzając ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 2600, z późn. zm.) do k.k. przepisy art. 33 § 1a i § 2a oraz zmieniając art. 37a § 1, miał na uwadze potrzebę urealnienia orzekanych grzywien.

Projektowana obecnie zmiana wysokości stawki dziennej grzywny sprawia jednak, że rozwiązania zawarte w art. 33 § 1a i § 2a k.k. jawią się jako zbędne. Ich pozostawienie w k.k. prowadziłoby do konieczności orzekania grzywny (jeżeli przestępstwo jest zagrożone zarówno grzywną, jak i karą pozbawienia wolności) w wysokości co najmniej:

[5] (Dz. U. 2026 r. poz. 1307).

[6] Ministerstwo Sprawiedliwości nie dysponuje danymi nt. średniej długości orzekanej kary pozbawienia wolności w zastępstwie kary grzywny.

– 5000 zł w przypadku czynu zagrożonego karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą roku;
– 10 000 zł w przypadku czynu zagrożonego karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 2 lat;
– 15 000 zł w przypadku czynu zagrożonego karą pozbawienia wolności przekraczającą 2 lata.

Tak ustalone dolne granice grzywny są zbyt wysokie. W ocenie projektodawcy zasadna jest zatem rezygnacja z art. 33 § 1a oraz § 2a k.k. i pozostawienie sądowi możliwości kształtowania grzywny w przedziale od 10 do 540 stawek zgodnie z art. 33 § 1 k.k.

W odniesieniu do art. 37a § 1 k.k. dostrzec należy szczególny charakter tego przepisu, który obecnie stanowi element sądowego wymiaru kary. Ponieważ orzekanie grzywny w oparciu o ten przepis ma miejsce, w sytuacji gdy „przestępstwo jest zagrożone tylko karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 8 lat, a wymierzona za nie kara pozbawienia wolności nie byłaby surowsza od roku", podwyższenie dolnego progu grzywny projektodawca ocenia jako uzasadnione.

Uznając, że w przeszłości ustawodawca podwyższał dolny próg grzywny orzekanej na podstawie art. 37a § 1 k.k. także po to, aby urealnić wymiar orzekanych grzywien, należy obecnie ponownie rozważyć, w jakim zakresie owo podwyższenie dolnego progu grzywny, orzekanej na podstawie art. 37a § 1 k.k., będzie uzasadnione, jeżeli uwzględni się proponowane w projekcie podwyższenie stawki dziennej grzywny.

W związku z powyższym proponuje się ustalenie dolnej granicy stawek dziennych na poziomie 40 (obecnie jest to 150 stawek dziennych), co w konsekwencji – po uwzględnieniu projektowanych wysokości stawek – spowoduje wzrost dolnej granicy grzywny orzekanej na podstawie art. 37a § 1 k.k. z poziomu 1500 zł do 4000 zł.

Dodatkowe informacje

Projektowana regulacja nie ingeruje w zasady wymiaru kary ani w sposób oceny stopnia winy, lecz dotyczy wyłącznie podniesienia minimalnej wysokości stawki dziennej, co jest konsekwencją zmian o charakterze ekonomicznym.

Celem projektu nie jest więc modyfikacja zasad orzekania przez sąd, lecz dostosowanie minimalnej wartości stawki dziennej do aktualnych realiów gospodarczych, tak aby kara zachowała swoją realną dolegliwość przy zachowaniu dotychczasowych reguł jej indywidualizacji.

Zaostrzenie polityki karnej nie jest także zasadniczym celem zmian. Zmiana nie powinna mieć wpływu na ściągalność grzywny. Sąd orzeka kary w założeniu możliwe do uiszczenia przez sprawcę, a zatem i do ściągnięcia.

Dolegliwość grzywny: grzywna jest najłagodniejszą karą, co wynika z treści k.k., tradycji prawa karnego i orzecznictwa. Mechanizm potrącenia przy karze ograniczenia wolności zawiera naturalną klauzule waloryzacyjną związaną z faktycznym wzrostem wynagrodzenia wraz ze zmianami rynkowymi (inflacją, podwyższeniem minimalnego wynagrodzenia za pracę). W przypadku grzywny dostosowanie do warunków rynkowych, wobec braku zmian legislacyjnych, odbywało się przy wykorzystaniu tzw. sędziowskiego wymiaru kary. Nie zmieniają się zasady orzekania kary zastępczej pozbawienia wolności. W konsekwencji brak podstaw do podważania zawartej w kodeksie hierarchii kar. Nawet kara pozbawienia wolności może jawić się jako łagodniejsza, jeżeli jest orzeczona z warunkowym zawieszeniem jej wykonania[7]. Nie zmienia to jednak kodeksowej systematyki kar.

Informacja dotycząca alternatywnych metod rozwiązania problemu

Zróżnicowanie sposobu orzekania grzywien w postępowaniu karnym i karnoskarbowym jest uzasadniane ich odmiennym charakterem. Jak wskazuje się w doktrynie: „Funkcje kary grzywny w prawie karnym skarbowym są szersze od tych, jakie spełnia ona w prawie karnym powszechnym. Oprócz funkcji prewencyjnej, spełnia ona również funkcję fiskalną, która rekompensuje Skarbowi Państwa poniesione straty finansowe. Orzeczone w postępowaniu karnym skarbowym grzywny w całości stanowią dochód Skarbu Państwa. Szczególna funkcja fiskalna kary grzywny oraz finansowy charakter przestępstw skarbowych uzasadniają orzekanie przede wszystkim kary grzywny"[8]. Fiskalny charakter grzywny uzasadnia z kolei jej powiązanie z minimalnym wynagrodzeniem za pracę.

W sprawach o przestępstwa skarbowe, w których stawka dzienna grzywny jest powiązana z minimalnym wynagrodzeniem, wysokość stawki dziennej zmienia się wraz ze zmianą minimalnego wynagrodzenia za pracę. Zgodnie z art. 23 ustawy z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy[9] (dalej: „k.k.s."), ustalając stawkę dzienną, sąd bierze pod uwagę dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe, przy czym stawka dzienna nie może być niższa od jednej trzydziestej części minimalnego wynagrodzenia ani też przekraczać jej czterystukrotności. W 2026 r. minimalna stawka dzienna wynosi 160,20 zł, a maksymalna stawka dzienna to 64 080 zł.

[7] W wyroku z dnia 18 kwietnia 2013 r. II KK 93/13 SN wskazał, że „Przy ocenie wymogów wynikających z treści art. 434 § 1 KPK należy mieć na uwadze rzeczywistą dolegliwość orzekanych kar. W tej perspektywie bez wątpienia rzeczywista dolegliwość kary pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby, zwłaszcza gdy stosowaniu tego środka probacyjnego nie towarzyszy nałożenie na sprawcę dodatkowych obowiązków probacyjnych, jest mniejsza niż orzeczenie kary ograniczenia wolności podlegającej wykonaniu, a więc orzeczonej bez stosowania środka probacyjnego w postaci warunkowego zawieszenia jej wykonania".

[8] (por. F. Prusak [w:] *Kodeks karny skarbowy. Komentarz. Tom I (art. 1-53)*, Kraków 2006, art. 23).

[9] (Dz. U. z 2025 r. poz. 633, z późn. zm.).

Tradycją k.k. jest ustalanie sztywnych, kwotowych granic stawek dziennych grzywny. Odmienny sposób określania stawek dziennych w k.k. i k.k.s. istnieje od co najmniej kilkudziesięciu lat. Niniejszy projekt nie ma na celu unifikacji określania stawek dziennych w k.k. i k.k.s., a jedynie urealnienie wysokości stawki dziennej grzywny (k.k.).
W konsekwencji brak jest możliwości przyjęcia innych rozwiązań legislacyjnych niż te przewidziane w projektowanych przepisach.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Projektowana regulacja ze względu na stopień szczegółowości i domenę prawa krajowego nie była poddawana analizie prawnoporównawczej.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Sądy powszechne	sądy rejonowe – 319 sądy okręgowe – 47 sądy apelacyjne – 11	Ministerstwo Sprawiedliwości	Zmiana przy orzekaniu kar grzywny polegająca na podwyższeniu dolnej i górnej granicy stawki dziennej grzywny. Podwyższenie dolnej granicy grzywny orzekanej na podstawie art. 37a § 1 k.k. poprzez ustalenie dolnej granicy stawek dziennych na poziomie 40.
Obywatele – sprawcy przestępstw, wobec których może być orzeczona kary grzywny	ok. 80 tys. osób rocznie w tym: ok. 72 000 osądzonych na karę grzywny przez sądy rejonowe w 2025 r. ok. 5000 osądzonych na karę grzywny przez sądy okręgowe w 2025 r.	Ministerstwo Sprawiedliwości	Wyższa kara grzywny wymierzana w przypadku popełnienia przestępstwa i skazania na karę grzywny.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Zgodnie z § 52 Regulaminu pracy Rady Ministrów oraz stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677, z późn. zm.) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny".
W ramach opiniowania projekt został skierowany do następujących podmiotów:

1) Prokurator Krajowy;
2) Krajowa Rada Prokuratorów;
3) prokuratury regionalne;
4) Sąd Najwyższy;
5) sądy apelacyjne;
6) wojskowe sądy okręgowe;
7) Naczelna Rada Adwokacka;
8) Krajowa Rada Radców Prawnych;
9) Rzecznik Praw Obywatelskich;
10) Instytut Wymiaru Sprawiedliwości;
11) Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury.

W ramach konsultacji publicznych projekt został skierowany do następujących podmiotów:

1) Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia";
2) Stowarzyszenie Sędziów „Themis";
3) Stowarzyszenie Absolwentów i Aplikantów KSSiP Votum;
4) Stowarzyszenie Prokuratorów „Lex Super Omnia";
5) Porozumienie Samorządów Zawodowych i Stowarzyszeń Prawniczych;
6) Stowarzyszenie Sędziów Rodzinnych w Polsce;
7) Stowarzyszenie Sędziów Rodzinnych „Pro Familia";
8) Helsińska Fundacja Praw Człowieka;
9) Amnesty International;
10) Fundacja Batorego;
11) Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju;
12) Sieć Obywatelska Watchdog Polska;
13) Fundacja Court Watch Polska;
14) Fundacja Krakowski Instytut Prawa Karnego;

15) Centralny Instytut Analiz Polityczno-Prawnych;
16) Stowarzyszenie Praw Człowieka.

Czas trwania opiniowania i konsultacji publicznych został określony na 21 dni. Wyniki opiniowania i konsultacji publicznych zostały przedstawione w raporcie konsultacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2026 r.)		Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
		0 (2026)	**1 (2027)**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	***Łącznie (0–10)***
Dochody ogółem	**min**	0	**2,94**	**2,94**	**2,94**	**2,94**	**2,94**	**2,94**	**2,94**	**2,94**	**2,94**	**2,94**	**29,4**
	max	0	**75,32**	**75,32**	**75,32**	**75,32**	**75,32**	**75,32**	**75,32**	**75,32**	**75,32**	**75,32**	**753,2**
budżet państwa	min	0	2,94	2,94	2,94	2,94	2,94	2,94	2,94	2,94	2,94	2,94	**29,4**
	max		75,32	75,32	75,32	75,32	75,32	75,32	75,32	75,32	75,32	75,32	**753,2**
JST		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**
pozostałe jednostki		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Wydatki ogółem		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
budżet państwa		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**
JST		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**
pozostałe jednostki		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Saldo ogółem	**min**	**0**	**2,94**	**2,94**	**2,94**	**2,94**	**2,94**	**2,94**	**2,94**	**2,94**	**2,94**	**2,94**	**29,4**
	max	**0**	**75,32**	**75,32**	**75,32**	**75,32**	**75,32**	**75,32**	**75,32**	**75,32**	**75,32**	**75,32**	**753,2**
budżet państwa	min	0	2,94	2,94	2,94	2,94	2,94	2,94	2,94	2,94	2,94	2,94	**29,4**
	max	0	75,32	75,32	75,32	75,32	75,32	75,32	75,32	75,32	75,32	75,32	**753,2**
JST		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**
pozostałe jednostki		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**

Źródła finansowania	Projektowana ustawa nie generuje nowych wydatków dla sektora finansów publicznych, natomiast wpłynie na zwiększenie dochodów budżetu państwa w cz. 15 – Sądy powszechne.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Na wstępie należy zauważyć, że w 2024 r. przypisano ogółem 1 046 492 854 zł kar grzywny, z czego uiszczono 583 186 228 zł (ok. 55,7 %). Na podstawie dostępnych danych statystycznych podjęta została próba oszacowania wzrostu dochodów do budżetu państwa z tytułu podniesienia granic stawki dziennej grzywny. **<u>Sądy rejonowe</u>** Osoby osądzone w pierwszej instancji (według właściwości rzeczowej) za rok 2025 r. przez sądy rejonowe:

Wymiar grzywny samoistnej za przestępstwa z oskarżenia publicznego według stawek z wyłączeniem przestępstw z Kodeksu karnego skarbowego

Wyszczególnienie liczby stawek		Wysokość stawek						
		Razem	do 20 zł	21 do 40 zł	41 do 50 zł	51 do 80 zł	81 do 100 zł	101 zł i więcej
0		1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	01	**71 692**	**56 475**	**12 498**	**1 530**	**362**	**438**	**389**
do 20	02	206	75	13	13	3	21	81
21 do 50	03	1 548	1 083	234	63	20	62	86
51 do 80	04	1 235	931	187	44	12	35	26
81 do 100	05	6 118	4 679	1 025	248	55	65	46
101 do 150	06	25 155	20 664	3 856	382	109	105	39
151 do 200	07	28 671	21 649	6 109	641	113	92	67
201 i więcej	08	8 759	7 394	1 074	139	50	58	44

Wymiar grzywny samoistnej według stawek za przestępstwa z oskarżenia prywatnego (w tym w trybie art. 55)

Wyszczególnienie liczby stawek	Wysokość stawek						
	Razem	do 20 zł	21 do 40 zł	41 do 50 zł	51 do 80 zł	81 do100 zł	101 zł i więcej

0		1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	01	**1 292**	**1 029**	**171**	**48**	**10**	**23**	**11**
do 20	02	25	14	1	2	4	1	3
21 do 50	03	252	204	32	6	3	7	
51 do 80	04	164	135	16	11		2	
81 do 100	05	408	314	66	14	1	9	4
101 do 150	06	235	195	30	7	1		2
151 do 200	07	156	126	21	6	1	1	1
201 i więcej	08	52	41	5	2		3	1

Sądy okręgowe

Osoby osądzone w pierwszej instancji (według właściwości rzeczowej) za rok 2025 r. przez sądy okręgowe:

Grzywna obok pozbawienia wolności – wg stawek

Wyszczególnienie stawek		Razem	Wysokość stawek					
			do 20 zł	21 do 30 zł	31 do 50 zł	51 do 80 zł	81 do 100 zł	101 zł i więcej
0		01	02	03	04	05	06	07
OGÓŁEM	01	**4 179**	**1 126**	**370**	**947**	**159**	**972**	605
do 20	02	35	5	2	8	1	15	4
21 do 50	03	286	78	17	65	7	91	28
51 do 70	04	68	8	3	17	6	24	10
71 do 80	05	79	18	10	19	4	15	13
81 do 100	06	906	242	82	273	44	185	80
101 do 200	07	1 490	456	138	322	66	328	180
201 do 300	08	769	207	70	154	21	187	130
powyżej 300	09	546	112	48	89	10	127	160

Grzywna samoistna – wg stawek

Wyszczególnienie liczby stawek		Wysokość stawek						
		Razem	do 20 zł	21 do 40 zł	41 do 50 zł	51 do 80 zł	81 do 100 zł	101 zł i więcej
0		1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	01	**667**	**237**	**75**	**56**	**68**	**161**	**70**
do 20	02	19		1		8	10	
21 do 50	03	50	11	4	4	8	18	5
51 do 80	04	51	4	1	7	16	14	9
81 do 100	05	103	16	10	13	17	39	8
101 do 150	06	142	55	10	16	10	35	16
151 do 200	07	202	118	23	11	5	28	17
201 i więcej	08	100	33	26	5	4	17	15

Źródło: Powyższe dane pochodzą ze sprawozdań Ministerstwa Sprawiedliwości (sprawozdania MS-S6r oraz MS-S6o).

SZACOWANIE SKUTKÓW:

W celu oszacowania skutków finansowych projektowanej zmiany poniżej przedstawiono 3 warianty.

WARIANT 1. Minimalny wzrost dochodu:

W celu obliczenia możliwego wzrostu dochodu budżetu państwa przyjęto, że w sprawach, w których dotychczas stawka dzienna mieściła się w przedziale 10–100 zł, po zmianie przepisu będzie ona wynosiła niemniej niż 1000 zł.

Na potrzeby oszacowania skutków finansowych przyjęto dolne przedziały liczby stawek i ich wysokości, tak aby przedstawić maksymalną różnicę do nowej minimalnej stawki – 1000 zł.

a) Wymiar grzywny samoistnej za przestępstwa z oskarżenia publicznego według stawek z wyłączeniem przestępstw z Kodeksu karnego skarbowego – sądy rejonowe

	Wysokość stawek

Wyszczególnienie liczby stawek		Razem	**10 zł** [do 20 zł]	**21** [21 do 40 zł]	**41** [41 do 50 zł]	**51** [51 do 80 zł]	**81** [81 do 100 zł]	101 zł i więcej
0		1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	01	**71 692**	**56 475**	**12 498**	**1 530**	**362**	**438**	**389**
10 [do 20]	02	206	75	13	13	3	21	81
21 [21 do 50]	03	1 548	1 083	234	63	20	62	86
51 [51 do 80]	04	1 235	931	187	44	12	35	26
81 [81 do 100]	05	6 118	4 679	1 025	248	55	65	46
101 [101 do 150]	06	25 155	20 664	3 856	382	109	105	39
151 [151 do 200]	07	28 671	21 649	6 109	641	113	92	67
[201 i więcej]	08	8 759	7 394	1 074	139	50	58	44

Kolorem oznaczone zostały te stawki, które obecnie wynoszą poniżej 1000 zł (z uwagi na to, że po zmianie minimalna wysokość kary grzywny wyniesie 1000 zł). Powyższe pozwoli na oszacowanie minimalnej kwoty zwiększonego dochodu.
Przyjmując dolne granice przedziałów, dotychczasowy dochód – na podstawie dostępnych danych – mógł wynieść **4 693 767 zł.**
Natomiast dla tej liczby zasądzonych kar grzywny na poziomie minimalnym, tj. 1000 zł (po zmianach), dochód wyniesie **7 115 000 zł** (7115 x 1000 zł).

Różnica to: 2 431 233 zł

b) Wymiar grzywny samoistnej według stawek za przestępstwa z oskarżenia prywatnego – sądy rejonowe

Wyszczególnienie liczby stawek		Wysokość stawek						
		Razem	**10 zł** [do 20 zł]	**21** [21 do 40 zł]	**41** [41 do 50 zł]	**51** [51 do 80 zł]	**81** [81 do 100 zł]	101 zł i więcej
0		1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	01	**1 292**	**1 029**	**171**	**48**	**10**	**23**	**11**
10 [do 20]	02	25	14	1	2	4	1	3
21 [21 do 50]	03	252	204	32	6	3	7	
51 [51 do 80]	04	164	135	16	11		2	
81 [81 do 100]	05	408	314	66	14	1	9	4
101 [101 do 150]	06	235	195	30	7	1		2
151 [151 do 200]	07	156	126	21	6	1	1	1
201 i więcej	08	52	41	5	2		3	1

Kolorem oznaczone zostały te stawki, które obecnie wynoszą poniżej 1000 zł (z uwagi na to, że po zmianie minimalna wysokość kary grzywny wyniesie 1000 zł). Powyższe pozwoli na oszacowanie minimalnej kwoty zwiększonego dochodu.
Przyjmując dolne granice przedziałów, dotychczasowy dochód – na podstawie dostępnych danych – mógł wynieść **390 588 zł.**
Natomiast dla tej liczby zasądzonych kar grzywny na poziomie minimalnym, tj. 1000 zł (po zmianach), dochód wyniesie **713 000 zł** (713 x 1000 zł).

Różnica to: 322 412 zł

c) Osoby osądzone w pierwszej instancji (według właściwości rzeczowej) – grzywna obok pozbawienia wolności – sądy okręgowe

Wyszczególnienie stawek		Razem	Wysokość stawek					
			10 zł [do 20 zł]	**21 zł** [21 do 30 zł]	**31 zł** [31 do 50 zł]	**51 zł** [51 do 80 zł]	**81 zł** [81 do 100 zł]	101 zł i więcej
0		01	02	03	04	05	06	07
OGÓŁEM	01	**4 179**	**1 126**	**370**	**947**	**159**	**972**	605
10 [do 20]	02	35	5	2	8	1	15	4
21 [21 do 50]	03	286	78	17	65	7	91	28
51 [51 do 70]	04	68	8	3	17	6	24	10
71 [71 do 80]	05	79	18	10	19	4	15	13
81 [81 do 100]	06	906	242	82	273	44	185	80
101 [101 do 200]	07	1 490	456	138	322	66	328	180

201 [201 do 300]	08	769	207	70	154	21	187	130
powyżej 300	09	546	112	48	89	10	127	160

Kolorem oznaczone zostały te stawki, które obecnie wynoszą poniżej 1000 zł (z uwagi na to, że po zmianie minimalna wysokość kary grzywny wyniesie 1000 zł). Powyższe pozwoli na oszacowanie minimalnej kwoty zwiększonego dochodu.
Przyjmując dolne granice przedziałów, dotychczasowy dochód – na podstawie dostępnych danych – mógł wynieść **295 132 zł.**
Natomiast dla tej liczby zasądzonych kar grzywny na poziomie minimalnym, tj. 1000 zł (po zmianach), dochód wyniesie **459 000 zł** (459 x 1000 zł).

Różnica to: 163 868 zł

d) Osoby osądzone w pierwszej instancji (według właściwości rzeczowej) – grzywna samoistna – sądy okręgowe

Wyszczególnienie liczby stawek		Wysokość stawek						
		Razem	**10 zł** [do 20 zł]	**21** [21 do 40 zł]	**41** [41 do 50 zł]	**51** [51 do 80 zł]	**81** [81 do 100 zł]	101 zł i więcej
0		1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	01	**667**	**237**	**75**	**56**	**68**	**161**	**70**
10 [do 20]	02	19		1		8	10	
21 [21 do 50]	03	50	11	4	4	8	18	5
51 [51 do 80]	04	51	4	1	7	16	14	9
81 [81 do 100]	05	103	16	10	13	17	39	8
101 [101 do 150]	06	142	55	10	16	10	35	16
151 [151 do 200]	07	202	118	23	11	5	28	17
201 i więcej	08	100	33	26	5	4	17	15

Kolorem oznaczone zostały te stawki, które obecnie wynoszą poniżej 1000 zł (z uwagi na to, że po zmianie minimalna wysokość kary grzywny wyniesie 1000 zł). Powyższe pozwoli na oszacowanie minimalnej kwoty zwiększonego dochodu.
Przyjmując dolne granice przedziałów, dotychczasowy dochód – na podstawie dostępnych danych – mógł wynieść **34 908 zł.**
Natomiast dla tej liczby zasądzonych kar grzywny na poziomie minimalnym, tj. 1000 zł (po zmianach), dochód wyniesie **58 000 zł** (58 x 1000 zł).

Różnica to: 23 092 zł

RAZEM: 2 940 605 zł

WARIANT 2. Najczęściej zasądzane kary grzywny - wymiar grzywny samoistnej za przestępstwa z oskarżenia publicznego

Wyszczególnienie liczby stawek		Wysokość stawek						
		Razem	do 20 zł	21 do 40 zł	41 do 50 zł	51 do 80 zł	81 do 100 zł	101 zł i więcej
0		1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	01	**71 692**	**56 475**	**12 498**	**1 530**	**362**	**438**	**389**
do 20	02	206	75	13	13	3	21	81
21 do 50	03	1 548	1 083	234	63	20	62	86
51 do 80	04	1 235	931	187	44	12	35	26
81 do 100	05	6 118	4 679	1 025	248	55	65	46
101 do 150	06	25 155	20 664	3 856	382	109	105	39
151 do 200	07	28 671	21 649	6 109	641	113	92	67
201 i więcej	08	8 759	7 394	1 074	139	50	58	44

Analizując najczęściej zasądzane kary grzywny powyżej 1000 zł:
– w przedziale **1010 zł** (10 zł x 101) – **3000 zł** (20 zł x 150) było 20 664; średnia 2005 zł,

– w przedziale **1510 zł** (10 zł x 151) – **4000 zł** (20 zł x 200) było 21 649; średnia 2755 zł,
– w przedziale **2010 zł** (21 zł x 101) – **6000 zł** (40 zł x 150) było 3 856; średnia 4005 zł,
– w przedziale **3171 zł** (21 zł x 151) – **8000 zł** (40 zł x 200) było 6 109; średnia 5586 zł.

Zakłada się, że w tych przedziałach **również** może nastąpić wzrost wysokości kary grzywny. Na potrzeby oceny zakłada się, że wysokość kary wzrośnie o 50 %, wtedy dodatkowy dochód budżetu państwa wyniósłby:
– 2005 x 50 % x 20 664 = 20 715 660 zł,
– 2755 x 50 % x 21 649 = 29 821 497 zł,
– 4005 x 50 % x 3 856 = 7 721 640 zł,
– 5586 x 50 % x 6109 = 17 062 437 zł.

Analogicznie można zakładać, że w pozostałych sprawach zasądzana kara grzywny może także wzrosnąć, natomiast na potrzeby obliczeń przyjęto tylko te najczęściej orzekane.

RAZEM: 75 319 708 zł

WARIANT 3. Procentowy wzrost w odniesieniu do obecnie uiszczonych grzywien
Można również zakładać, że gdyby wzrost dochodu do budżetu państwa z tytułu podniesienia kar grzywny wzrósł **tylko o 10 %** w odniesieniu do obecnie uiszczonych kar, to wyniósłby on **ok. 58,3 mln zł** (w 2024 r. na podstawie sprawozdania z wykonania orzeczeń sądowych w zakresie grzywny, opłat i kosztów sądowych, wykonano kary grzywny (karne) w okresie sprawozdawczym na poziomie ok. 583 mln, co stanowi 55,7 % ogółu przypisanych kar).

WNIOSKI
Powyższe szacunki mają charakter poglądowy. Nie można *a priori* zakładać, że wzrost wysokości stawki z 10 zł do 100 zł spowoduje automatyczny 10-krotny wzrost dochodu państwa z tego tytułu.

Ewentualny wzrost dochodu jest uwarunkowany wieloma zmiennymi, m.in.:
– sąd, rozstrzygając kwestię wysokości jednej stawki dziennej grzywny uwzględnia okoliczności takie jak: dochody, warunki osobiste, warunki rodzinne, stosunki majątkowe oraz możliwości zarobkowe sprawy przestępstwa;
– ustalanie kary grzywny będzie zależało od praktyki orzeczniczej i zasądzanej liczby stawek;
– aktualna ściągalność kar grzywny jest na poziomie ok. 55,7 % i podniesienie wysokości stawki może mieć wpływ na poziom ich uiszczania;
– podniesienie kar może wywołać skutek prewencyjny.

W tabeli pkt 6 OSR przedstawiono wariant minimalny i maksymalny oszacowany na podstawie przyjętych założeń.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

			Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian			0	1	2	3	5	10	*Łącznie (0–10)*
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2026 r.)	duże przedsiębiorstwa		0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw		0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	min	0	-2,94	-2,94	-2,94	-2,94	-2,94	**-29,4**
		max	0	-75,32	-75,32	-75,32	-75,32	-75,32	**-753,2**
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa		Brak wpływu.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw		Przedmiotowy projekt nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej, w związku z czym odstąpiono od analiz i oceny przewidywanych skutków społeczno-gospodarczych, wskazanych w art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480, z późn. zm.).						

	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w tym osoby z niepełnosprawnością i starsze	Brak wpływu.
Niemierzalne		Brak wpływu.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie ustawy nie będzie miało negatywnego wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw, jak również nie będzie miało negatywnego wpływu na sytuację i rozwój regionalny.	

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☒ nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: …	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: …
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy

Komentarz: Brak.

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☒ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie

Omówienie wpływu	Projekt ustala nowe granice stawki dziennej grzywny. Wpływ na sądy powszechne został omówiony w pkt 4.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Projekt przewiduje, że ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Ewaluacja będzie mogła zostać przeprowadzona po upływie 2 lat od wejścia w życie ustawy w oparciu o dane dotyczące liczby zasądzonych kar grzywny z uwzględnieniem liczby stawek i ich wysokości. Ponadto istotnym wskaźnikiem może być poziom ściągalności kar grzywien karnych.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak.

RAPORT Z KONSULTACJI
projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny UD413

1. Omówienie wyników przeprowadzonych konsultacji publicznych i opiniowania oraz informacje o okresie ich przeprowadzenia i terminie wyznaczonym do zajęcia stanowiska

Projektowana ustawa została, przy pismach z dnia 1 lipca 2026 r., skierowana do konsultacji publicznych i opiniowania do podmiotów wymienionych w pkt 5 OSR. Wyznaczony termin do przedstawienia stanowisk lub opinii wynosił 21 dni.

W ramach opiniowania uwagi do projektu przedstawili: Prokuratura Krajowa, Wojskowy Sąd Okręgowy w Poznaniu (Sąd Garnizonowy w Szczecinie), Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury, Sąd Apelacyjny w Krakowie, Sąd Okręgowy w Krakowie, Sąd Okręgowy w Lublinie, Sąd Apelacyjny w Lublinie, Sąd Najwyższy, Sąd Apelacyjny w Katowicach, Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej, Sąd Okręgowy w Częstochowie, Prokuratura Regionalna w Szczecinie, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze, Sąd Okręgowy w Zielonej Górze, Sąd Apelacyjny w Poznaniu, Sąd Rejonowy w Krośnie Odrzańskim, Sąd Apelacyjny w Szczecinie, Krajowa Rada Doradców Podatkowych, Sąd Apelacyjny w Warszawie, Sąd Apelacyjny w Gdańsku oraz Krajowa Rada Radców Prawnych.

W ramach konsultacji publicznych uwagi zgłosiło Porozumienie Zielonogórskie Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia.

2. Przedstawienie wyników konsultacji projektu z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym

Projekt ustawy nie wymagał przedłożenia instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

3. Wskazanie podmiotów, które zgłosiły zainteresowanie pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa

Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem ustawy w trybie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2026 r. poz. 936).

Zał. 1 (tabela z uwagami z opiniowania i konsultacji publicznych)

Załącznik do raportu z konsultacji

Tabela uwag z konsultacji publicznych i opiniowania projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny UD413

Lp.	Podmiot zgłaszający uwagę	Jednostka redakcyjna	Treść uwagi	Stanowisko
1	Prokuratura Krajowa	Uwaga dotyczy uzasadnienia	Z aprobatą należy przyjąć inicjatywę nowelizacji art. 33 § 3 k.k. Brak urealnienia określonej w tym przepisie stawki dziennej przez niemal 3 dekady wypaczył ideę tej instytucji, która ma powodować, że ukaranie sprawcy karą grzywny pozostaje we właściwej relacji do jego dochodów, warunków osobistych, rodzinnych, stosunków majątkowych i możliwości zarobkowych. **Za celowe uznać jednak należy powołanie w uzasadnieniu projektu danych Głównego Urzędu Statystycznego ilustrujących, jak na przestrzeni czasu od dnia wejścia w życie Kodeksu karnego zmieniło się średnie wynagrodzenie.** Odniesienie się wyłącznie do minimalnego wynagrodzenia za pracę nie jest miarodajne, zważywszy że płaca minimalna w ostatnich latach rosłą nieproporcjonalnie szybko w stosunku do średniego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.	Uwaga niezasadna. Odniesienie się w uzasadnieniu projektu do minimalnego wynagrodzenia wynika z konieczności zachowania spójności systemowej z regulacjami k.k.s. W art. 23 § 3 k.k.s. wysokość stawki dziennej grzywny powiązana została z minimalnym wynagrodzeniem. Inne wskaźniki makroekonomiczne nie wpływają na wysokość stawki dziennej grzywny na gruncie k.k.s. Z tego względu nie miały decydującego znaczenia dla projektowanej zmiany.
2	Wojskowy Sąd Okręgowy w Poznaniu (Wojskowy Sąd Garnizonowy w Szczecinie)	art. 33 § 3 k.k.	Opinia negatywna, albowiem: o ile w przypadku braku dodatkowych obostrzeń, minimalna wysokość grzywny wg projektu będzie wynosiła 1.000,00 złotych (10 stawek po 100,00 zł każda), to już w przypadku, gdy **sąd chcąc wymierzyć karę grzywny przy alternatywnym zagrożeniu karą pozbawienia wolności, zobowiązany będzie zastosować art. 33 § la k.k, minimalna wysokość grzywny będzie wynosiła odpowiednio 5.000,00, 10.000,00 i 15.000,00 złotych; także w sytuacji, gdy sąd fakultatywnie ma możliwość skorzystania z treści art, 37a § 1 k.k. minimalna wysokość możliwej do orzeczenia grzywny wynosiłaby wg projektu 15.000,00 zł;** Powyższe może spowodować, iż przy braku spłaty grzywny w	Uwaga częściowo zasadna. W zakresie w jakim autor uwagi kwestionuje zasadność nowelizacji art. 33 § 3 k.k. wskazać należy na brak zmian wskazanego przepisu od początku jego obowiązywania, co doprowadziło do istotnej deprecjacji ekonomicznej tego elementu kary grzywny. Powyższe rodzi potrzebę proponowanej nowelizacji. Po analizie tej oraz pozostałych uwag w projekcie zaproponowano dodatkowe zmiany. W ocenie projektodawcy ustawodawca wprowadzając ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks

			terminie 30 dni, większa liczba kar będzie kierowana do wykonania w drodze egzekucji (w przypadku braku wniosku skazanego o raty, bądź jego nieuwzględnienia), która z racji sytuacji majątkowej skazanego nie przyniesie spodziewanych rezultatów albo też – częściej kara grzywny będzie zamieniana na pracę społecznie użyteczną (art. 45 k.k.w.), bądź też zarządzane będzie wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności (art. 46 k.k.w.), co z kolei - w ostatnim przypadku - wygeneruje koszty ponoszone przez Skarb Państwa w związku z osadzeniem skazanego. Orzekanie, zatem pierwotnie kary grzywny, może okazać się iluzoryczne i doprowadzić do konieczności podejmowania w sprawie dalszych czynności, już na etapie postępowania wykonawczego. Mając na uwadze dyrektywy wymiaru kary, w tym to, iż dolegliwość kary nie może przekraczać stopnia winy oskarżeni, których sytuacja majątkowa i możliwości zarobkowe nie rokują spłaty grzywny (w przypadku obostrzeń wynikających z treści art. 33 § la k.k.) pozbawieni będą możliwości orzeczenia wobec nich takiej kary (przewidzianej przecież bądź w sankcji za dane przestępstwo, bądź w artykułach k.k. wskazanych powyżej). Powyższe nie pozostaje również bez wpływu na instytucję zatarcia skazania (rok - w przypadku wykonania grzywny; 3 lata - w przypadku kary ograniczenia wolności; 10 lat - w przypadku kary pozbawienia wolności). Reasumując wskazać należy, iż podniesienie minimalnej wysokości stawki dziennej grzywny do kwoty 100,00 zł nie wydaje się uzasadnione. W obecnym stanie prawnym, sądy mają możliwości ustalenia wysokości stawki od kwoty 10,00 zł do kwoty 2.000,00 zł I tych granicach w stosunku do konkretnego oskarżonego się poruszają. Mało prawdopodobne wydaje się, aby jak zostało to wskazane w uzasadnieniu projektu orzekane przez sądy kary grzywny za przestępstwa oscylowały w granicach 100,00 zł;	karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2600) do k.k. przepisy art. 33 § 1a i § 2a oraz zmieniając art. 37a §1 miał na uwadze potrzebę urealnienia orzekanych grzywien. Projektowana obecnie zmiana wysokości stawki dziennej grzywny sprawia jednak, że rozwiązania zawarte w art. 33 § 1a i § 2a k.k. jawią się jako zbędne. Ich pozostawienie w k.w. prowadziłoby do konieczności orzekania grzywny (jeżeli przestępstwo jest zagrożone zarówno grzywną, jak i karą pozbawienia wolności) w wysokości co najmniej: - 5000 zł w przypadku czynu zagrożonego karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą roku; - 10000 zł w przypadku czynu zagrożonego karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 2 lat; - 15000 zł w przypadku czynu zagrożonego karą pozbawienia wolności przekraczającą 2 lata. Powyższe uwagi odnoszą się również do grzywny wymierzanej obok kary pozbawienia wolności (art. 33 § 2a k.k.). Tak ustalone dolne granice grzywny są zbyt wysokie. W ocenie projektodawcy zasadna jest zatem rezygnacja z art. 33 § 1a oraz § 2a k.k. i pozostawienie sądowi możliwości kształtowania grzywny w przedziale od 10 do 540 stawek zgodnie z art. 33 § 1 k.k. W odniesieniu do art. 37a § 1 k.k. dostrzec należy, szczególny charakter tego przepisu, który obecnie stanowi element sądowego wymiaru kary. Ponieważ orzekanie grzywny w oparciu o ten przepis ma miejsce w sytuacji, gdy „przestępstwo jest zagrożone tylko karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 8 lat, a wymierzona za nie kara pozbawienia wolności nie byłaby surowsza od roku” podwyższenie dolnego progu grzywny projektodawca ocenia jako uzasadnione.

				Uznając, że w przeszłości ustawodawca podwyższał dolny prób grzywny orzekanej na podstawie art. 37a § 1 k.k. także po to, aby urealnić wymiar orzekanych grzywien należy obecnie ponownie rozważyć w jakim zakresie owo podwyższenie dolnego progu grzywny, orzekanej na podstawie art. 37a § 1 k.k. będzie uzasadnione, jeżeli uwzględni się proponowane w projekcie podwyższenie stawki dziennej grzywny. Projektodawca dostrzega, że w odniesieniu do kary ograniczenia wolności ustawodawca w art. 37a § 1 k.k. wskazał, że orzekana na podstawie tego przepisu kara ograniczenia wolności nie może być niższa niż 4 miesiące. Oznacza to czterokrotne podwyższenie dolnego progu tej kary w stosunku do kary orzekanej na zasadach ogólnych (art. 34 § 1 k.k.). W związku z powyższym projektodawca proponuje analogiczne (tj. czterokrotne) podwyższenie dolnej granicy grzywny orzekanej na podstawie art. 37a § 1 k.k. i w konsekwencji ustalenie jej na poziomie 40 stawek dziennych.
			Projekt oceniam negatywnie, bowiem: 1) realna (**uwzględniająca inflację**) wysokość minimalnego wynagrodzenia w latach 1997–2026, wzrosła 2,5-krotnie; wskazany w uzasadnieniu projektu wzrost wysokość minimalnego wynagrodzenia w tym okresie, bez uwzględnienia inflacji, jest więc nieprawdziwy; 2) przyjęta w projekcie najniższa stawka dzienna grzywny, zważywszy treść przepisu art. 37a § 1 k.k., pozbawia możliwość skorzystania z dobrodziejstwa tego przepisu - w zakresie kary rodzajowo łagodniejszej - oskarżonych gorzej sytuowanych; 3) krępowanie możliwości kształtowania wymiaru kary grzywny przez Sąd, który ma przybliżony chociaż wgląd w	---------- Uwaga niezasadna. Pomijanie inflacji przy ocenie w jakim zakresie należy na nowo ustalić stawkę dzienną grzywny nie ma uzasadnienia. Inflacja świadczy bowiem o spadku siły nabywczej pieniądza. Projektowane regulacje dotyczące uchylenia art. 33 § 1a oraz § 2a k.k. i zmiany art. 37a § 1 k.k. czynią bezprzedmiotowymi zastrzeżenia autorów uwag co do wysokości grzywien orzekanych z uwzględnieniem tych przepisów w obecnym brzmieniu.

			sytuację materialną oskarżonego jest błędem, który ujawniony zostanie najpóźniej w toku postępowania wykonawczego, w którym obserwuje się spadek skuteczności egzekwowania grzywien, świadczeń pieniężnych, kosztów.	
3	Porozumienie Zielonogórskie Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia	Uwaga ogólna	Projektowana zmiana art. 33 § 3 k.k. zmierza do urealnienia wysokości stawki dziennej grzywny, jednak **pozostawia sądowi bardzo szeroki i nieostry zakres uznania przy ustalaniu statusu majątkowego sprawcy**. W praktyce może to prowadzić do nierówności orzeczniczych, przypadkowości ustaleń oraz konieczności żądania od sprawcy lub innych podmiotów szerokiego, niejednolitego katalogu danych majątkowych. Zdaniem Federacji **zasadne jest powiązanie wysokości stawki dziennej z obiektywnym, urzędowo dostępnym kryterium, jakim jest dochód wykazany za ostatni zakończony rok podatkowy**. Rozwiązanie takie ogranicza dowolność ustalania stawki dziennej, upraszcza postępowanie dowodowe, zwiększa przewidywalność orzeczeń oraz realizuje zasadę równości wobec prawa. **Sąd nie powinien „szacować" sytuacji majątkowej sprawcy w sposób intuicyjny ani żądać każdorazowo niejednolitego zestawu danych, jeżeli państwo dysponuje już urzędową informacją o dochodzie obywatela**. Proponowane rozwiązanie zachowuje jednocześnie niezbędną elastyczność. W przypadkach, w których dochód nie został wykazany, jest niereprezentatywny albo nie odpowiada aktualnym możliwościom majątkowym lub zarobkowym sprawcy, sąd może ustalić stawkę dzienną na zasadach o cennych. **Odstępstwo od kryterium dochodowego powinno jednak wymagać wyraźnego uzasadnienia, aby wyjątek nie stał się regułą**. Takie ukształtowanie przepisu lepiej realizuje istotę systemu stawek dziennych: liczba stawek odpowiada	Uwagi niezasadne i wykraczające poza ramy projektu. Projekt nie zmienia k.k. w zakresie kwantyfikatorów, które należy uwzględniać przy ustalaniu stawki dziennej grzywny. Propozycje z tym związane wykraczają poza jego ramy i mogą prowadzić do zwiększenia formalizmu procesowego, który nie sprzyja usprawnianiu postępowań karnych.

			wadze czynu i stopniowi winy, natomiast wysokość jednej stawki powinna odpowiadać realnej, możliwie obiektywnie ustalonej sytuacji ekonomicznej sprawcy.	
4	Porozumienie Zielonogórskie Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia	Uwagi szczegółowe do art. 33 § 3 k.k.	Federacja proponuje brzmienie art. 33 § 3 k.k. „§ 3. **Ustalając wysokość stawki dziennej, sąd przyjmuje za podstawę przeciętny dzienny dochód sprawcy, ustalony na podstawie dochodu wykazanego za ostatni zakończony rok podatkowy w danych posiadanych przez właściwy organ podatkowy, przez podzielenie tego dochodu przez 365. Właściwy organ podatkowy, na żądanie sądu, przekazuje informację o wysokości dochodu wykazanego przez sprawcę za ostatni zakończony rok podatkowy**. § 3a. Jeżeli dochód, o którym mowa w § 3, nie został wykazany, nie jest możliwy do ustalenia albo w sposób oczywisty nie odpowiada aktualnym możliwościom majątkowym lub zarobkowym sprawcy, sąd ustala wysokość stawki dziennej, uwzględniając dochody sprawcy, jego warunki osobiste i rodzinne, stosunki majątkowe oraz możliwości zarobkowe. § 3b. Sąd może odstąpić od wysokości stawki dziennej ustalonej zgodnie z § 3 wyłącznie w zakresie niezbędnym do zapewnienia, aby kara grzywny była sprawiedliwa, realnie wykonalna oraz odpowiadała sytuacji majątkowej sprawcy; odstąpienie wymaga wskazania w uzasadnieniu okoliczności, które je uzasadniają. § 3c. Stawka dzienna nie może być niższa od 1/365 minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w dniu orzekania ani przekraczać 1/365 trzydziestokrotności tego wynagrodzenia, chyba że ustawa stanowi inaczej.”	Stanowisko jw.

5	Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury		Bez uwag	
6	Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie (Wojskowy Sąd Garnizonowy w Olsztynie)	art. 33 § 3 k.k.	Krytyczne odniesienie się do projektu z dnia 12 czerwca 2026 r. ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny (UD413). Dziesięciokrotne podniesienie wysokości dolnej granicy stawki dziennej grzywny nadmiernie ograniczy swobodę sądowego wymiaru kary, **zwłaszcza w kontekście stosowania przepisów art. 33 § 1a k.k. i art. 37a § 1 k.k.**	Projektowane regulacje dotyczące uchylenia art. 33 § 1a oraz § 2a k.k. i zmiany art. 37a § 1 k.k. czynią bezprzedmiotowymi zastrzeżenia autora uwagi co do wysokości grzywien orzekanych z uwzględnieniem tych przepisów w obecnym brzmieniu. W pozostałym zakresie uwaga jest niezasadna. Przekonanie, że podwyższenie stawki dziennej grzywny ograniczy nadmiernie swobodę sądowego wymiaru kary nie jest trafne. Projekt urealnia wartość stawki dziennej grzywny w stosunku do wzrostu minimalnego wynagrodzenia. Wzrost tego wynagrodzenia przekłada się na gruncie k.k.s. na wysokość stawki dziennej z mocy samego prawa (art. 23 § 3 k.k.s.) i nie jest to kwestionowane jako ograniczenie sądowego wymiaru kary.
7	Sąd Okręgowy w Krakowie	art. 33 § 3 k.k.	Prezes Sądu Rejonowego dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie projekt dotyczący zmiany art. 33 § 3 k.k., zwłaszcza w zakresie podniesienia minimalnej stawki dziennej grzywny do kwoty 100,00 złotych, ocenił jednoznacznie krytycznie. W uzasadnieniu podał: „w szczególności, odnosząc się do uzasadnienia projektu, wskazać należy, że w istocie stosownie do art. 33 § 1 k.k. najniższa liczba stawek wynosi 10, najwyższa zaś 540, jednak analizując całościowo pozostałe paragrafy tego artykułu oraz art. 7 § 3 k.k. to trudno znaleźć aktualnie przypadek, kiedy dolna granica kary grzywny będzie mogła zostać orzeczona w wymiarze 10 stawek, bowiem zauważyć należy, że w odniesieniu do kary samoistnej grzywny to art. 7 § 3 k.k. wprost wskazuje, **że występkiem jest czyn zagrożony grzywną powyżej 30 stawek dziennych, a zatem za występek obecnie orzec można**	W zakresie w jakim autor uwagi kwestionuje zasadność nowelizacji art. 33 § 3 k.k. wskazać należy na brak zmian wskazanego przepisu od początku jego obowiązywania, co doprowadziło do istotnej deprecjacji ekonomicznej tego elementu kary grzywny. Powyższe rodzi potrzebę proponowanej nowelizacji. Projektowane regulacje dotyczące uchylenia art. 33 § 1a oraz § 2a k.k. i zmiany art. 37a § 1 k.k. czynią bezprzedmiotowymi zastrzeżenia autora uwagi co do wysokości grzywien orzekanych z uwzględnieniem tych przepisów w obecnym brzmieniu. Przekonanie, że podwyższenie stawki dziennej grzywny ograniczy nadmiernie swobodę sądowego wymiaru kary nie jest trafne. Projekt urealnia wartość stawki dziennej

			samoistną karę grzywny w minimalnym wymiarze 40 stawek dziennych, a zatem **według proponowanych zmian najniższa kara grzywny za występek będzie wynosiła 4.000,00 złotych,** zaś w przypadkach przewidzianych w art. 33 § 1a pkt 1-3 k.k. grzywna – orzekana także obok kary pozbawienia wolności (art. 33 § 2a k.k.) – będzie mogła być wymierzona minimalnie w wysokości odpowiednio 5.000,00, 10.000,00 i 15.000,00 złotych, zaś w przypadku art. 37a § 1 k.k. – minimalnie w wysokości 15.000,00 złotych. Istnieje zatem ryzyko, że proponowana zmiana znacząco zmniejszy ilość orzekanych kar grzywien, bowiem sądy nie będą orzekać kar, których wykonanie będzie iluzoryczne, albo będą orzekane kary grzywny w wymiarze nieadekwatnym do stopnia winy czy społecznej szkodliwości czynu. Podkreślić nadto trzeba z całą stanowczością, że dotychczasowe „widełki" mające zastosowanie przy ustalaniu jednej stawki dziennej dają szeroki wachlarz możliwości przy orzekaniu kary grzywny – maksymalnie do 1.080.000,00 złotych (540 x 2.000,00 zł), w związku z powyższym **nie ma potrzeby „urealniania" wysokości stawki dziennej grzywny w postępowaniu karnym poprzez dziesięciokrotne podwyższenie jej dolnej granicy**. Takie postąpienie w sposób nieuzasadniony ponownie istotnie ograniczy władzę sądowniczą na etapie wymiaru kary. Ponadto raz jeszcze powtórzyć należy, że sędziowie z niepokojem obserwują mające miejsce od kilku lat reformy wymiaru sprawiedliwości, które coraz bardziej **ograniczają sędziowski wymiar kary**, a tym samym swobodę w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości, wprowadzając szereg środków karnych o charakterze obligatoryjnym, określając jednocześnie wysokie dolne granice kar i środków o charakterze finansowym, w nieuzasadniony sposób ograniczając władzę sądowniczą na etapie wymiaru kary"	grzywny w stosunku do wzrostu minimalnego wynagrodzenia. Wzrost tego wynagrodzenia przekłada się na gruncie k.k.s. na wysokość stawki dziennej z mocy samego prawa (art. 23 § 3 k.k.s.) i nie jest to kwestionowane jako ograniczenie sądowego wymiaru kary. Twierdzenie, że „według proponowanych zmian najniższa kara grzywny za występek będzie wynosiła 4.000,00 złotych" gdyż wynika to z art. 7 § 3 k.k. jest błędne i wynika z wadliwej interpretacji tego przepisu. Jak wskazuje się w doktrynie „Występkiem jest czyn zabroniony zagrożony grzywną powyżej 30 stawek dziennych, karą ograniczenia wolności przekraczającą miesiąc albo karą pozbawienia wolności przekraczającą miesiąc. Kryterium rozgraniczenia występków i wykroczeń ma również charakter formalny i opiera się na ustawowym zagrożeniu, a nie na wymiarze kary. Zagrożenie grzywną musi przekraczać 30 stawek dziennych. Jeżeli ustawa nie określa w przepisie części szczególnej liczby stawek dziennych, to ma zastosowanie granica przewidziana w art. 33 § 1 (540 stawek dziennych). **Kara wymierzona za występek może być, zgodnie z art. 33 § 1, niższa od 30 stawek i wynosić 10 stawek dziennych"**. (A. Zoll [w:] Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Cześć I. Komentarz do art. 1-52, wyd. V, red. W. Wróbel, Warszawa 2016, art. 7).

			Prezes Sądu Rejonowego w Oświęcimiu poinformowała, że sędziowie karni tamt. Sądu zmianę wysokości minimalnej stawki dziennej grzywny z kwoty 10 złotych do kwoty 100 złotych opiniują jednoznacznie negatywnie, „wskazując, że prowadzi ona do dalszego systematycznego ograniczania roli sędziego w wymiarze kary. Nie kwestionując faktu zmiany siły nabywczej pieniądza od roku 1997 (kiedy to wszedł w życie Kodeks karny), wskazują, że w **ostatnich latach ustawodawca regularnie wymuszał na sądach zwiększenie sądowego wymiaru kary poprzez wprowadzanie kolejnych zmian do kodeksu karnego np. art. 33 §1a k.k., który narzuca minimalną wysokość stawek dziennych grzywny, czy art. 37a §1 k.k.** (po ostatnich zmianach), który również wymaga określonej wysokości stawek dziennych przy wymierzaniu kary grzywny w miejsce innych rodzajowo kar. Tym samym podkreślają, że po wprowadzeniu ewentualnych zmian, minimalny wymiar kary za jedno z najbardziej powszechnych przestępstw, czyli czyn z art. 178a §1 k.k. wynosić będzie 150 stawek dziennych grzywny (minimalna ilość stawek narzucona przez ustawodawcę) po 100 złotych (minimalna stawka narzucona przez ustawodawcę) – co dawać będzie kwotę 15.000 złotych grzywny. Kwota ta, zarówno w tym przypadku, jak i wielu innych przestępstw, np. drobnych kradzieży czy wypadków drogowych – gdzie, co podkreślenia wymaga, wymierzenie kary grzywny możliwe jest tylko poprzez przejście przez art. 37a §1 k.k. - prowadzić będzie do konieczności orzekania grzywien nieadekwatnych do stopnia winy, społecznej szkodliwości czynu i w jakimkolwiek oderwaniu od dyrektyw wymiaru kary. Tym samym sędziowie wywodzą, że **samo podniesienie dolnej wysokości stawki dziennej grzywny mogłoby być akceptowalne, ale tylko wówczas, gdyby pozostałe przepisy kodeksu karnego nie narzucały sędziom przy wymiarze kary tak drastycznych**	Projektowane regulacje dotyczące uchylenia art. 33 § 1a oraz § 2a k.k. i zmiany art. 37a § 1 k.k. czynią bezprzedmiotowymi zastrzeżenia autora uwagi co do wysokości grzywien orzekanych z uwzględnieniem tych przepisów w obecnym brzmieniu. Po uzupełnieniu projektu o wskazane propozycje będzie on odpowiadał oczekiwaniom autora uwagi, który stwierdził, że „samo podniesienie dolnej wysokości stawki dziennej grzywny mogłoby być akceptowalne, ale tylko wówczas, gdyby pozostałe przepisy k.k. nie narzucały sędziom przy wymiarze kary tak drastycznych ograniczeń, o jakich mowa we wcześniejszej części pisma”.

			ograniczeń, o jakich mowa we wcześniejszej części pisma”.	
8	Sąd Apelacyjny w Krakowie	art. 33 § 3 k.k.	Sędzia Wizytator Sądu Apelacyjnego w Krakowie podniósł, że projektowana zmiana jest niewątpliwie niezbędna. Od momentu uchwalenia Kodeksu Karnego upłynęło już 29 lat i wartość pieniądza uległa znacznej dewaluacji (około 140%). Mimo, że pierwotnie Ustawodawca określił w art. 33 § 3 kk bardzo szerokie widełki, w których ma mieścić się wysokość stawki dziennej to praktyka sądowa wskazuje, że ich wysokość ustalana jest w granicach ustawowego minimum, co w jego opinii jest postąpieniem irracjonalnym. W roku ubiegłym sądy rejonowe skazały 71 692 osoby na karę samoistnej grzywny. Wysokość stawki dziennej do 20 zł. orzeczono wobec 56 475 skazanych, od 20 do 40 zł. w odniesieniu do 12 498 skazanych zaś powyżej 101 zł i więcej jedynie do 389 skazanych. **Dane te wskazują na orzekanie stawki dziennej w oderwaniu od realnej obecnej wartości złotówki.** W konsekwencji tego, **czasami stosunkowo długotrwałe kary zastępcze odbywane są za grzywny wymierzone w stosunkowo niewielkiej wysokości**. 2 Wszak trzeba mieć na uwadze, że w roku ubiegłym wobec 30 553 skazanych przebywających na wolności i 4821 odbywających już karę orzeczono zastępczą karę pozbawienia wolności. Świadczy to wyraźnie o tym, że wymierzenie grzywny jako kary nieizolacyjnej skutkuje w konsekwencji osadzeniem w zakładzie karnym. **Dlatego też zmiany dotyczące wymierzanych kar grzywny są niezbędne. Dotyczy to również Kodeksu wykroczeń** w szczególności art. 24. Wymierzanie grzywien poniżej 100 zł nawet za wykroczenia jest postąpieniem symbolicznym (w roku 2025 sądy rejonowe skazały 1 669 osób na grzywny w wysokości od 20 do 50 zł i 15 150 na grzywny w wysokości od 50 do100 zł.). **Reasumując dolna wysokość stawki dziennej powinna zostać określona na kwotę 200**	Uwaga w zakresie w jakim postuluje podwyższenie minimalnej stawki dziennej grzywny do 200 zł nie jest zasadna. To samo dotyczy postulatu ustalenia maksymalnej stawki dziennej na kwotę 10.000 zł W ocenie projektodawcy stawka dzienna powinna rosnąc adekwatnie do wzrostu minimalnego wynagrodzenia (tak jak w k.k.s., gdzie zmiana następuje z mocy prawa – art. 23 § 3 k.k.s.). Projekt, w odniesieniu do art. 33 § 3 k.k., naprawia jedynie dotychczasowe zaniechanie ustawodawcy w zakresie podwyższenia granic stawki dziennej grzywny. Propozycje dotyczące art. 115 k.k. wykraczają poza ramy projektu. To samo dotyczy zmian w k.w.

			zł (mając na uwadze obecną minimalną stawkę wynagrodzenia godzinowego – 31 zł pomnożoną przez 8). Natomiast **ustalenie górnej stawki dziennej na kwotę 20 000 zł jest stanowczo zbyt wysokie przy obecnej praktyce orzeczniczej. Dlatego kwota 10 000 zł – jak podaje Sędzia Wizytator - jest wystarczająca**. Na marginesie dodaję, że w mojej ocenie istnieje pilna **potrzeba nowelizacji art. 115 § 5 k.k. (i w konsekwencji także § 6 choć w tym wypadku skala problemu jest zdecydowanie mniejsza ale byłaby to zmiana spójna systemowo) poprzez znaczne podwyższenie kwoty statuującej mienie znacznej wartości** (proponowana kwota to 500.000). Ostatnia zmiana w tym obszarze miała miejsce w 2010 roku. Od tego czasu wartość pieniądza uległa znacznej deprecjacji (średnie wynagrodzenie w 2010 roku wynosiło 3225 zł a obecnie wynosi 9652 zł co oznacza wzrost o 300% (stąd też proponowana kwota progu). Dodać należy, że w tym samym czasie próg dzielący wykroczenie od przestępstwa (art. 119 § k.w.) zmienił się o także o 300% (z 250 zł w 2010 roku do 800 zł już od 2022 roku). Brak tej zmiany powoduje stałe poszerzenie kognicji sądów okręgowych (w I instancji), a w konsekwencji znaczący wzrost wpływu do sądów apelacyjnych, które borykają się z problemami kadrowymi (co związane jest tak brakiem nominacji jak i zwiększeniem obciążenia z uwagi na prowadzenie postępowania dowodowego w II instancji, co zdarza się coraz częściej). Wypaczony jest też sens tej regulacji, która w założeniu miała dotyczyć poważnych przestępstw gospodarczych (co wymagało doświadczenia w ich osądzaniu) a obecnie dotyczy np. oszustwa leasingowego 1 samochodu nieco lepszej marki.	
9	Sąd Okręgowy w Lublinie	Uwaga do uzasadnienia	W uzasadnieniu projektu zmiany ustawy Kodeks **karny nie ma wzmianki, czy jej autor brał pod uwagę brzmienie art. 33 § 1a i § 2a kk oraz art. 37a kk.** Szczególnie przy orzeczeniu grzywny z pkt 3 art. 33 § 1a kk – a będzie to	Projektowane regulacje dotyczące uchylenia art. 33 § 1a oraz § 2a k.k. i zmiany art. 37a § 1 k.k. czynią bezprzedmiotowymi zastrzeżenia autora uwagi co do

			kwota minimum 15.000 zł. Jeżeli sąd uzna za zasadne orzeczenie grzywny samoistnej, na przykład za czyn z art. 178a § 1 kk (przy zastosowaniu art. 37a § 1 kk) - to wyniesie ona minimum 15.000 zł, a ponadto oskarżony zostanie dodatkowo obciążony świadczeniem pieniężnym w wysokości minimum 5.000 zł. Wymierzenie tak wysokich zobowiązań spowoduje, że będą one bardzo trudne do ściągnięcia. Warto zauważyć, że grzywny powyżej 120 stawek dziennych nie można zamienić na prace społecznie użyteczne. Wysoce prawdopodobne jest zatem, że może to doprowadzić do niemożliwości zakończenia wielu postępowań wyrokiem nakazowym, czy w trybie konsensualnym. Konieczne będzie zatem prowadzenie rozpraw, co przecież dodatkowo spowoduje wydłużenie postępowań. Wpłynie to pośrednio na strukturę kar i prawdopodobnie, w konsekwencji, zwiększy się ilość osadzonych wykonujących zastępcze kary pozbawienia wolności.	wysokości grzywien orzekanych z uwzględnieniem tych przepisów w obecnym brzmieniu.
10	Sąd Najwyższy		**I. Przedmiot i podstawa opinii** 1. Minister Sprawiedliwości, pismem z dnia 1 lipca 2026 r. (sygn. DL-V.40.3.2026, sygnowanym przez Sekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Arkadiusza Myrchę), zwrócił się do Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z prośbą o zgłoszenie ewentualnych uwag do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny (nr UD413 w wykazie prac legislacyjnych; dalej jako: „projekt") w terminie 21 dni od dnia jego otrzymania. 2. Projekt zakłada zmianę art. 33 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2025 r. poz. 383, 1818 i 1872; dalej jako: „k.k.") przez nadanie mu następującego brzmienia: „§ 3. Ustalając stawkę dzienną, sąd bierze pod uwagę dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe; stawka dzienna nie może być niższa od 100 złotych, ani też przekraczać 20 000 złotych". Istota	

			projektowanej zmiany sprowadza się zatem do dziesięciokrotnego podwyższenia dolnej (z 10 zł do 100 zł) oraz górnej (z 2000 zł do 20 000 zł) ustawowej granicy stawki dziennej grzywny. Poza zakresem nowelizacji pozostaje liczba stawek dziennych (art. 33 § 1 i 1a k.k.), a więc pierwszy etap wymiaru grzywny orzekanej w systemie stawkowym. Zgodnie z art. 2 projektu ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia. 3. Uzasadnienie projektu sprowadza się do stwierdzenia, że dziesięciokrotne podniesienie obu granic stawki dziennej ma na celu „urealnienie" tej kary i stanowi bezpośrednią odpowiedź na ponad dziesięciokrotny wzrost płacy minimalnej – z 406 zł w dacie uchwalenia k.k. (zarządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 6 stycznia 1997 r.) do 4806 zł od dnia 1 stycznia 2026 r. (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 września 2025 r., Dz. U. poz. 1242). Projektodawca powołuje się nadto na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2004 r., I KZP 4/04, oraz kategorycznie stwierdza, że „nie ma możliwości zastosowania alternatywnych w stosunku do projektowanych rozwiązań środków, które umożliwiałyby osiągnięcie zamierzonego celu" (s. 3 uzasadnienia). 4. **Projektowaną zmianę należy ocenić negatywnie**. Ocena ta nie odnosi się przy tym do samego kierunku nowelizacji – potrzeba dostosowania granic stawki dziennej grzywny do zmienionych realiów społeczno-gospodarczych nie budzi wątpliwości (pkt II opinii) – lecz do przyjętego przez projektodawcę miernika waloryzacji, jej skali oraz tempa wprowadzenia zmian (pkt III–VII opinii). **II. Deprecjacja ekonomiczna granic stawki dziennej – potrzeba waloryzacji** 5. Przyznać należy projektodawcy, że granice stawki dziennej określone w art. 33 § 3 k.k. (10–2000 zł)	Uwaga niezasadna. Jak już wyżej wskazano odniesienie się w uzasadnieniu projektu do minimalnego wynagrodzenia wynika z konieczności zachowania spójności systemowej z regulacjami k.k.s. W art. 23 § 3 k.k.s. wysokość stawki dziennej grzywny powiązana została z minimalnym wynagrodzeniem. Inne wskaźniki makroekonomiczne nie wpływają na wysokość stawki dziennej grzywny na gruncie k.k.s. Z tego względu nie miały decydującego znaczenia dla projektowanej zmiany.

			nie były zmieniane od dnia wejścia w życie Kodeksu karnego, tj. od 1 września 1998 r. Ustawodawca ingerował natomiast w liczbę stawek, podwyższając jej zasadnicze maksimum z 360 do 540 (ustawa z dnia 5 listopada 2009 r., Dz. U. Nr 206 poz. 1589), a następnie – nowelizacją z dnia 7 lipca 2022 r. (Dz. U. poz. 2600) – wprowadzając do art. 33 § 1a k.k. podwyższone minima liczby stawek w przypadku przestępstw zagrożonych karą grzywny i pozbawienia wolności. Blisko trzydziestoletnia bierność w zakresie granic samej stawki dziennej doprowadziła do istotnej deprecjacji ekonomicznej tego elementu kary grzywny. 6. Rzetelna ocena owej deprecjacji nie może ograniczać się do zestawienia kwot nominalnych. Konieczne jest równoczesne zastosowanie dwóch mierników obiektywnych: zmiany siły nabywczej pieniądza (wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych GUS) oraz relacji granic stawki do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej. Miernik drugi jest przy tym szczególnie adekwatny, skoro ustalając wysokość stawki dziennej sąd uwzględnia dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe (art. 33 § 3 k.k.) – dolegliwość stawki należy więc odnosić do poziomu dochodów społeczeństwa. 7. Według wskaźników publikowanych przez GUS, poziom cen towarów i usług konsumpcyjnych pomiędzy wrześniem 1998 r. a czerwcem 2026 r. wzrósł około 2,7-krotnie. Oznacza to, że dolna granica stawki dziennej (10 zł) odpowiada obecnie realnie kwocie około 27 zł, a górna (2000 zł) – kwocie około 5400 zł. Realna wartość obu granic obniżyła się zatem o około 63%. Ujmując rzecz odwrotnie: obecne granice 10–2000 zł mają siłę nabywczą odpowiadającą kwotom około 3,70–740 zł w warunkach cenowych z 1998 r.	Stanowisko jw. Dodać można, że autor uwagi w punkcie VI. 27 i 28 dochodzi do wniosku, że powiązanie stawki dziennej grzywny a minimalnym wynagrodzeniem byłoby rozwiązaniem „zasługującym na szczególną uwagę”. Gdyby taki mechanizm zastosowano w dacie uchwalenia Kodeksu karnego stawka dzienna grzywny wzrosłaby przez ponad 29 lat od tej daty do poziomu proponowanego w projekcie. Stanowisko jw.

			8. Jeszcze wyraźniejszy obraz daje odniesienie granic stawki do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, które w 1998 r. wynosiło 1239,49 zł, a w 2025 r. – 8903,56 zł (komunikat Prezesa GUS z dnia 9 lutego 2026 r., M.P. poz. 192), co oznacza wzrost około 7,2-krotny. Dolna granica stawki stanowiła w 1998 r. około 0,81% przeciętnego wynagrodzenia, obecnie – już tylko około 0,11%; granica górna odpowiednio: około 161% oraz około 22%. **Zachowanie relacji z 1998 r. wymagałoby ustalenia granic na poziomie około 72 zł oraz około 14 400 zł. Względna dolegliwość ekonomiczna pojedynczej stawki dziennej obniżyła się zatem o około 86%.** 9. Uwzględniając oba etapy wymiaru grzywny: najniższa możliwa grzywna (10 stawek po 10 zł) wynosi niezmiennie 100 zł, podczas gdy jej realny odpowiednik z 1998 r. to obecnie około 271 zł; zasadnicze maksimum wzrosło nominalnie z 720 000 zł (360 × 2000 zł) do 1 080 000 zł (540 × 2000 zł), jednak po uwzględnieniu inflacji, maksimum z 1998 r. odpowiada dziś kwocie około 1,95 mln zł – **realna dolegliwość maksymalnej grzywny obniżyła się więc o około 45%.** Podwyższenie liczby stawek w 2009 r. jedynie częściowo zrekompensowało utratę wartości pieniądza. 10. Powyższe potwierdza, że deprecjacja granic stawki dziennej jest rzeczywista i istotna, a ich waloryzacja – co do zasady – uzasadniona. Nie przesądza to jednak w żadnej mierze o aprobacie dla rozwiązania przyjętego w projekcie, które – jak zostanie wykazane – wykracza znacząco poza granice wyznaczone jakimkolwiek obiektywnym miernikiem deprecjacji. **III. Nieadekwatność przyjętego miernika oraz skali podwyższenia**	Stanowisko jw. Stanowisko jw. Stanowisko jw.

			11. Projektodawca oparł całą konstrukcję nowelizacji na jednym mierniku – wzroście minimalnego wynagrodzenia za pracę. Miernik ten jest wadliwy metodologicznie. Wysokość płacy minimalnej jest wielkością ustalaną władczą decyzją prawodawcy, uwarunkowaną bieżącą polityką społeczną, i w ostatnich latach rosła znacząco szybciej zarówno od cen, jak i od przeciętnego wynagrodzenia. **W okresie relewantnym dla oceny projektu płaca minimalna wzrosła około 11,8-krotnie (406 zł → 4806 zł), przeciętne wynagrodzenie około 7,2-krotnie (1239,49 zł → 8903,56 zł), a poziom cen około 2,7-krotnie.** Projektodawca wybrał zatem – bez jakiegokolwiek uzasadnienia tego wyboru – ten, spośród dostępnych mierników, który maksymalizuje krotność podwyżki. 12. Wątpliwości wywołuje także przyjęta data odniesienia. Projektodawca zestawia płacę minimalną z daty uchwalenia k.k. (6 czerwca 1997 r. – 406 zł, przy czym kwota ta obowiązywała jedynie od 1 lutego do 30 czerwca 1997 r.) z kwotą obowiązującą od 1 stycznia 2026 r. Tymczasem właściwym punktem odniesienia jest data wejścia Kodeksu karnego w życie (1 września 1998 r.), od której kwestionowane granice zaczęły obowiązywać – w tej dacie najniższe wynagrodzenie wynosiło już 500 zł (Dz. U. z 1998 r. Nr 16, poz. 74). Licząc poprawnie, wzrost płacy minimalnej wynosi około 9,6-krotność, a więc pozostaje poniżej deklarowanej w uzasadnieniu dziesięciokrotności. Dobór daty odniesienia sprawia wrażenie podporządkowanego z góry założonemu wynikowi. 13. Niezależnie od powyższego, proponowane granice (100 zł – 20 000 zł) przekraczają wartości wynikające z każdego obiektywnego miernika: wartości zwaloryzowane inflacyjnie (ok. 27 zł – 5400 zł) – blisko czterokrotnie, a wartości wynikające z parytetu płacowego (ok. 72 zł – 14 400 zł) – o około 39%. W konsekwencji,	Stanowisko jw. Stanowisko jw. Przyjęta, jako data odniesienia, data uchwalenia k.k. wynika z potrzeby wyboru właściwego momentu, w którym ustawodawca zdecydował o ukształtowaniu stawek dziennych w przedziale wskazanym w art. 33 § 3 k.k. Naturalnym wydaje się, że jest to moment uchwalenia ustawy. Odwoływanie się do daty wejścia w życie k.k. nie wydaje się właściwe tym bardziej, że była ona w okresie vacatio legis przesuwana z 1 stycznia 1998 r. na 1 września 1998 r. (art. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 1997 r. o zmianie ustawy – Przepisy wprowadzające Kodeks karny, ustawy – Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. poz.1083). Nawet przyjęcie jednak wskazanej dany nie podważałoby zasadności nowelizacji skoro autor uwagi dostrzega, że „Licząc poprawnie, wzrost płacy minimalnej wynosi około 9,6-krotność”.

			relacja dolnej granicy stawki do przeciętnego wynagrodzenia wzrośnie z pierwotnych 0,81% (1998 r.) do około 1,12%, a granicy górnej – ze 161% do około 225%. Projekt nie „urealnia" więc kary grzywny, lecz **czyni stawkę dzienną – w ujęciu względnym – surowszą, niż była kiedykolwiek w okresie obowiązywania k.k.** 14. Zachodzi zatem zasadniczy rozdźwięk pomiędzy celem deklarowanym (przywrócenie pierwotnej dolegliwości ekonomicznej kary) a rzeczywistym skutkiem nowelizacji (zaostrzenie represyjności ponad poziom pierwotny). **Jeżeli intencją projektodawcy jest zaostrzenie polityki karnej** w zakresie grzywien, powinno to zostać otwarcie zadeklarowane i odrębnie uzasadnione - w szczególności w świetle dyrektyw wymiaru kary i danych o praktyce orzeczniczej. Uzasadnienie projektu takiej deklaracji ani analizy nie zawiera. 15. Przedstawione w punktach II-III mechanizmy oszacowania deprecjacji granic stawki dziennej grzywny okazują jedynie potencjalne mechanizmy i kierunki dokonania realnej oceny tego zjawiska przez projektodawców. **Przykłady te poddają jednocześnie w wątpliwość trafność kryteriów arbitralnie wybranych przez projektodawców, którym nie towarzyszy ani uzasadnienie ich wyboru, ani ich pogłębiona analiza**. **IV. Pominięte skutki systemowe projektowanej zmiany** 15. Uzasadnienie projektu całkowicie pomija sprzężenie projektowanej zmiany z art. 33 § 1a k.k., przewidującym – dla czynów zagrożonych karą pozbawienia wolności – podwyższone minima liczby stawek (50, 100 i 150 stawek, zależnie od ustawowego zagrożenia). Po wejściu w życie projektu minimalne grzywny orzekane na tej podstawie wyniosą odpowiednio 5000 zł, 10 000 zł i 15 000 zł – niezależnie od statusu majątkowego sprawcy. **Kumulacja skutków noweli z**	Uwaga niezasadna. Projekt czyni stawkę dzienną surową w stopniu porównywalnym z tym jaki obowiązywał w dacie uchwalenia k.k. Stanowisko jw. Intencją projektu nie jest zaostrzenie polityki karnej. Można nawet wskazać, że Prezes SA w Katowicach zasadnie dostrzegł, że „czasami stosunkowo długotrwałe kary zastępcze odbywane są za grzywny wymierzone w stosunkowo niewielkiej wysokości". Projektowana zmiana może zatrzymać tę tendencję. Przy minimalnej stawce dziennej grzywny na poziomie 100 zł jeden dzień zastępczej kary pozbawienia wolności odpowiadać będzie grzywnie w wysokości co najmniej 200 zł (art. 46 § 2 k.k.w.). Obecnie może być to kwota 20 zł. **Dalsze utrzymywanie takiego stanu prawnego należy ocenić jako nieznajdujące uzasadnienia**. Stanowisko jw. Projektowane regulacje dotyczące uchylenia art. 33 § 1a oraz § 2a k.k. i zmiany art. 37a § 1 k.k. czynią bezprzedmiotowymi zastrzeżenia autora uwagi co do wysokości grzywien orzekanych z uwzględnieniem tych przepisów w obecnym brzmieniu.

			2022 r. (podwyższenie minimów liczby stawek) oraz projektowanej noweli (dziesięciokrotne podwyższenie stawki minimalnej) prowadzi do zwielokrotnienia dolegliwości minimalnej grzywny, którego projektodawca w ogóle nie analizuje. 16. Na dolnym odcinku skali „dyrektywa statusu majątkowego sprawcy" (art. 33 § 3 k.k.) stanie się iluzoryczna: wobec sprawcy pozbawionego dochodów i majątku sąd nie będzie mógł zejść poniżej 100 zł stawki, a więc poniżej 1000 zł grzywny (odpowiednio więcej w wypadkach objętych art. 33 § 1a k.k.). **Przewidywalnym skutkiem jest pogorszenie ściągalności grzywien oraz wzrost liczby wypadków wykonywania form zastępczych** (art. 45 i n. k.k.w.), z zastępczą karą pozbawienia wolności włącznie. **Rezultat ten pozostawałby w sprzeczności z racjonalną polityką karną: grzywna – kara rodzajowo najłagodniejsza – stałaby się dla najuboższych sprawców faktycznie niedostępna albo nadmiernie dolegliwa**, co może skłaniać sądy do sięgania po surowsze rodzajowo kary bądź nadużywania instytucji probacyjnych. Z drugiej jednak strony, projektowane zmiany doprowadziłyby do sytuacji, w której dla sprawców zamiast uiszczenia kary grzywny, w wymiarze merkantylnym **korzystniejsze mogłoby się okazać odbycie kary zastępczej,** gdyż wzrosłaby najzwyczajniej wartość ekonomiczna jednego dnia pozbawienia wolności (co projektodawca sam przyznaje w „Ocenie Skutków Regulacji"). Innymi słowy, jeśli wcześniej jedna stawka warta była dziesięć razy mniej polskich złotych, to wraz z wejściem w życie nowelizacji jeden dzień zastępczej kary pozbawienia wolności mógłby zyskać dziesięciokrotnie wyższą wartość (zob. art. 63. § 1.k.k.). Z drugiej strony, **projektodawca nie odnosi się do brzmienia art. 63 § 1.k.k.**, w świetle, którego „[na] poczet orzeczonej kary zalicza się okres rzeczywistego	Uwagi nie są zasadne. Minimalna grzywna 10 stawek po 100 zł (1000 zł) nie jest grzywną nadmiernie wysoką. Sprawca podejmując zatrudnienie może zgromadzić środki na jej zapłatę. Dodać można, że k.k.w. przewiduje rozkładanie grzywny na raty oraz możliwość jej odpracowania. Tym samym grzywna nie stanie się karą „dla najuboższych sprawców faktycznie niedostępną albo nadmiernie dolegliwą". Jeżeli sąd orzeknie grzywnę w wyższym wymiarze to będzie oznaczało, że uzna, iż sprawcą jest w stanie ją uiścić co najmniej w ratach. Twierdzenie, że sprawcom będzie „opłacało się" odbyć karę zastępczą nie przekonuje. Trudno zakładać, pomijając zupełnie odosobnione przypadki, że podwyższenie stawki dziennej grzywny wygeneruje zauważalne zainteresowanie odbywaniem kar zastępczych pozbawienia wolności. Projekt nie dotyczy art. 63 k.k. i dlatego do niego nie nawiązuje. Regulacja ta może jednak przemawiać, za zasadnością projektowanej zmiany. Jeżeli dzień pozbawienia wolności odpowiada dwóm stawkom grzywny to stawka ta powinna mieć odpowiednią

			pozbawienia wolności w sprawie, zaokrąglając w górę do pełnego dnia, przy **czym jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności równa się** jednemu dniowi kary pozbawienia wolności, dwóm dniom kary ograniczenia wolności lub **dwóm dziennym stawkom grzywny**". Projekt nie uwzględnia także skutki proponowanych zmian na gruncie art. 71 § 2, zgodnie z którym „ [w] razie zarządzenia wykonania kary grzywna orzeczona na podstawie § 1 nie podlega wykonaniu; kara pozbawienia wolności ulega skróceniu o okres odpowiadający połowie liczby uiszczonych stawek dziennych grzywny z zaokrągleniem w górę do pełnego dnia". 17. Projekt całkowicie pomija także problematykę łączenia kar (w przypadku realnego zbiegu przestępstw), w szczególności w zakresie art. 86 § 2a-2b k.k. Całkowicie pominięta została kwestia orzeczenia **kary łącznej** pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, sąd może orzec grzywnę określoną w art. 71 § 1 k.k., chociażby jej nie orzeczono za pozostające w zbiegu przestępstwa (art. 89a § 1 k.k.). 18. Projekt mógłby **zaburzyć system reakcji prawnokarnej,** zarówno wewnątrz prawa karnego *sensu strictissimo*, jak w zakresie relacji przestępstw do wykroczeń.	wartość, tak aby nie dochodziło do sytuacji, w których dzień pozbawienia wolności będzie mógł być równoważny 20 zł (2 stawki po 10 zł). Odnosząc się do skutków proponowanych zmian na gruncie art. 71 § 2 k.k. należy wskazać, że przepis ten dotyczy stawek dziennych grzywny a nie ich wysokości. Jeżeli po wejściu w życie ustawy grzywny będą orzekane w mniejszej liczbie stawek to korzyść sprawcy uzyskiwana na podstawie wskazanego przepisu będzie niższa. Trudno jednak przyjmować, aby okoliczność ta podważała zasadność projektowanej zmiany. Projekt nie pozostaje w bezpośrednim związku z przepisami dotyczącymi kary łącznej. Autor uwagi nie wyjaśnia, jakie aspekt orzekania miałby wpływ na kształt projektowanych przepisów. Mając jednak na uwadze treść art. 86 § 2 k.k. i art. 39 § 2 k.k.s. zasadna wydaje się teza, że należy dążyć do tego, aby różnice w wysokości stawek dziennych grzywny orzekanych na podstawie k.k. i k.k.s. nie narastały. Uwaga niezasadna. Autor uwagi nie wyjaśnia na czym owo zaburzenie miałoby polegać. Wydaje się że jest przeciwnie. Przykładowo zgodnie z art. 82 § 3 k.p.s.w. „Okres zatrzymania zalicza się na poczet wymierzonej kary aresztu i kary ograniczenia wolności, **przyjmując jeden dzień zatrzymania**, z zaokrągleniem do pełnego dnia, za równoważny jednemu dniowi kary aresztu i dwóm dniom kary ograniczenia wolności, a na poczet grzywny - przyjmując **za równoważny grzywnie w wysokości 200 zł**. Jak wyżej wskazano obecna regulacja z art. 63 k.k. może przemawiać, za zasadnością projektowanej zmiany. Jeżeli dzień pozbawienia wolności odpowiada dwóm

				stawkom grzywny to stawka ta powinna mieć odpowiednią wartość, tak aby nie dochodziło do sytuacji, w których dzień pozbawienia wolności będzie mógł być równoważny 20 zł (2 stawki po 10 zł). Po zmianach będzie to kwota co najmniej 200 zł (2 stawki po 100 zł), a zatem będzie to wartość odpowiadająca temu co przyjęto na gruncie prawa wykroczeń.
			19. Jeśli chodzi o samą systematykę Kodeksu karnego, projektodawcy pomijają **skutki projektowanej zmiany w zakresie art. 7 § 3 k.k.** („[w]ystępkiem jest czyn zabroniony zagrożony grzywną powyżej 30 stawek dziennych albo powyżej 5000 złotych, karą ograniczenia wolności przekraczającą miesiąc albo karą pozbawienia wolności przekraczającą miesiąc").	Projekt nie wywiera skutków związanych z art. 7 § 3 k.k. Autor uwagi nie wyjaśnia na czym, jego zdaniem, owe skutki miałyby polegać.
			20. Powyższe pozostaje w bezpośredniej korelacji z modelem odpowiedzialności karnej za wykroczenie, w którym kara grzywny wymierzana jest co do zasady w granicach od 20 do 5000 zł (art. 24 § 1 k.w.). Po nowelizacji minimalna grzywna za występek objęty art. 33 § 1a pkt 1 k.k. (5000 zł) zrówna się z maksymalną grzywną za wykroczenie, a najniższa grzywna za jakiekolwiek przestępstwo (1000 zł) będzie pięćdziesięciokrotnie wyższa od najniższej grzywny za wykroczenie – co na granicy czynów przepołowionych wywoła skokową, trudną do racjonalizacji różnicę dolegliwości.	Projektowane regulacje dotyczące uchylenia art. 33 § 1a oraz § 2a k.k. i zmiany art. 37a § 1 k.k. czynią bezprzedmiotowymi zastrzeżenia autora uwagi co do wysokości grzywien orzekanych z uwzględnieniem tych przepisów w obecnym brzmieniu. Trudno natomiast zrozumieć na czym ma polegać trudna do zaakceptowania „skokowa" różnica dolegliwości miedzy grzywną orzeczoną za przestępstwo w kwocie 1000 zł a grzywną możliwą do orzeczenia za wykroczenie. Katalog kar orzekanych za wykroczenia jest inny i obejmuje również karę nagany. Porównywanie kar za przestępstwa i kar za wykroczenia musi uwzględniać tę okoliczność, jak również odmienny charakter czynów, których kary te dotyczą.
			21. Uzasadnienie nie zawiera również żadnych danych o strukturze stawek dziennych orzekanych w	Uwaga nie jest zasadna. Projekt urealnia granice stawki dziennej grzywny. Oczywistą konsekwencją jest, że minimalna grzywna będzie wynosiła 10 stawek po 100 zł. Z pewnością nawet sprawcy o najniższym statusie

			praktyce. Te przedstawiono w ramach dokumentu „Ocena Skutków Regulacji". Dane tam zawarte potwierdzają, jak zgodnie wskazuje się w piśmiennictwie, że praktyka orzecznicza lokuje wysokość stawki w pobliżu dolnej granicy ustawowej, górna zaś wykorzystywana jest śladowo. Rzeczywistym ciężarem nowelizacji będzie więc przede wszystkim dziesięciokrotne podniesienie grzywien orzekanych wobec sprawców o najniższym statusie majątkowym, nie zaś „urealnienie" grzywien wymierzanych sprawcom zamożnym. 22. Na marginesie należy zauważyć, że projekt i jego uzasadnienie nie odnoszą się do normatywnego modelu grzywien orzekanych w trybie innym niż system stawkowy z art. 33 k.k., w szczególności **grzywien kwotowych** przewidzianych w ustawach pozakodeksowych. Jest to o tyle znamienne, że powołana w uzasadnieniu uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2004 r., I KZP 4/04, zapadła właśnie na tle grzywny kwotowej (art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych). Teza tej uchwały wspiera raczej postulat kompleksowego uporządkowania grzywien kwotowych w prawie karnym pozakodeksowym niż skokową ingerencję w granice systemu stawkowego. **V. Ocena w świetle wzorców konstytucyjnych** 23. Abstrahując od słuszności samego dążenia do podniesienia ustawowego zagrożenia grzywną, ustawodawca powinien uczynić to z poszanowaniem zasad gwarancyjnych wywodzonych z art. 2 Konstytucji RP. Zasada zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa oraz zasada bezpieczeństwa prawnego wymagają, aby **intensyfikacja represji karnej następowała w sposób przewidywalny i stopniowy**. Skokowe, dziesięciokrotne podwyższenie granic kary po	majątkowym powinni odczuwać realną dolegliwość, jeżeli popełniają przestępstwa. Projektowane przepisy nie podnoszą dolnej granicy stawki ponad to co społecznie akceptowalne. Projekt nie odnosi się do grzywien orzekanych kwotowo. Analiza zmian poszczególnych przepisów, w których takie sankcje są przewidziane wykracza poza ramy projektu. Uwaga nie jest zasadna. Projekt podwyższa minimalną grzywnę do kwoty 1000 zł (10 stawek po 100 zł). Poza tym w ramach sądowego wymiaru kary dobór represji karnej będzie następował w taki sposób, aby osiągnięte zostały cele kary. Zachowana zostaje swoboda sędziowska. Nie należy spodziewać się dziesięciokrotnie wyższych grzywien. Projekt żadnych wartości konstytucyjnych nie narusza.

			dwudziestu ośmiu latach zupełnej bierności legislacyjnej przerzuca na adresatów norm prawnokarnych całość skutków wieloletnich zaniechań prawodawcy i standardom tym nie odpowiada. 24. Projektowana regulacja wywołuje zastrzeżenia także z punktu widzenia **zasady proporcjonalności** (art. 31 ust. 3 w zw. z art. 2 Konstytucji RP). Test konieczności wymaga wyboru środka najmniej dolegliwego spośród środków równie skutecznie realizujących zamierzony cel. Skoro deklarowany cel – przywrócenie grzywnie realnej dolegliwości z 1998 r. – osiąga już podwyższenie granic do wartości wyznaczonych miernikami obiektywnymi (ok. 27–72 zł dla granicy dolnej oraz ok. 5400–14 400 zł dla granicy górnej), to środek dalej idący (100 zł – 20 000 zł) nie jest konieczny w rozumieniu konstytucyjnym. Kategoryczne twierdzenie uzasadnienia o „braku możliwości zastosowania alternatywnych środków" jest oczywiście nietrafne. 25. Odnotować należy, że wobec treści art. 4 § 1 k.k. nowe granice stawki nie znajdą zastosowania do czynów popełnionych przed wejściem ustawy w życie, projekt nie narusza więc wprost zakazu retroakcji ani standardu *nulla poena sine lege* (art. 42 ust. 1 Konstytucji RP). Gwarancyjny wymiar zasady określoności i przewidywalności reakcji karnej współkształtuje jednak – wraz z zasadą zaufania – standard oceny wskazany w pkt 20 i 21 opinii. 26. Zastrzeżenia budzi wreszcie projektowana zmiana w perspektywie zasady równości (art. 32 ust. 1 Konstytucji RP). Wprawdzie mechanizm intertemporalny art. 4 § 1 k.k. wyklucza orzekanie w nowych granicach za czyny wcześniejsze – różnicowanie sytuacji sprawców wedle daty czynu jest więc nieuchronną cechą każdej nowelizacji – jednak konstytucyjnie problematyczna jest skala tego różnicowania. **Nietrudno wyobrazić sobie**	Stanowisko jw. Waloryzacja stawki dziennej, która nie była dokonywana przez 29 lat, przeprowadzona w oparciu o obiektywny miernik (analogiczny do przyjętego w art. 23 § 3 k.k.s.) nie może być traktowana jako naruszająca konstytucyjną zasadę proporcjonalności. Projekt nie narusza zasady przewidywalności reakcji karnej. Projekt nie będzie działał wstecz. Uwaga niezasadna. Przyjęte rozumienie zasady równości otwierałoby drogę do podważania każdego, nieraz bardzo istotnego, zaostrzenia odpowiedzialności karnej (dotyczącego często kary pozbawienia wolności). Co do wydłużenia vacatio legis wskazać należy, że takie wydłużenie niczego nie zmieniłoby z punktu widzenia tej zasady.

			sprawców czynów tożsamych rodzajowo, przedmiotowo i podmiotowo, popełnionych w odstępie kilkunastu dni, wobec których sąd obowiązany będzie orzekać w granicach dziesięciokrotnie różnych. Tak głębokie zróżnicowanie, oparte wyłącznie na dacie czynu, trudno uznać za proporcjonalne – co stanowi samodzielny argument za etapowaniem podwyżki **oraz wydłużeniem *vacatio legis*.** **VI. Rozwiązania alternatywne** 27. Teza uzasadnienia o braku rozwiązań alternatywnych jest nieprawdziwa. Do rozważenia pozostają co najmniej trzy warianty: po pierwsze – podwyższenie granic stawki do wartości wynikających z mierników obiektywnych (inflacyjnego lub płacowego), a więc w przedziale ok. 30–70 zł dla granicy dolnej i ok. 5000–14 000 zł dla granicy górnej; po drugie – rozłożenie dojścia do wartości docelowych na etapy (np. dwu- lub trzyletnie), co łagodziłoby skutki opisane w pkt 23 opinii; po trzecie – rezygnacja ze sztywnych kwot na rzecz mechanizmu samowaloryzacji, wzorem art. 23 § 3 k.k.s., w którym stawka dzienna wyznaczana jest ułamkiem **minimalnego wynagrodzenia** (od jednej trzydziestej tego wynagrodzenia do jej czterystukrotności; w 2026 r. odpowiednio od 160,20 zł do 64 080 zł). 28. **Wariant trzeci zasługuje na szczególną uwagę**: eliminuje on problem deprecjacji pro futuro i zdejmuje z ustawodawcy ciężar okresowych interwencji nowelizacyjnych, które – jak dowodzi historia art. 33 § 3 k.k. – następują z opóźnieniem liczonym w dziesięcioleciach. Dobór parametrów pozostaje przy tym w gestii ustawodawcy; nic nie stoi na przeszkodzie przyjęciu ułamka niższego niż w k.k.s. (np. jednej setnej minimalnego wynagrodzenia dla granicy dolnej), co pozwoliłoby zachować realnie dostępną dolną granicę stawki dla	Uwaga niezasadna. Inne niż minimalne wynagrodzenie mierniki byłyby niespójne systemowo o czym już wyżej wspomniano. Przyjęcie rozwiązania z art. 23 § 3 k.k.s. (samowaloryzacja), którego obowiązujący k.k. nigdy nie przewidywał nie wydaje się celowe. Należy bowiem unikać zmian „rewolucyjnych" tam gdzie wystarczą zmiany mniej inwazyjne. Stanowisko jw.

			sprawców najuboższych. Istnienie opisanych wariantów podważa twierdzenie uzasadnienia przytoczone w pkt 3 opinii i podważa rzetelność przeprowadzonej analizy legislacyjnej. **VII. *Vacatio legis*** 29. Trafność powyższych rozważań potęguje przewidziany w art. 2 projektu czternastodniowy termin wejścia ustawy w życie. Stanowi on jedynie ustawowe minimum wynikające z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego, okres spoczywania ustawy powinien być „odpowiedni" do treści i charakteru nowej regulacji; przy dziesięciokrotnym podwyższeniu granic kary kryminalnej standard ten wymaga okresu liczonego co najmniej w miesiącach. Dla porównania: sam Kodeks karny objęty był *vacatio legis* wynoszącą blisko piętnaście miesięcy, a nowela z dnia 7 lipca 2022 r., podwyższająca m.in. minimalną liczbę stawek dziennych, weszła w życie w zasadniczej części dopiero 1 października 2023 r. 30. Tak krótki okres dostosowawczy potęguje nadto opisany w pkt 23 opinii problem skokowego zróżnicowania sytuacji sprawców czynów popełnionych w niewielkim odstępie czasu i pozbawia adresatów norm realnej możliwości uwzględnienia radykalnie zmienionego stanu prawnego. **VIII. Konkluzje** 31. Projekt zasługuje na jednoznacznie negatywną ocenę – nie co do kierunku, lecz co do wykonania. Zasadniczymi wadami projektowanej regulacji są: (i) oparcie waloryzacji na mierniku nieadekwatnym (płaca minimalna) i na wadliwie dobranej dacie oraz braku	Dłuższa vacatio legis uzasadniona jest wtedy, gdy trzeba dać czas adresatom nowych regulacji na zapoznanie się z nimi i dostosowanie własnych spraw, czy prowadzonej działalności do planowanych zmian. Zapoznanie się ze zmianami zawartymi w projekcie nie wymaga dłuższej vacatio legis. Nie są to zmiany obszerne. Natomiast dostosowanie do nowych regulacji w przypadku planowanych zmian mogłoby co najwyżej polegać na umożliwieniu osobom planującym przestępstwa ich dokonanie przed wejściem w życie zmian. To z oczywistych względów nie może zostać uznane za interes adresatów zmian, zasługujący na ochronę i uzasadniający dłuższą vacatio legis. Stanowisko jw. Przyjęty miernik waloryzacji nawiązuje do art. 23 § 3 k.k.s.

			odniesienia się do innych bardziej adekwatnych mierników ekonomicznych; (ii) skala podwyższenia przekraczająca wartości wynikające z każdego obiektywnego miernika deprecjacji, prowadząca – wbrew deklarowanemu celowi – do zaostrzenia względnej dolegliwości stawki ponad poziom z 1998 r.; (iii) pominięcie skutków systemowych, w tym sprzężenia z art. 33 § 1a k.k. oraz innymi postanowieniami k.k. wymienionymi m.in. w pkt. 16-20 niniejszej opinii , relacji **do prawa wykroczeń i prawa karnego skarbowego** oraz przewidywalnego spadku ściągalności grzywien i wzrostu liczby kar zastępczych; (iv) rażąco nieodpowiednia, czternastodniowa *vacatio legis*. 32. Ustawodawca, dążąc do deklarowanego dostosowania ustawowego wymiaru kary grzywny do obecnych realiów społeczno-gospodarczych, powinien: ograniczyć podwyżkę do wartości uzasadnionych miernikami obiektywnymi albo zastąpić sztywne kwoty mechanizmem samowaloryzacji wzorowanym na art. 23 § 3 k.k.s.; rozważyć etapowe dochodzenie do wartości docelowych; przewidzieć *vacatio legis* nie krótszą niż sześć miesięcy; wreszcie – uzupełnić uzasadnienie o analizę struktury orzekanych grzywien oraz skutków regulacji, w tym dla wykonalności kary grzywny i populacji penitencjarnej.	Stanowisko jw. Konieczne dane statystyczne zawarto w OSR do projektowanej ustawy.
11	Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej	art. 33 § 3 kk	Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej, Żywcu oraz Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej nie zgłaszają uwag do przedłożonego projektu. Sędziowie Sądu Rejonowego w Cieszynie opiniują negatywnie proponowaną zmianę dotyczącą podwyższenia minimalnej wysokości stawki dziennej grzywny do kwoty 100 zł. Wskazują, że obowiązujące przepisy już obecnie pozwalają sądowi na wymierzenie stawki dziennej w wysokości 100 zł lub wyższej, jeżeli uzasadnia to sytuacja majątkowa oskarżonego. Natomiast w praktyce sprawcy, wobec których orzekane są grzywny, to często osoby	Uwaga niezasadna. W zakresie w jakim autor uwagi kwestionuje zasadność nowelizacji art. 33 § 3 k.k. wskazać należy na brak zmian wskazanego przepisu od początku jego obowiązywania, co doprowadziło do istotnej deprecjacji ekonomicznej tego elementu kary grzywny. Powyższe rodzi potrzebę proponowanej nowelizacji.

			bezrobotne, nieosiągające dochodów, nieposiadające majątku lub uzależnione. Ustalenie minimalnej stawki dziennej na poziomie 100 zł może skutkować zmniejszeniem realnej ściągalności orzeczonych grzywien, zwiększeniem liczby postępowań egzekucyjnych i kosztów ponoszonych przez Skarb Państwa, a w konsekwencji także wzrostem liczby przypadków wykonywania zastępczej kary pozbawienia wolności.	
12	Sąd Okręgowy w Częstochowie	art. 33 § 3 kk	Zastępca Przewodniczącego XI Wydziału Karnego Sądu Rejonowego w Częstochowie wypowiadając się w imieniu wydziału oceniła projekt o zmianie ustawy – kodeks karny (UD413) z dnia 12 czerwca 2026 roku negatywnie. Stwierdziła, że proponowana w projekcie wysokość minimalnej stawki dziennej grzywny na kwotę 100 zł jest zdecydowanie zbyt wysoka, zwłaszcza mając na względzie zmienioną treść art. 37a § 1 k.k. i art. 33 § 1a k.k. na podstawie których co do większości typów przestępstw (np. art. 178a § 1 k.k., art. 278 § 1 k.k., art. 190 § 1 k.k., art. 288 § 1 k.k., art. 286 § 1 k.k.) minimalna kara grzywny wynosić będzie po zmianach 15.000,00 zł. W zestawieniu z innymi obligatoryjnymi środkami karnymi, taka kara może okazać się zdecydowanie zbyt surowa. Proponowane zmiany znacząco ograniczają swobodę sędziowską i uniemożliwiają realizację zasady indywidualizacji kary, uwzględnienie różnych sytuacji życiowych osób które popełniły czyn zabroniony. Aktualne brzmienie przepisu umożliwia dostosowanie wysokości kary grzywny do aktualnych realiów gospodarczych i potrzebna jest raczej zmiana praktyk orzeczniczych, a nie treści art. 33 § 3 k.k.. Pani Prezes Sądu Rejonowego w Częstochowie w pełni podzieliła przedstawioną opinię. Sędziowie Sądu Okręgowego w Częstochowie oraz pozostali prezesi Sądów Rejonowych okręgu	Projektowane regulacje dotyczące uchylenia art. 33 § 1a oraz § 2a k.k. i zmiany art. 37a § 1 k.k. czynią bezprzedmiotowymi zastrzeżenia autora uwagi co do wysokości grzywien orzekanych z uwzględnieniem tych przepisów w obecnym brzmieniu. W pozostałym zakresie stanowisko jw.

			częstochowskiego nie zgłosili uwag do projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny (UD413).	
13	Prokuratura Regionalna w Szczecinie	art. 33 § 3 kk	Bez uwag	
14	Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze)	art. 33 § 3 kk	Z uzasadnienia przedstawionego projektu wynika, że jego autorzy zauważają wzrost ilości orzekanych grzywien w wysokości przekraczającej 100 stawek dziennych, lecz zdają się nie wiedzieć, z czego on wynika. Z tego powodu przypisują go chęci urealnienia dolegliwości karnej przez sędziów w związku z podwyższaniem się średniego i najniższego wynagrodzenia w Polsce w kolejnych latach. **Autorzy projektu nie znają - jak się wydaje z uzasadnienia - art. 37a § 1 k.k. oraz art. 33 § 1a k.k., które nakazują sędziom wymierzanie grzywien w wysokości odpowiednio co najmniej 50, 100 lub 150 stawek dziennych.** Takie ukształtowanie granic grzywny za większość z najczęściej popełnianych przestępstw, za które orzekana jest ta kara doprowadziło do tego, że - co wykazuje wprost dołączona do uzasadnienia tabela - olbrzymia większość grzywien orzekanych za przestępstwa przekracza obecnie 100 stawek dziennych. Art. 37a k.k. początkowo nie podnosił dolnej granicy wymiaru kary - uczyniono to podczas kolejnej nowelizacji tej normy w 2020 roku, ustalając ją na 100 stawek, a następnie jeszcze podniesiono do 150 stawek kolejną zmianą z 2023 roku. Art. 33 § 1a k.k. wprowadzono w 2023 roku. Zatem wzrost ilości grzywien w wysokości co najmniej 100 stawek dziennych, orzekanych za przestępstwa, wynikał ze zmian normatywnych, a nie z domniemanego w uzasadnieniu - zupełnie bez podstaw, a wbrew treści powołanych przepisów dostosowywania wysokości grzywny do zmian w kwotach wynagrodzeń. Wspomniane już przepisy art. 37a § 1 k.k. oraz art. 33 § 1a k.k. mają obecnie przemożny wpływ na to, jakie kary grzywny orzekane są za	Projektowane regulacje dotyczące uchylenia art. 33 § 1a oraz § 2a k.k. i zmiany art. 37a § 1 k.k. czynią bezprzedmiotowymi zastrzeżenia autora uwagi co do wysokości grzywien orzekanych z uwzględnieniem tych przepisów w obecnym brzmieniu.

			przestępstwa. Posługiwanie się przez autora uzasadnienia do projektu przykładem możliwej do orzeczenia kary grzywny w wysokości 100 złotych (10 stawek dziennych po 10 złotych) zupełnie abstrahuje od faktycznej możliwości orzekania takiej kary za przestępstwa przewidziane w k.k. Tylko znikoma część przepisów części szczególnej przewiduje możliwość wymierzenia jedynie kary grzywny lub ograniczenia wolności, a przez to nie podlega ograniczeniom dolnej granicy ustawowego zagrożenia dla grzywny, wynikającym z art. 37a § 1 k.k. lub 33 § 1a k.k. Co więcej, ten pierwszy przepis nakazuje obecnie wymierzenie kary grzywny w wysokości co najmniej 150 stawek dziennych. Przy zachowaniu obecnych przepisów oznacza to, że kwota grzywny do zapłaty to nie mniej niż 1.500 złotych. Zwiększenie się ilości grzywien orzekanych w wysokości co najmniej 150 stawek dziennych wynika wprost z danych dołączonych do uzasadnienia projektu (w 2025 roku to już niemal połowa kar grzywny). Jest to jednak efektem stosowania przepisów, a nie stosowania swobody orzeczniczej. Proponowana zmiana doprowadzi - w odczuciu praktyków - do lawinowego wzrostu osób osadzanych w zakładach karnych, o czym w uzasadnieniu w ogóle się nie wspomina. Zwiększenie - i to dziesięciokrotne - najniższych kwot do zapłaty w wyniku orzeczenia grzywny sprawi, że będą one uiszczane znacznie rzadziej. Art. 45 § 1 k.k.w. nie pozwala na zamianę grzywny wyższej niż 120 stawek dziennych (a więc większości grzywien, zgodnie z przedstawionymi przez autora uzasadnienia danymi) na pracę społecznie użyteczną. W razie niewykonania takiej grzywny podlega ona zamianie wyłącznie na zastępczą karę pozbawienia wolności. Jeżeli grzywny już obecnie orzekane często nie są wykonywane przez skazanych dobrowolnie oraz uzyskiwane w drodze egzekucji z uwagi na to, że nie mają oni możliwości majątkowych, to liczba takich przypadków	

			raptownie wzrośnie, gdy do zapłaty będą kwoty co najmniej dziesięciokrotnie wyższe. Skoro w 2025 roku grzywien nie podlegających zamianie na pracę społecznie użyteczną orzeczono co najmniej 30.000, to skutkiem projektowanej zmiany będzie umieszczenie sporej części z tych skazanych w zakładach karnych. **Bez systemowej zmiany przepisów, wiążącej się nie tylko z podniesieniem kwoty stawki dziennej, ale jednocześnie z modyfikacją norm ustalających dolne granice grzywny za poszczególne przestępstwa, czy też ich grupy, proponowana zmiana doprowadzi do tego, że grzywna przestanie być tak powszechnie orzekaną karą, gdyż stanie się zbyt surowa w relacji do innych kar z katalogu z art. 32 k.k.** Dalszym skutkiem takiej regulacji będzie więc spadek, a nie wzrost dochodów Skarbu Państwa z tego tytułu. Może być nim również, o czym mowa wcześniej, zwiększenie wydatków związanych z utrzymaniem osób odbywających karę pozbawienia wolności.	
15	Sąd Apelacyjny w Poznaniu (Sąd Rejonowy w Krośnie Odrzańskim)	art. 33 § 3 kk	Projekt ustawy stanowi kolejny przykład wyrywkowego nowelizowania kodeksu karnego. Uprzednio uchwalono szereg zmian w zakresie minimalnej ilości stawek dziennych w powiązaniu z jednoczesnym zagrożeniem karą pozbawienia wolności (art. 33 § 1a k.k.) lub w razie orzeczenia kary łagodniejszego rodzaju na podstawie art. 37a § 1 k.k. Aktualnie niewiele pozostaje przestępstw wymienionych w Kodeksie karnym, które zagrożone są grzywną w ilości poniżej 50 stawek dziennych. Jest ich około dziesięciu, przy czym najczęściej występują przestępstwa z art. 212 § 1 k.k. i z art. 216 § 1 k.k. Największą grupę (ponad 160 typów) stanowią przestępstwa zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 3 i do lat 5, co w razie orzeczenia kary grzywny determinuje wymierzenie co najmniej 150 stawek dziennych, a to przy proponowanej zmianie minimalnej wysokości stawki	Projektowane regulacje dotyczące uchylenia art. 33 § 1a oraz § 2a k.k. i zmiany art. 37a § 1 k.k. czynią bezprzedmiotowymi zastrzeżenia autora uwagi co do wysokości grzywien orzekanych z uwzględnieniem tych przepisów w obecnym brzmieniu.

			dziennej na kwotę 100 zł daje kwotę co najmniej 15 000 zł. Projektowaną zmianę trzeba rozpatrywać również w kategorii konieczności zachowania hierarchii kar wymienionych w katalogu z art. 32 k.k. Kara grzywny jest karą najłagodniejszego rodzaju, kolejną karą jest kara ograniczenia wolności, która najdłużej trwa 2 lata z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym, co daje łącznie 960 godzin. Najniższa stawka godzinowa w 2026 r. wynosi 24,60 zł netto dla osób powyżej 26 roku życia. 960 x 24,60 zł daje kwotę 23616 zł, co jest najwyższym ekwiwalentem finansowym tej kary i będzie niewiele wyższa od projektowanej najniższej grzywny w ilości 150 stawek dziennych. Oczywiście kara ograniczenia wolności wiąże się również z innymi niż praca na cele społeczne (lub potrącenie z wynagrodzenia) ograniczeniami, ale to ilość pracy na cele społeczne (procent potrącenia) 2 czyli bezpośrednie zaangażowanie skazanego powinna ją odróżniać od kary łagodniejszego rodzaju. Podobnie jak przy karze grzywny, minimalny wymiar kary ograniczenia wolności zależy od tego czy dane przestępstwo jest zagrożone jednocześnie karą pozbawienia wolności. Dlatego najniższa kara ograniczenia wolności w przypadku większości przestępstw wynosi 4 miesiące pracy na cele społeczne po 20 godzin miesięcznie. W tym wypadku wyraźnie widać, jak projektowana zmiana zaburza hierarchię kar. 80 x 24,60 zł daje kwotę 1968 zł wobec 15000 zł. W mojej ocenie nie można przeprowadzić tylko tej jednej zmiany. **Jeżeli wzrosnąć ma minimalna stawka grzywny, należy uchylić przepisy obostrzające minimalną ilość stawek grzywny i w tym zakresie powrócić do regulacji sprzed 1 października 2023 r.**	
16	Sąd Apelacyjny w Szczecinie	art. 33 § 3 kk	Dostrzegając argumentację zawartą w uzasadnieniu, co do zmiany wysokości minimalnego wynagrodzenia na	Projektowane regulacje dotyczące uchylenia art. 33 § 1a oraz § 2a k.k. i zmiany art. 37a § 1 k.k. czynią

			przestrzeni 29 lat od 1997 roku, zwracam uwagę, że w tym okresie doszło także do zmiany szeregu przepisów regulujących możliwy wymiar kary grzywny (tj. liczby stawek dziennych). Koronnym przykładem jest treść art. 37a§1 kk, zgodnie z którym (w aktualnym brzmieniu) minimalna liczba stawek dziennych przy zastosowaniu tej instytucji to 150, co oznacza, że przy uchwaleniu zmiany w projektowanym zakresie, minimalna kara grzywny wymierzana z zastosowaniem art. 37a§1 kk będzie mogła wynieść od 15.000 do 3.000.000 złotych, w zależności do ustalonej przez sąd meriti wysokości stawki. Dla skazanego, który chce wywiązać się z kary finansowej, znaczenie ma nie tyle sposób ustalenia wymiary grzywny, co jej końcowa, kwotowo określona wysokość. Poziom 15.000 złotych w wielu (moim zdaniem większości) przypadkach będzie nieosiągalny i spowoduje bądź to odstępowanie od zastosowania art. 37a§1 kk (a tym samym wzrost liczby kar pozbawienia wolności i ograniczenia wolności), bądź zwiększenie liczby orzekanych kar zastępczych. **O ile w przypadku instytucji z art. 37a§1 kk możliwe jest jej niestosowanie, w celu uniknięcie powyższych skutków, o tyle w zakresie grzywny kumulatywnej zapisy art. 33 §1a i §2a kk prowadzą do określenia podobnie wysokiego poziomu kwot (przy przestępstwach zagrożonych karą powyżej 2 lat pozbawienia wolności, a więc większości czynów karalnych skierowanych przeciwko mieniu), a odstąpienie od tego rodzaju kary nie zawsze jest dopuszczalne, a z pewnością nie zawsze celowe**. Jak wynika z przedłożonego OSR projektu w 2025 roku sądy rejonowe zdecydowały o określeniu wysokości stawki dziennej na poziomie 101 i więcej złotych w 389 przypadkach, na 71.692 wszystkich orzeczonych grzywien samoistnych. Przy orzekaniu wysokości stawki dziennych sądy zobligowane były do wzięcia pod uwagę dochodów	bezprzedmiotowymi zastrzeżenia autorów uwag co do wysokości grzywien orzekanych z uwzględnieniem tych przepisów w obecnym brzmieniu. W związku z powyższym za niezasadne należy uznać zarzuty co do naruszenia sędziowskiej swobody w zakresie wymiaru kary.

			sprawcy, jego warunków osobistych, rodzinnych, stosunków majątkowych i możliwości zarobkowych (art. 33§3 kk) i orzekania w granicach od 10 do aż 2.000 złotych, a mimo tego poziom 100 i więcej złotych był orzekany w marginalnej liczbie. W moim przekonaniu **projekt prowadzi do ograniczenie sędziowskiego wymiaru kary poprzez uniemożliwienie dostosowania wysokości orzekanej kary grzywny do rzeczywistych możliwości zarobkowych skazanego, a tym samym godzi w art. 53§2** kk." Powyższej opinii nie podzielił Prezes Sądu Okręgowego w Szczecinie wskazując: „W mojej ocenie zwiększenie wysokości stawek dziennych jest podyktowane wieloletnim brakiem zmian w tym zakresie oraz inflacją i jest dostosowane do tempa inflacyjnego. Wskazuję przy tym, że dotychczasowa praktyka orzecznicza sądów, niestety, odbiegała od realiów społeczno-gospodarczych i częstokroć zdarzało się orzekanie w sprawach o przestępstwa stawek w wysokości 10 czy 20 złotych (odpowiadających kwocie 300-600 zł miesięcznie) i to nie w stosunku do osób o najniższych dochodach. W konsekwencji to powodowało, że grzywny za wykroczenia były wielekroć wyższe niż grzywny za przestępstwa, zaś społecznie niezrozumiałe było orzekanie tak niskich kar grzywien w sprawach o przestępstwa. Dodatkowo podnieść należy, że **system prawa karnego powinien być spójny, zaś zupełnie niezrozumiała sytuacja występuje obecnie, gdy minimalna stawka z k.k.s. wynosi 160 zł (1/30 najniższego wynagrodzenia), zaś z k.k. – 10 zł**. Propozycja zawarta w projekcie, by stawka minimalna wynosiła 100 zł oznacza, że w przeliczeniu miesięcznym jest to stawka 3.000 zł (100 zł x 30 dni), a zatem odpowiednio wyważona wobec najniższego wynagrodzenia. Warto też wspomnieć, że w sytuacjach gdy skazany znajduje się w trudnej sytuacji majątkowej możliwe jest rozłożenie grzywny nawet na 3	

			lata, co powoduje znacznie mniejszą dotkliwość kary. **W podanym przez Prezesa Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie przykładzie (100 zł x 150 stawek = 15.000 zł) rata miesięczna mogłaby wynosić 417 złotych, co w żaden sposób nie mogłoby być uznane za nadmierne nawet w stosunku do osób nisko sytuowanych.** W tej sytuacji nie widzę żadnych podstaw do uznania, że zmiany mogą prowadzić do ograniczenia sędziowskiego wymiaru kary." Natomiast Prezes Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim przedstawił negatywną opinię Zastępcy Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim, który wskazał: „Należy wyrazić krytyczną ocenę projektowanej zmiany, jako najzupełniej zbędnej, szkodliwej w kontekście skuteczności wykonania orzeczeń oraz nadmiernie pętającej swobodę jurysdykcyjną sądu. W świetle aktualnie obowiązujących przepisów najzupełniej możliwe jest określenie jest rozmiaru stawki dziennej grzywny na 100 zł bez potrzeby nowelizacji. Destrukcyjność proponowanego rozwiązania jest najlepiej widoczna na tle dewastujących kodeks karny, wprowadzonych na fali populistycznych haseł zaostrzających reguły wymiaru kary, treści art. 33 §1a k.k. czy znowelizowanego art. 37a §1 k.k. Dość powiedzieć, że – w świetle proponowanej regulacji – najniższa możliwa do orzeczenia grzywna na zasadzie art. 37a §1 k.k. to 15.000 zł. Kradzież towaru o wartości 900 zł, kwalifikowana jako wypadek mniejszej wagi z art. 278 §1 i §3 k.k., zagrożona odtąd będzie (art. 33 §1a k.k.) karą co najmniej 5.000 zł grzywny. Sprawca czynu z art. 178a §1 k.k., obciążony świadczeniem pieniężnym min. 5.000 zł, przepadkiem pojazdu albo jego równowartości (sięgającym niekiedy setek tysięcy złotych) miałby w świetle proponowanej zmiany otrzymać w najniższym wymiarze karę grzywny 15.000 zł. Stopień zamożności obywateli, jaki wyziera z	

			praktyki spraw sądowych, sytuuje – co do gremialnej ich większości – takie kwoty na płaszczyźnie astronomicznych. Sprawcami przestępstw rzadko są osoby o wysokich dochodach. Nie bez powodu ustawa każe przy ustalaniu rozmiaru stawki brać pod uwagę dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe etc. Orzeczenia nakładające grzywny przy tak drastycznym zaostrzeniu będą na etapie wykonawczym wikłać sąd w bezskuteczne egzekucje i masowe zarządzanie kar zastępczych pozbawienia wolności za nieuiszczone grzywny, co niepomiernie obciąży i tak już kosztowny system więziennictwa. **W kontekście rozmiaru możliwych do orzeczenia grzywien warto natomiast rozważyć zniesienie ograniczenia liczby stawek wymierzanych wyrokiem nakazowym (art. 502 §1 k.p.k.).** Obecnie możliwa do orzeczenia wyrokiem nakazowym grzywna to 200 stawek, podczas gdy rozmiar możliwej do orzeczenia (surowszej rodzajowo) kary ograniczenia wolności nie jest w wyroku nakazowym w żaden sposób ograniczony.	Uwaga dotycząca orzekania w trybie nakazowym wykracza poza ramy projektu.
17	Krajowa Rada Doradców Podatkowych	art. 33 § 3 kk	Stanowisko Krajowej Rady Doradców Podatkowych o zmianie art. 33 § 3 Kodeksu karnego Krajowa Rada Doradców Podatkowych dostrzega potrzebę aktualizacji stawek, które od wejścia w życie Kodeksu karnego nie były nowelizowane. Niemniej jednak, wyrażamy wątpliwości co do skali wprowadzanej zmiany. Uzasadnienie projektu w dużej mierze opiera się na wzroście minimalnego wynagrodzenia za pracę jako wskaźniku zmiany wartości pieniądza. **Pragniemy zwrócić uwagę, że wzrost wynagrodzenia minimalnego, choć istotny z perspektywy polityki społecznej, nie jest miarodajnym miernikiem zmiany ogólnej siły nabywczej pieniądza w polskiej gospodarce**. Rzeczywista erozja wartości pieniądza, mierzona realnymi wskaźnikami ekonomicznymi, nastąpiła w znacznie mniejszej skali niż	Uwagi nie są zasadne. Jak wyżej wskazano zmiana oparta na wskaźniku minimalnego wynagrodzenia zapewnia spójność z regulacjami k.k.s. Projektowana podwyżka stawki dziennej jest wprawdzie wysoka, ale wynika to z braku w okresie blisko 30 lat zmian legislacyjnych dotyczących jej wysokości. Minimalna grzywna wynosić będzie 10 stawek po 100 zł co trudno uznać za nadmierną dolegliwość skoro dotyczy przestępstw a więc czynów stanowiących z natury poważne naruszenie prawa. Grzywna może być rozłożona na raty co również ułatwia jej wykonanie.

			wskazywałby na to dziesięciokrotny wzrost płacy minimalnej. **W związku z tym, dziesięciokrotna podwyżka stawek dziennych jawi się jak bardzo wysoka**, co może prowadzić do nieproporcjonalnej dolegliwości kary. Projekt nie wydaje się tez uwzględniać w dostatecznym zakresie głębokiego rozwarstwienia społecznego. Sytuacja ekonomiczna wielu obywateli pozostaje trudna i nie wszyscy obywatele mają możliwość uzyskania minimalnego wynagrodzenia za pracę na którego wzroście oparto podwyżkę stawek grzywny. W tym kontekście szczególne zastrzeżenia budzi podniesienie dolnej granicy stawki dziennej. System stawek dziennych jest z założenia dwuetapowy, a jego istotą jest umożliwienie sądowi indywidualizacji dolegliwości finansowej kary w stosunku do możliwości zarobkowych i majątkowych sprawcy. **Drastyczne podniesienie minimum z 10 zł do 100 zł ogranicza tę możliwość, uderzając przede wszystkim w sprawców o najniższych dochodach**. Jest to grupa, wobec której sąd powinien zachować największą elastyczność w wymierzaniu sprawiedliwości, aby uniknąć nadmiernego obciążania i pogłębiania wykluczenia społecznego. Dodatkowo należy zwrócić uwagę na funkcję stawki dziennej w systemie prawa karnego. Zarówno na gruncie Kodeksu karnego, jak i Kodeksu karnego skarbowego, konstrukcja grzywny opiera się na rozdzieleniu dwóch elementów kary. Liczba stawek dziennych odzwierciedla stopień winy, społecznej szkodliwości czynu oraz cele kary, natomiast wysokość jednej stawki dziennej odpowiada indywidualnym możliwościom majątkowym i zarobkowym sprawcy. Celem tej konstrukcji jest zapewnienie rzeczywistej indywidualizacji dolegliwości finansowej, tak aby kara była odczuwalna w podobnym stopniu niezależnie od sytuacji ekonomicznej sprawcy. W konsekwencji wysokość stawki dziennej powinna pozostawać przede wszystkim	Troska o sprawców o najniższych dochodach nie może prowadzić do pobłażliwości ustawodawcy wobec tej kategorii osób. Rozkładanie projektowanego podwyższenia stawki dziennej „na raty" również nie jest celowe. Powtórzyć również można, że inne niż minimalne wynagrodzenie mierniki byłyby niespójne systemowo o czym już wyżej wspomniano. Przyjęcie rozwiązania z art. 23 § 3 k.k.s. (samowaloryzacja), którego obowiązujący k.k. nigdy nie przewidywał nie wydaje się celowe. Należy bowiem unikać zmian „rewolucyjnych" tam gdzie wystarczą zmiany mniej inwazyjne. Co do vacatio legis - aktualne jest stanowisko wskazane przy uwagach SN.

			instrumentem dostosowania grzywny do sytuacji konkretnej osoby, a nie narzędziem realizacji ogólnej polityki zaostrzania represji karnej. W tym kontekście szczególne wątpliwości budzi dziesięciokrotne podwyższenie ustawowego minimum stawki dziennej. Ogranicza ono możliwość dostosowania wysokości grzywny do sytuacji osób osiągających najniższe dochody lub pozostających w szczególnie trudnym położeniu materialnym. W efekcie sąd traci część instrumentów pozwalających na zachowanie proporcjonalności kary, mimo że właśnie temu celowi służy instytucja stawki dziennej. Tak daleko idąca zmiana prowadzi zatem do osłabienia jednej z podstawowych funkcji modelu grzywny przyjętego przez polskiego ustawodawcę. **Co więcej, skoro ustawodawca zdecydował się na model grzywny oparty na stawkach dziennych, to wysokość jednej stawki nie powinna być utożsamiana z abstrakcyjną wartością pieniądza ani automatycznie powiązana z wysokością minimalnego wynagrodzenia**. Istotą tego rozwiązania jest bowiem indywidualizacja kary dokonywana przez sąd na podstawie rzeczywistych dochodów, warunków osobistych, rodzinnych, stosunków majątkowych i możliwości zarobkowych sprawcy. Mechaniczne podniesienie dolnej granicy stawki dziennej osłabia tę indywidualizację, zastępując ją rozwiązaniem o charakterze ryczałtowym. Niezależnie od oceny merytorycznej skali podwyżki, wątpliwości budzi również skokowy charakter proponowanej zmiany. Tak istotna modyfikacja systemowa, mająca fundamentalne znaczenie dla wymiaru sprawiedliwości i sytuacji finansowej obywateli, powinna być rozłożona w czasie, z uwzględnieniem etapowego wprowadzania zmian, lub połączona z mechanizmem automatycznej waloryzacji, opartej na obiektywnych wskaźnikach ekonomicznych. W tym kontekście istotnego znaczenia nabiera również okoliczność, iż proponowane	

			vacatio legis jest rażąco krótkie. W świetle powyższego, **Krajowa Rada Doradców Podatkowych postuluje odniesienie skali waloryzacji stawek dziennych do realnych wskaźników ekonomicznych, adekwatniej odzwierciedlających siłę nabywczą pieniądza, a nie wyłącznie do wzrostu minimalnego wynagrodzenia**. Apelujemy również o **rozważenie mechanizmu stopniowej lub automatycznej indeksacji stawek**, co zapewniłoby stabilność i przewidywalność systemu w przyszłości. **Niezbędne wydaje się także wydłużenie vacatio legis, aby umożliwić odpowiednie przygotowanie do wejścia w życie nowych przepisów**.	
18	Sąd Apelacyjny w Warszawie		Bez uwag.	
19	Sąd Apelacyjny w Gdańsku	art. 33 § 3 kk	Nie negując faktu, że od czasu wprowadzenia kodeksu karnego stopa życia obywateli znacząco wzrosła, zauważa on, że także wysokość kar grzywien wzrosła poprzez zwiększenie ilości orzekanych stawek dziennych, a więc wzrost poziomu życia obywateli i tym samym ich zwiększona zdolność do płacenia kar grzywny jest kompensowana liczbą stawek dziennych orzekanych grzywien. Tak jak dawniej orzekano grzywny np. 40 stawek po 20 zł, tak obecnie orzeka się grzywny 200 stawek po 20 zł. Okoliczność, że w przeszłości wysokość zastępczej kary za karę grzywny była niższa niż obecnie nie jest argumentem za zwiększeniem wysokości stawki dziennej. Im bowiem surowsza będzie zastępcza kara np. pozbawienia wolności za grzywnę, tym większa motywacja skazanych do spłacenia grzywny. Obecnie można łatwo zaobserwować, że choć egzekucja kar grzywny okazuje się często bezskuteczna, gdyż skazani nie mają zarejestrowanego źródła dochodu, to kiedy po zamianie tej kary na zastępczą karę pozbawienia wolności stawia się u nich Policja celem doprowadzenia ich do zakładu karnego,	Projektowane regulacje dotyczące uchylenia art. 33 § 1a oraz § 2a k.k. i zmiany art. 37a § 1 k.k. czynią bezprzedmiotowymi zastrzeżenia autora uwagi co do wysokości grzywien orzekanych z uwzględnieniem tych przepisów w obecnym brzmieniu. W zakresie w jakim autor uwagi kwestionuje zasadność nowelizacji art. 33 § 3 k.k. wskazać należy na brak zmian wskazanego przepisu od początku jego obowiązywania, co doprowadziło do istotnej deprecjacji ekonomicznej tego elementu kary grzywny. Powyższe rodzi potrzebę proponowanej nowelizacji.

			grzywny są bardzo często przez skazanych płacone, aby zwolnić się od zastępczej kary. Ponadto proponowana **zmiana nie koresponduje z treścią art. 37a § 1 k.k., który przewiduje możliwość orzeczenia samoistnej kary grzywny w wysokości co najmniej 150 stawek dziennych w miejsce kary pozbawienia wolności.** Przy uwzględnieniu proponowanej zmiany minimalna wysokość kary grzywny w takim wypadku wynosiłaby 15.000 zł. Jest to bardzo wysoka kwota biorąc pod uwagę chociażby wysokość minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę. Zauważyć przy tym należy, że instytucję z art. 37a § 1 k.k. stosuje się często do osób popełniających przestępstwo po raz pierwszy, nierzadko o dość błahe czyny, zatem wymierzanie tak wysokiej minimalnej kary grzywny raziłoby surowością. Jednocześnie informuję, że Prezesi pozostałych Sądów Okręgowych tutejszej apelacji nie zgłosili uwag do projektu.	
20	Krajowa Rada Radców Prawnych	art. 33 § 3 kk	System kary grzywny orzekanej w stawkach dziennych stanowi rozwiązanie sprzyjające realizacji idei kary sprawiedliwej, w której jej ekonomiczny wymiar jest wypadkową surowości kary, określanej przez liczbę stawek dziennych oraz potencjału ekonomicznego sprawcy przestępstwa, determinującego wysokość jednej stawki. Jak wskazuje się w literaturze przedmiotu: „znaczna rozpiętość granic wyznaczających wysokość stawki dziennej sprawia, że możliwe jest dość precyzyjne ustalenie wysokości tej kary tak, aby mogła mieć zbliżoną dolegliwość dla wszystkich skazanych, niezależnie od ich stanu majątkowego” (B.J. Stefańska, w: Kodeks karny. Komentarz, red. M. Filar, Warszawa 2016, teza 18 do art. 33 i cyt. tam literatura). Niewątpliwie zmiana siły nabywczej pieniądza jaka nastąpiła od uchwalenia w dniu 6 czerwca 1997 r. Kodeksu karnego, uzasadnia podwyższenie granic wysokości stawki	Postulat pięciokrotnego podwyższenia granic stawki dziennej grzywny nie odpowiadałby wzrostowi minimalnego wynagrodzenia i prowadziłby do dalszej niespójności systemowej pomiędzy k.k. i k.k.w. Odnośnie do propozycji dotyczącej przywrócenia brzmienia art. 58 § 2 k.k., stwierdzić należy, że wykracza ona poza ramy projektu.

			dziennej grzywny, określonej w przepisie art. 33 § 3 k.k., który dotychczas nie był nowelizowany. Jeśli chodzi o podwyższenie górnego pułapu, to wydaje się, że proponowana zmiana jest w pełni uzasadniona przypadkami, w których sytuacja majątkowa sprawcy potrafi być ponadprzeciętna i wymierzenie mu realnej dolegliwości za przestępstwo będzie wymagało określenia wysokości stawki dziennej grzywny zdecydowanie powyżej limitu wynoszącego obecnie 2000 złotych. **Warto w tym kontekście przypomnieć, że propozycja znacznego podniesienia górnej granicy wysokości stawki dziennej grzywny (do 10 000 zł) była przedmiotem projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, zgłoszonego jeszcze w maju 2007 r. (druk sejmowy V.1756, art. 1 pkt 7).** Trzeba też jednak zaznaczyć, że możliwości majątkowe sprawców są bardzo zróżnicowane, a postępujące rozwarstwienie społeczeństwa tylko te różnice powiększa. Problem ubóstwa w Polsce nie został wyeliminowany i nadal stanowi istotny problem społeczny. Jak wynika z danych GUS: „w 2025 r. oszacowany zasięg zagrożenia ubóstwem skrajnym wyniósł 5,3% osób w gospodarstwach domowych i był zbliżony do wartości oszacowanej dla 2024 r. (5,2%). Oszacowany zasięg zagrożenia ubóstwem relatywnym wyniósł 13,5% wobec 13,3% w 2024 r.” (https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/ubostwo-pomocspoleczna/zasieg-zagrozenia-ubostwem-ekonomicznym-w-polsce-w-2025-r ,14,13.html). Niezależnie od znaczącego wzrostu minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz licznych wskaźników makroekonomicznych należy pamiętać, że sytuacja majątkowa wielu oskarżonych bywa trudna, a kara grzywny – choć stanowić ma dolegliwość o charakterze osobistym – w praktyce nierzadko dotyka także osób	

			najbliższych sprawcy. Dlatego, uznając za niewątpliwie konieczne podwyższenie dolnej granicy stawki dziennej grzywny, **warto podać pod rozwagę określenie tego limitu na poziomie 5- krotnie wyższym niż obecny, tj. 50 złotych**. Spowoduje to, że minimalny wymiar kary grzywny (500 zł) nie będzie jawić się jako symboliczny, urągający społecznemu poczuciu sprawiedliwości, a jednocześnie kara ta będzie dolegliwa, ale możliwa do uiszczenia przez sprawców znajdujących się w trudnej sytuacji majątkowej**. W przypadku jednak zdecydowania się przez ustawodawcę na określenie tego progu na proponowanym poziomie 100 zł zasadne byłoby przywrócenie art. 58 § 2 k.k., zakazującego orzekania grzywny nieegzekwowalnej, którego uchylenie nowelą z 20 lutego 2015 r. zostało powszechnie skrytykowane w nauce prawa karnego** (zob. V. Konarska-Wrzosek, w: Kodeks karny. Komentarz, red. V. Konarska-Wrzosek, Warszawa 2023, teza 4 do art. 33; J. Majewski, w: Kodeks karny. Komentarz, red. J. Majewski, Warszawa 2024, teza 51 do art. 33). Instytucja ta ograniczała orzekanie zastępczej kary pozbawienia wolności za nieuiszczoną grzywnę, a także limitowała przerzucenie ciężaru tej kary na osoby najbliższe sprawcy, spełniając swą funkcję przewidzianą przez autorów Kodeksu karnego (zob. Uzasadnienie rządowego projektu 3 nowego kodeksu karnego, w: Nowe kodeksy karne z 1997 r. z uzasadnieniami, Warszawa 1997, s. 138). Biorąc pod uwagę nieuchronne zaostrzenie wymiaru kary grzywny w wyniku proponowanej zmiany art. 33 § 3 k.k. realizacja tego postulatu wydaje się szczególnie godna uwagi.	

Zestawienie nieuwzględnionych uwag zgłoszonych do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny (UD413) w ramach opiniowania

Lp.	Organ/podmiot zgłaszający uwagę	Jednostka redakcyjna	Treść uwagi	Stanowisko MS
1.	Prokuratura Krajowa	Uwaga dotyczy uzasadnienia	Z aprobatą należy przyjąć inicjatywę nowelizacji art. 33 § 3 k.k. Brak urealnienia określonej w tym przepisie stawki dziennej przez niemal 3 dekady wypaczył ideę tej instytucji, która ma powodować, że ukaranie sprawcy karą grzywny pozostaje we właściwej relacji do jego dochodów, warunków osobistych, rodzinnych, stosunków majątkowych i możliwości zarobkowych. **Za celowe uznać jednak należy powołanie w uzasadnieniu projektu danych Głównego Urzędu Statystycznego ilustrujących, jak na przestrzeni czasu od dnia wejścia w życie Kodeksu karnego zmieniło się średnie wynagrodzenie.** Odniesienie się wyłącznie do minimalnego wynagrodzenia za pracę nie jest miarodajne, zważywszy że płaca minimalna w ostatnich latach rosłą nieproporcjonalnie szybko w stosunku do średniego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.	Uwaga niezasadna. Odniesienie się w uzasadnieniu projektu do minimalnego wynagrodzenia wynika z konieczności zachowania spójności systemowej z regulacjami k.k.s. W art. 23 § 3 k.k.s. wysokość stawki dziennej grzywny powiązana została z minimalnym wynagrodzeniem. Inne wskaźniki makroekonomiczne nie wpływają na wysokość stawki dziennej grzywny na gruncie k.k.s. Z tego względu nie miały decydującego znaczenia dla projektowanej zmiany.
2.	Wojskowy Sąd Okręgowy w Poznaniu (Wojskowy Sąd Garnizonowy w Szczecinie)	art. 33 § 3 k.k.	Projekt oceniam negatywnie, bowiem: 1) realna (**uwzględniająca inflację**) wysokość minimalnego wynagrodzenia w latach 1997–2026, wzrosła 2,5-krotnie; wskazany w uzasadnieniu projektu wzrost wysokość minimalnego wynagrodzenia w tym okresie, bez uwzględnienia inflacji, jest więc nieprawdziwy;	Uwaga niezasadna. Pomijanie inflacji przy ocenie w jakim zakresie należy na nowo ustalić stawkę dzienną grzywny nie ma uzasadnienia. Inflacja świadczy bowiem o spadku siły nabywczej pieniądza. Projektowane regulacje dotyczące uchylenia art. 33 § 1a oraz § 2a k.k. i zmiany art. 37a § 1 k.k. czynią bezprzedmiotowymi zastrzeżenia autorów uwag co

			2) przyjęta w projekcie najniższa stawka dzienna grzywny, zważywszy treść przepisu art. 37a § 1 k.k., pozbawia możliwość skorzystania z dobrodziejstwa tego przepisu - w zakresie kary rodzajowo łagodniejszej - oskarżonych gorzej sytuowanych; 3) krępowanie możliwości kształtowania wymiaru kary grzywny przez Sąd, który ma przybliżony chociaż wgląd w sytuację materialną oskarżonego jest błędem, który ujawniony zostanie najpóźniej w toku postępowania wykonawczego, w którym obserwuje się spadek skuteczności egzekwowania grzywien, świadczeń pieniężnych, kosztów.	do wysokości grzywien orzekanych z uwzględnieniem tych przepisów w obecnym brzmieniu.
3.	Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie (Wojskowy Sąd Garnizonowy w Olsztynie)	art. 33 § 3 k.k.	Krytyczne odniesienie się do projektu z dnia 12 czerwca 2026 r. ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny (UD413). Dziesięciokrotne podniesienie wysokości dolnej granicy stawki dziennej grzywny nadmiernie ograniczy swobodę sądowego wymiaru kary, **zwłaszcza w kontekście stosowania przepisów art. 33 § 1a k.k. i art. 37a § 1 k.k.**	Projektowane regulacje dotyczące uchylenia art. 33 § 1a oraz § 2a k.k. i zmiany art. 37a § 1 k.k. czynią bezprzedmiotowymi zastrzeżenia autora uwagi co do wysokości grzywien orzekanych z uwzględnieniem tych przepisów w obecnym brzmieniu. W pozostałym zakresie uwaga jest niezasadna. Przekonanie, że podwyższenie stawki dziennej grzywny ograniczy nadmiernie swobodę sądowego wymiaru kary nie jest trafne. Projekt urealnia wartość stawki dziennej grzywny w stosunku do wzrostu minimalnego wynagrodzenia. Wzrost tego wynagrodzenia przekłada się na gruncie k.k.s. na wysokość stawki dziennej z mocy samego prawa (art. 23 § 3 k.k.s.) i nie jest to kwestionowane jako ograniczenie sądowego wymiaru kary.

4.	Sąd Okręgowy w Krakowie	art. 33 § 3 k.k.	Prezes Sądu Rejonowego dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie projekt dotyczący zmiany art. 33 § 3 k.k., zwłaszcza w zakresie podniesienia minimalnej stawki dziennej grzywny do kwoty 100,00 złotych, ocenił jednoznacznie krytycznie. W uzasadnieniu podał: „w szczególności, odnosząc się do uzasadnienia projektu, wskazać należy, że w istocie stosownie do art. 33 § 1 k.k. najniższa liczba stawek wynosi 10, najwyższa zaś 540, jednak analizując całościowo pozostałe paragrafy tego artykułu oraz art. 7 § 3 k.k. to trudno znaleźć aktualnie przypadek, kiedy dolna granica kary grzywny będzie mogła zostać orzeczona w wymiarze 10 stawek, bowiem zauważyć należy, że w odniesieniu do kary samoistnej grzywny to art. 7 § 3 k.k. wprost wskazuje, **że występkiem jest czyn zagrożony grzywną powyżej 30 stawek dziennych, a zatem za występek obecnie orzec można samoistną karę grzywny w minimalnym wymiarze 40 stawek dziennych**, a zatem **według proponowanych zmian najniższa kara grzywny za występek będzie wynosiła 4.000,00 złotych,** zaś w przypadkach przewidzianych w art. 33 § 1a pkt 1-3 k.k. grzywna – orzekana także obok kary pozbawienia wolności (art. 33 § 2a k.k.) – będzie mogła być wymierzona minimalnie w wysokości odpowiednio 5.000,00, 10.000,00 i 15.000,00 złotych, zaś w przypadku art. 37a § 1 k.k. – minimalnie w wysokości 15.000,00 złotych. Istnieje zatem ryzyko, że	W zakresie w jakim autor uwagi kwestionuje zasadność nowelizacji art. 33 § 3 k.k. wskazać należy na brak zmian wskazanego przepisu od początku jego obowiązywania, co doprowadziło do istotnej deprecjacji ekonomicznej tego elementu kary grzywny. Powyższe rodzi potrzebę proponowanej nowelizacji. Projektowane regulacje dotyczące uchylenia art. 33 § 1a oraz § 2a k.k. i zmiany art. 37a § 1 k.k. czynią bezprzedmiotowymi zastrzeżenia autora uwagi co do wysokości grzywien orzekanych z uwzględnieniem tych przepisów w obecnym brzmieniu. Przekonanie, że podwyższenie stawki dziennej grzywny ograniczy nadmiernie swobodę sądowego wymiaru kary nie jest trafne. Projekt urealnia wartość stawki dziennej grzywny w stosunku do wzrostu minimalnego wynagrodzenia. Wzrost tego wynagrodzenia przekłada się na gruncie k.k.s. na wysokość stawki dziennej z mocy samego prawa (art. 23 § 3 k.k.s.) i nie jest to kwestionowane jako ograniczenie sądowego wymiaru kary. Twierdzenie, że „według proponowanych zmian najniższa kara grzywny za występek będzie wynosiła 4.000,00 złotych” gdyż wynika to z art. 7

			proponowana zmiana znacząco zmniejszy ilość orzekanych kar grzywien, bowiem sądy nie będą orzekać kar, których wykonanie będzie iluzoryczne, albo będą orzekane kary grzywny w wymiarze nieadekwatnym do stopnia winy czy społecznej szkodliwości czynu. Podkreślić nadto trzeba z całą stanowczością, że dotychczasowe „widełki" mające zastosowanie przy ustalaniu jednej stawki dziennej dają szeroki wachlarz możliwości przy orzekaniu kary grzywny – maksymalnie do 1.080.000,00 złotych (540 x 2.000,00 zł), w związku z powyższym **nie ma potrzeby „urealniania" wysokości stawki dziennej grzywny w postępowaniu karnym poprzez dziesięciokrotne podwyższenie jej dolnej granicy**. Takie postąpienie w sposób nieuzasadniony ponownie istotnie ograniczy władzę sądowniczą na etapie wymiaru kary. Ponadto raz jeszcze powtórzyć należy, że sędziowie z niepokojem obserwują mające miejsce od kilku lat reformy wymiaru sprawiedliwości, które coraz bardziej **ograniczają sędziowski wymiar kary**, a tym samym swobodę w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości, wprowadzając szereg środków karnych o charakterze obligatoryjnym, określając jednocześnie wysokie dolne granice kar i środków o charakterze finansowym, w nieuzasadniony sposób ograniczając władzę sądowniczą na etapie wymiaru kary". Prezes Sądu Rejonowego w Oświęcimiu poinformowała, że sędziowie karni tamt.	§ 3 k.k. jest błędne i wynika z wadliwej interpretacji tego przepisu. Jak wskazuje się w doktrynie „Występkiem jest czyn zabroniony zagrożony grzywną powyżej 30 stawek dziennych, karą ograniczenia wolności przekraczającą miesiąc albo karą pozbawienia wolności przekraczającą miesiąc. Kryterium rozgraniczenia występków i wykroczeń ma również charakter formalny i opiera się na ustawowym zagrożeniu, a nie na wymiarze kary. Zagrożenie grzywną musi przekraczać 30 stawek dziennych. Jeżeli ustawa nie określa w przepisie części szczególnej liczby stawek dziennych, to ma zastosowanie granica przewidziana w art. 33 § 1 (540 stawek dziennych). **Kara wymierzona za występek może być, zgodnie z art. 33 § 1, niższa od 30 stawek i wynosić 10 stawek dziennych"**. (A. Zoll [w:] Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Cześć I. Komentarz do art. 1-52, wyd. V, red. W. Wróbel, Warszawa 2016, art. 7).

			Sądu zmianę wysokości minimalnej stawki dziennej grzywny z kwoty 10 złotych do kwoty 100 złotych opiniują jednoznacznie negatywnie, „wskazując, że prowadzi ona do dalszego systematycznego ograniczania roli sędziego w wymiarze kary. Nie kwestionując faktu zmiany siły nabywczej pieniądza od roku 1997 (kiedy to wszedł w życie Kodeks karny), wskazują, że w **ostatnich latach ustawodawca regularnie wymuszał na sądach zwiększenie sądowego wymiaru kary poprzez wprowadzanie kolejnych zmian do kodeksu karnego np. art. 33 §1a k.k., który narzuca minimalną wysokość stawek dziennych grzywny, czy art. 37a §1 k.k.** (po ostatnich zmianach), który również wymaga określonej wysokości stawek dziennych przy wymierzaniu kary grzywny w miejsce innych rodzajowo kar. Tym samym podkreślają, że po wprowadzeniu ewentualnych zmian, minimalny wymiar kary za jedno z najbardziej powszechnych przestępstw, czyli czyn z art. 178a §1 k.k. wynosić będzie 150 stawek dziennych grzywny (minimalna ilość stawek narzucona przez ustawodawcę) po 100 złotych (minimalna stawka narzucona przez ustawodawcę) – co dawać będzie kwotę 15.000 złotych grzywny. Kwota ta, zarówno w tym przypadku, jak i wielu innych przestępstw, np. drobnych kradzieży czy wypadków drogowych – gdzie, co podkreślenia wymaga, wymierzenie kary grzywny możliwe jest tylko poprzez przejście przez art. 37a §1 k.k. - prowadzić będzie do	Projektowane regulacje dotyczące uchylenia art. 33 § 1a oraz § 2a k.k. i zmiany art. 37a § 1 k.k. czynią bezprzedmiotowymi zastrzeżenia autora uwagi co do wysokości grzywien orzekanych z uwzględnieniem tych przepisów w obecnym brzmieniu. Po uzupełnieniu projektu o wskazane propozycje będzie on odpowiadał oczekiwaniom autora uwagi, który stwierdził, że „samo podniesienie dolnej wysokości stawki dziennej grzywny mogłoby być akceptowalne, ale tylko wówczas, gdyby pozostałe przepisy kodeksu karnego nie narzucały sędziom przy wymiarze kary tak drastycznych ograniczeń, o jakich mowa we wcześniejszej części pisma”.

			konieczności orzekania grzywien nieadekwatnych do stopnia winy, społecznej szkodliwości czynu i w jakimkolwiek oderwaniu od dyrektyw wymiaru kary. Tym samym sędziowie wywodzą, że **samo podniesienie dolnej wysokości stawki dziennej grzywny mogłoby być akceptowalne, ale tylko wówczas, gdyby pozostałe przepisy kodeksu karnego nie narzucały sędziom przy wymiarze kary tak drastycznych ograniczeń, o jakich mowa we wcześniejszej części pisma**".	
5.	Sąd Apelacyjny w Krakowie	art. 33 § 3 k.k	Sędzia Wizytator Sądu Apelacyjnego w Krakowie podniósł, że projektowana zmiana jest niewątpliwie niezbędna. Od momentu uchwalenia Kodeksu Karnego upłynęło już 29 lat i wartość pieniądza uległa znacznej dewaluacji (około 140%). Mimo, że pierwotnie Ustawodawca określił w art. 33 § 3 kk bardzo szerokie widełki, w których ma mieścić się wysokość stawki dziennej to praktyka sądowa wskazuje, że ich wysokość ustalana jest w granicach ustawowego minimum, co w jego opinii jest postąpieniem irracjonalnym. W roku ubiegłym sądy rejonowe skazały 71 692 osoby na karę samoistnej grzywny. Wysokość stawki dziennej do 20 zł. orzeczono wobec 56 475 skazanych, od 20 do 40 zł. w odniesieniu do 12 498 skazanych zaś powyżej 101 zł i więcej jedynie do 389 skazanych. **Dane te wskazują na orzekanie stawki dziennej w oderwaniu od realnej obecnej wartości złotówki.** W konsekwencji tego, **czasami stosunkowo długotrwałe kary zastępcze odbywane są**	Uwaga w zakresie w jakim postuluje podwyższenie minimalnej stawki dziennej grzywny do 200 zł nie jest zasadna. To samo dotyczy postulatu ustalenia maksymalnej stawki dziennej na kwotę 10.000 zł W ocenie projektodawcy stawka dzienna powinna rosnąc adekwatnie do wzrostu minimalnego wynagrodzenia (tak jak w k.k.s., gdzie zmiana następuje z mocy prawa – art. 23 § 3 k.k.s.). Projekt, w odniesieniu do art. 33 § 3 k.k., naprawia jedynie dotychczasowe zaniechanie ustawodawcy w zakresie podwyższenia granic stawki dziennej grzywny. Propozycje dotyczące art. 115 k.k. wykraczają poza ramy projektu. To samo dotyczy zmian w k.w.

			za grzywny wymierzone w stosunkowo niewielkiej wysokości. 2 Wszak trzeba mieć na uwadze, że w roku ubiegłym wobec 30 553 skazanych przebywających na wolności i 4821 odbywających już karę orzeczono zastępczą karę pozbawienia wolności. Świadczy to wyraźnie o tym, że wymierzenie grzywny jako kary nieizolacyjnej skutkuje w konsekwencji osadzeniem w zakładzie karnym. **Dlatego też zmiany dotyczące wymierzanych kar grzywny są niezbędne. Dotyczy to również Kodeksu wykroczeń** w szczególności art. 24. Wymierzanie grzywien poniżej 100 zł nawet za wykroczenia jest postąpieniem symbolicznym (w roku 2025 sądy rejonowe skazały 1 669 osób na grzywny w wysokości od 20 do 50 zł i 15 150 na grzywny w wysokości od 50 do100 zł.). **Reasumując dolna wysokość stawki dziennej powinna zostać określona na kwotę 200 zł** (mając na uwadze obecną minimalną stawkę wynagrodzenia godzinowego – 31 zł pomnożoną przez 8). Natomiast **ustalenie górnej stawki dziennej na kwotę 20 000 zł jest stanowczo zbyt wysokie przy obecnej praktyce orzeczniczej. Dlatego kwota 10 000 zł – jak podaje Sędzia Wizytator - jest wystarczająca**. Na marginesie dodaję, że w mojej ocenie istnieje pilna **potrzeba nowelizacji art. 115 § 5 k.k. (i w konsekwencji także § 6 choć w tym wypadku skala problemu jest zdecydowanie mniejsza ale byłaby to zmiana spójna systemowo) poprzez**	

			znaczne podwyższenie kwoty statuującej mienie znacznej wartości (proponowana kwota to 500.000). Ostatnia zmiana w tym obszarze miała miejsce w 2010 roku. Od tego czasu wartość pieniądza uległa znacznej deprecjacji (średnie wynagrodzenie w 2010 roku wynosiło 3225 zł a obecnie wynosi 9652 zł co oznacza wzrost o 300% (stąd też proponowana kwota progu). Dodać należy, że w tym samym czasie próg dzielący wykroczenie od przestępstwa (art. 119 § k.w.) zmienił się o także o 300% (z 250 zł w 2010 roku do 800 zł już od 2022 roku). Brak tej zmiany powoduje stałe poszerzenie kognicji sądów okręgowych (w I instancji), a w konsekwencji znaczący wzrost wpływu do sądów apelacyjnych, które borykają się z problemami kadrowymi (co związane jest tak brakiem nominacji jak i zwiększeniem obciążenia z uwagi na prowadzenie postępowania dowodowego w II instancji, co zdarza się coraz częściej). Wypaczony jest też sens tej regulacji, która w założeniu miała dotyczyć poważnych przestępstw gospodarczych (co wymagało doświadczenia w ich osądzaniu) a obecnie dotyczy np. oszustwa leasingowego 1 samochodu nieco lepszej marki.	
6.	Sąd Najwyższy		**I. Przedmiot i podstawa opinii** 1. Minister Sprawiedliwości, pismem z dnia 1 lipca 2026 r. (sygn. DL-V.40.3.2026, sygnowanym przez Sekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Arkadiusza Myrchę), zwrócił się do Pierwszego Prezesa	

			Sądu Najwyższego z prośbą o zgłoszenie ewentualnych uwag do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny (nr UD413 w wykazie prac legislacyjnych; dalej jako: „projekt”) w terminie 21 dni od dnia jego otrzymania. 2. Projekt zakłada zmianę art. 33 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2025 r. poz. 383, 1818 i 1872; dalej jako: „k.k.”) przez nadanie mu następującego brzmienia: „§ 3. Ustalając stawkę dzienną, sąd bierze pod uwagę dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe; stawka dzienna nie może być niższa od 100 złotych, ani też przekraczać 20 000 złotych”. Istota projektowanej zmiany sprowadza się zatem do dziesięciokrotnego podwyższenia dolnej (z 10 zł do 100 zł) oraz górnej (z 2000 zł do 20 000 zł) ustawowej granicy stawki dziennej grzywny. Poza zakresem nowelizacji pozostaje liczba stawek dziennych (art. 33 § 1 i 1a k.k.), a więc pierwszy etap wymiaru grzywny orzekanej w systemie stawkowym. Zgodnie z art. 2 projektu ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia. 3. Uzasadnienie projektu sprowadza się do stwierdzenia, że dziesięciokrotne podniesienie obu granic stawki dziennej ma	

			na celu „urealnienie” tej kary i stanowi bezpośrednią odpowiedź na ponad dziesięciokrotny wzrost płacy minimalnej – z 406 zł w dacie uchwalenia k.k. (zarządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 6 stycznia 1997 r.) do 4806 zł od dnia 1 stycznia 2026 r. (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 września 2025 r., Dz. U. poz. 1242). Projektodawca powołuje się nadto na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2004 r., I KZP 4/04, oraz kategorycznie stwierdza, że „nie ma możliwości zastosowania alternatywnych w stosunku do projektowanych rozwiązań środków, które umożliwiałyby osiągnięcie zamierzonego celu” (s. 3 uzasadnienia). 4. **Projektowaną zmianę należy ocenić negatywnie**. Ocena ta nie odnosi się przy tym do samego kierunku nowelizacji – potrzeba dostosowania granic stawki dziennej grzywny do zmienionych realiów społeczno-gospodarczych nie budzi wątpliwości (pkt II opinii) – lecz do przyjętego przez projektodawcę miernika waloryzacji, jej skali oraz tempa wprowadzenia zmian (pkt III–VII opinii). **II. Deprecjacja ekonomiczna granic stawki dziennej – potrzeba waloryzacji**	Uwaga niezasadna. Jak już wyżej wskazano odniesienie się w uzasadnieniu projektu do minimalnego wynagrodzenia wynika z konieczności zachowania spójności systemowej z regulacjami k.k.s. W art. 23 § 3 k.k.s. wysokość stawki dziennej grzywny powiązana została z minimalnym wynagrodzeniem. Inne wskaźniki makroekonomiczne nie wpływają na wysokość stawki dziennej grzywny na gruncie k.k.s. Z tego względu nie miały decydującego znaczenia dla projektowanej zmiany.

			5. Przyznać należy projektodawcy, że granice stawki dziennej określone w art. 33 § 3 k.k. (10–2000 zł) nie były zmieniane od dnia wejścia w życie Kodeksu karnego, tj. od 1 września 1998 r. Ustawodawca ingerował natomiast w liczbę stawek, podwyższając jej zasadnicze maksimum z 360 do 540 (ustawa z dnia 5 listopada 2009 r., Dz. U. Nr 206 poz. 1589), a następnie – nowelizacją z dnia 7 lipca 2022 r. (Dz. U. poz. 2600) – wprowadzając do art. 33 § 1a k.k. podwyższone minima liczby stawek w przypadku przestępstw zagrożonych karą grzywny i pozbawienia wolności. Blisko trzydziestoletnia bierność w zakresie granic samej stawki dziennej doprowadziła do istotnej deprecjacji ekonomicznej tego elementu kary grzywny. 6. Rzetelna ocena owej deprecjacji nie może ograniczać się do zestawienia kwot nominalnych. Konieczne jest równoczesne zastosowanie dwóch mierników obiektywnych: zmiany siły nabywczej pieniądza (wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych GUS) oraz relacji granic stawki do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej. Miernik drugi jest przy tym szczególnie adekwatny, skoro ustalając wysokość stawki dziennej sąd uwzględnia dochody sprawcy,	Stanowisko jw. Dodać można, że autor uwagi w punkcie VI. 27 i 28 dochodzi do wniosku, że powiązanie stawki dziennej grzywny a minimalnym wynagrodzeniem byłoby rozwiązaniem „zasługującym na szczególną uwagę”. Gdyby taki mechanizm zastosowano w dacie uchwalenia Kodeksu karnego stawka dzienna grzywny wzrosłaby przez ponad 29 lat od tej daty do poziomu proponowanego w projekcie. Stanowisko jw. Stanowisko jw.

			jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe (art. 33 § 3 k.k.) – dolegliwość stawki należy więc odnosić do poziomu dochodów społeczeństwa. 7. Według wskaźników publikowanych przez GUS, poziom cen towarów i usług konsumpcyjnych pomiędzy wrześniem 1998 r. a czerwcem 2026 r. wzrósł około 2,7-krotnie. Oznacza to, że dolna granica stawki dziennej (10 zł) odpowiada obecnie realnie kwocie około 27 zł, a górna (2000 zł) – kwocie około 5400 zł. Realna wartość obu granic obniżyła się zatem o około 63%. Ujmując rzecz odwrotnie: obecne granice 10–2000 zł mają siłę nabywczą odpowiadającą kwotom około 3,70–740 zł w warunkach cenowych z 1998 r. 8. Jeszcze wyraźniejszy obraz daje odniesienie granic stawki do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, które w 1998 r. wynosiło 1239,49 zł, a w 2025 r. – 8903,56 zł (komunikat Prezesa GUS z dnia 9 lutego 2026 r., M.P. poz. 192), co oznacza wzrost około 7,2-krotny. Dolna granica stawki stanowiła w 1998 r. około 0,81% przeciętnego wynagrodzenia, obecnie – już tylko około 0,11%; granica górna odpowiednio: około 161% oraz około 22%. **Zachowanie relacji z**	Stanowisko jw. Stanowisko jw. Stanowisko jw.

			1998 r. wymagałoby ustalenia granic na poziomie około 72 zł oraz około 14 400 zł. Względna dolegliwość ekonomiczna pojedynczej stawki dziennej obniżyła się zatem o około 86%. 9. Uwzględniając oba etapy wymiaru grzywny: najniższa możliwa grzywna (10 stawek po 10 zł) wynosi niezmiennie 100 zł, podczas gdy jej realny odpowiednik z 1998 r. to obecnie około 271 zł; zasadnicze maksimum wzrosło nominalnie z 720 000 zł (360 × 2000 zł) do 1 080 000 zł (540 × 2000 zł), jednak po uwzględnieniu inflacji, maksimum z 1998 r. odpowiada dziś kwocie około 1,95 mln zł – **realna dolegliwość maksymalnej grzywny obniżyła się więc o około 45%.** Podwyższenie liczby stawek w 2009 r. jedynie częściowo zrekompensowało utratę wartości pieniądza. 10. Powyższe potwierdza, że deprecjacja granic stawki dziennej jest rzeczywista i istotna, a ich waloryzacja – co do zasady – uzasadniona. Nie przesądza to jednak w żadnej mierze o aprobacie dla rozwiązania przyjętego w projekcie, które – jak zostanie wykazane – wykracza znacząco poza granice wyznaczone jakimkolwiek obiektywnym miernikiem deprecjacji.	Stanowisko jw. Przyjęta, jako data odniesienia, data uchwalenia Kodeksu karnego wynika z potrzeby wyboru właściwego momentu, w którym ustawodawca zdecydował o ukształtowaniu stawek dziennych w przedziale wskazanym w art. 33 § 3 k.k. Naturalnym wydaje się, że jest to moment uchwalenia ustawy. Odwoływanie się do daty wejścia w życie Kodeksu nie wydaje się właściwe tym bardziej, że była ona w okresie vacatio legis przesuwana z 1 stycznia 1998 r. na 1 września 1998 r. (art. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 1997 r. o zmianie ustawy – Przepisy wprowadzające Kodeks karny, ustawy – Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. poz.1083)

			III. Nieadekwatność przyjętego miernika oraz skali podwyższenia 11. Projektodawca oparł całą konstrukcję nowelizacji na jednym mierniku – wzroście minimalnego wynagrodzenia za pracę. Miernik ten jest wadliwy metodologicznie. Wysokość płacy minimalnej jest wielkością ustalaną władczą decyzją prawodawcy, uwarunkowaną bieżącą polityką społeczną, i w ostatnich latach rosła znacząco szybciej zarówno od cen, jak i od przeciętnego wynagrodzenia. **W okresie relewantnym dla oceny projektu płaca minimalna wzrosła około 11,8-krotnie (406 zł → 4806 zł), przeciętne wynagrodzenie około 7,2-krotnie (1239,49 zł → 8903,56 zł), a poziom cen około 2,7-krotnie.** Projektodawca wybrał zatem – bez jakiegokolwiek uzasadnienia tego wyboru – ten, spośród dostępnych mierników, który maksymalizuje krotność podwyżki. 12. Wątpliwości wywołuje także przyjęta data odniesienia. Projektodawca zestawia płacę minimalną z daty uchwalenia k.k. (6 czerwca 1997 r. – 406 zł, przy czym kwota ta obowiązywała jedynie od 1 lutego do 30 czerwca 1997 r.) z kwotą obowiązującą od 1 stycznia 2026 r. Tymczasem właściwym punktem odniesienia jest data wejścia Kodeksu karnego w życie (1 września 1998	Nawet przyjęcie jednak wskazanej dany nie podważałoby zasadności nowelizacji skoro autor uwagi dostrzega, że „Licząc poprawnie, wzrost płacy minimalnej wynosi około 9,6-krotność”. Uwaga niezasadna. Projekt czyni stawkę dzienną surową w stopniu porównywalnym z tym jaki obowiązywał w dacie uchwalenia Kodeksu karnego. Stanowisko jw. Intencją projektu nie jest zaostrzenie polityki karnej. Można nawet wskazać, że Prezes SA w Katowicach zasadnie dostrzegł, że „czasami stosunkowo długotrwałe kary zastępcze odbywane są za grzywny wymierzone w stosunkowo niewielkiej wysokości”. Projektowana zmiana może zatrzymać tę tendencję. Przy minimalnej stawce dziennej grzywny na poziomie 100 zł jeden dzień zastępczej kary pozbawienia wolności odpowiadać będzie grzywnie w wysokości co najmniej 200 zł (art. 46 § 2 k.k.w.). Obecnie może być to kwota 20 zł. **Dalsze utrzymywanie takiego stanu prawnego należy ocenić jako nieznajdujące uzasadnienia**. Stanowisko jw.

			r.), od której kwestionowane granice zaczęły obowiązywać – w tej dacie najniższe wynagrodzenie wynosiło już 500 zł (Dz. U. z 1998 r. Nr 16, poz. 74). Licząc poprawnie, wzrost płacy minimalnej wynosi około 9,6-krotność, a więc pozostaje poniżej deklarowanej w uzasadnieniu dziesięciokrotności. Dobór daty odniesienia sprawia wrażenie podporządkowanego z góry założonemu wynikowi. 13. Niezależnie od powyższego, proponowane granice (100 zł – 20 000 zł) przekraczają wartości wynikające z każdego obiektywnego miernika: wartości zwaloryzowane inflacyjnie (ok. 27 zł – 5400 zł) – blisko czterokrotnie, a wartości wynikające z parytetu płacowego (ok. 72 zł – 14 400 zł) – o około 39%. W konsekwencji, relacja dolnej granicy stawki do przeciętnego wynagrodzenia wzrośnie z pierwotnych 0,81% (1998 r.) do około 1,12%, a granicy górnej – ze 161% do około 225%. Projekt nie „urealnia" więc kary grzywny, lecz **czyni stawkę dzienną – w ujęciu względnym – surowszą, niż była kiedykolwiek w okresie obowiązywania k.k.** 14. Zachodzi zatem zasadniczy rozdźwięk pomiędzy celem deklarowanym (przywrócenie pierwotnej dolegliwości ekonomicznej kary) a rzeczywistym	Projektowane regulacje dotyczące uchylenia art. 33 § 1a oraz § 2a k.k. i zmiany art. 37a § 1 k.k. czynią bezprzedmiotowymi zastrzeżenia autora uwagi co do wysokości grzywien orzekanych z uwzględnieniem tych przepisów w obecnym brzmieniu. Uwagi nie są zasadne. Minimalna grzywna 10 stawek po 100 zł (1000 zł) nie jest grzywną nadmiernie wysoką. Sprawca podejmując zatrudnienie może zgromadzić środki na jej zapłatę. Dodać można, że k.k.w. przewiduje rozkładanie grzywny na raty oraz możliwość jej odpracowania. Tym samym grzywna nie stanie się karą „dla najuboższych sprawców faktycznie niedostępną albo nadmiernie dolegliwą". Jeżeli sąd orzeknie grzywnę w wyższym wymiarze to będzie oznaczało, że uzna, iż sprawcą jest w stanie ją uiścić co najmniej w ratach.

			skutkiem nowelizacji (zaostrzenie represyjności ponad poziom pierwotny). **Jeżeli intencją projektodawcy jest zaostrzenie polityki karnej** w zakresie grzywien, powinno to zostać otwarcie zadeklarowane i odrębnie uzasadnione - w szczególności w świetle dyrektyw wymiaru kary i danych o praktyce orzeczniczej. Uzasadnienie projektu takiej deklaracji ani analizy nie zawiera. 15. Przedstawione w punktach II-III mechanizmy oszacowania deprecjacji granic stawki dziennej grzywny okazują jedynie potencjalne mechanizmy i kierunki dokonania realnej oceny tego zjawiska przez projektodawców. **Przykłady te poddają jednocześnie w wątpliwość trafność kryteriów arbitralnie wybranych przez projektodawców, którym nie towarzyszy ani uzasadnienie ich wyboru, ani ich pogłębiona analiza**. **IV. Pominięte skutki systemowe projektowanej zmiany** 15. Uzasadnienie projektu całkowicie pomija sprzężenie projektowanej zmiany z art. 33 § 1a k.k., przewidującym – dla czynów zagrożonych karą pozbawienia wolności – podwyższone minima liczby stawek (50, 100 i 150 stawek, zależnie od	Twierdzenie, że sprawcom będzie „opłacało się" odbyć karę zastępczą nie przekonuje. Trudno zakładać, pomijając zupełnie odosobnione przypadki, że podwyższenie stawki dziennej grzywny wygeneruje zauważalne zainteresowanie odbywaniem kar zastępczych pozbawienia wolności. Projekt nie dotyczy art. 63 k.k. i dlatego do niego nie nawiązuje. Regulacja ta może jednak przemawiać, za zasadnością projektowanej zmiany. Jeżeli dzień pozbawienia wolności odpowiada dwóm stawkom grzywny to stawka ta powinna mieć odpowiednią wartość, tak aby nie dochodziło do sytuacji, w których dzień pozbawienia wolności będzie mógł być równoważny 20 zł (2 stawki po 10 zł). Odnosząc się do skutków proponowanych zmian na gruncie art. 71 § 2 k.k. należy wskazać, że przepis ten dotyczy stawek dziennych grzywny a nie ich wysokości. Jeżeli po wejściu w życie ustawy grzywny będą orzekane w mniejszej liczbie stawek to korzyść

			ustawowego zagrożenia). Po wejściu w życie projektu minimalne grzywny orzekane na tej podstawie wyniosą odpowiednio 5000 zł, 10 000 zł i 15 000 zł – niezależnie od statusu majątkowego sprawcy. **Kumulacja skutków noweli z 2022** r. (podwyższenie minimów liczby stawek) oraz projektowanej noweli (dziesięciokrotne podwyższenie stawki minimalnej) prowadzi do zwielokrotnienia dolegliwości minimalnej grzywny, którego projektodawca w ogóle nie analizuje. 16. Na dolnym odcinku skali „dyrektywa statusu majątkowego sprawcy" (art. 33 § 3 k.k.) stanie się iluzoryczna: wobec sprawcy pozbawionego dochodów i majątku sąd nie będzie mógł zejść poniżej 100 zł stawki, a więc poniżej 1000 zł grzywny (odpowiednio więcej w wypadkach objętych art. 33 § 1a k.k.). **Przewidywalnym skutkiem jest pogorszenie ściągalności grzywien oraz wzrost liczby wypadków wykonywania form zastępczych** (art. 45 i n. k.k.w.), z zastępczą karą pozbawienia wolności włącznie. **Rezultat ten pozostawałby w sprzeczności z racjonalną polityką karną: grzywna – kara rodzajowo najłagodniejsza – stałaby się dla najuboższych sprawców faktycznie niedostępna albo nadmiernie dolegliwa**, co może skłaniać sądy do sięgania po surowsze	sprawcy uzyskiwana na podstawie wskazanego przepisu będzie niższa. Trudno jednak przyjmować, aby okoliczność ta podważała zasadność projektowanej zmiany. Projekt nie pozostaje w bezpośrednim związku z przepisami dotyczącymi kary łącznej. Autor uwagi nie wyjaśnia, jakie aspekt orzekania miałby wpływ na kształt projektowanych przepisów. Mając jednak na uwadze treść art. 86 § 2 k.k. i art. 39 § 2 k.k.s. zasadna wydaje się teza, że należy dążyć do tego, aby różnice w wysokości stawek dziennych grzywny orzekanych na podstawie k.k. i k.k.s. nie narastały. Uwaga niezasadna. Autor uwagi nie wyjaśnia na czym owo zaburzenie miałoby polegać. Wydaje się że jest przeciwnie. Przykładowo zgodnie z art. 82 § 3 k.p.s.w. „Okres zatrzymania zalicza się na poczet wymierzonej kary aresztu i kary ograniczenia wolności, **przyjmując jeden dzień zatrzymania**, z zaokrągleniem do pełnego dnia, za równoważny jednemu dniowi kary aresztu i dwóm dniom kary ograniczenia wolności, a na poczet grzywny - przyjmując **za równoważny grzywnie w wysokości 200 zł**. Jak wyżej wskazano obecna regulacja z art. 63 k.k. może przemawiać, za zasadnością projektowanej zmiany. Jeżeli dzień pozbawienia wolności odpowiada dwóm stawkom grzywny to stawka ta

			rodzajowo kary bądź nadużywania instytucji probacyjnych. Z drugiej jednak strony, projektowane zmiany doprowadziłyby do sytuacji, w której dla sprawców zamiast uiszczenia kary grzywny, w wymiarze merkantylnym **korzystniejsze mogłoby się okazać odbycie kary zastępczej,** gdyż wzrosłaby najzwyczajniej wartość ekonomiczna jednego dnia pozbawienia wolności (co projektodawca sam przyznaje w „Ocenie Skutków Regulacji"). Innymi słowy, jeśli wcześniej jedna stawka warta była dziesięć razy mniej polskich złotych, to wraz z wejściem w życie nowelizacji jeden dzień zastępczej kary pozbawienia wolności mógłby zyskać dziesięciokrotnie wyższą wartość (zob. art. 63. § 1.k.k.). Z drugiej strony, **projektodawca nie odnosi się do brzmienia art. 63 § 1.k.k.**, w świetle, którego „[na] poczet orzeczonej kary zalicza się okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie, zaokrąglając w górę do pełnego dnia, przy **czym jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności równa się** jednemu dniowi kary pozbawienia wolności, dwóm dniom kary ograniczenia wolności lub **dwóm dziennym stawkom grzywny**". Projekt nie uwzględnia także skutki proponowanych zmian na gruncie art. 71 § 2, zgodnie z którym „ [w] razie	powinna mieć odpowiednią wartość, tak aby nie dochodziło do sytuacji, w których dzień pozbawienia wolności będzie mógł być równoważny 20 zł (2 stawki po 10 zł). Po zmianach będzie to kwota co najmniej 200 zł (2 stawki po 100 zł), a zatem będzie to wartość odpowiadająca temu co przyjęto na gruncie prawa wykroczeń. Projekt nie wywiera skutków związanych z art. 7 § 3 k.k. Autor uwagi nie wyjaśnia na czym, jego zdaniem, owe skutki miałyby polegać. Projektowane regulacje dotyczące uchylenia art. 33 § 1a oraz § 2a k.k. i zmiany art. 37a § 1 k.k. czynią bezprzedmiotowymi zastrzeżenia autora uwagi co do wysokości grzywien orzekanych z uwzględnieniem tych przepisów w obecnym brzmieniu. Trudno natomiast zrozumieć na czym ma polegać trudna do zaakceptowania „skokowa" różnica dolegliwości miedzy grzywną orzeczoną za przestępstwo w kwocie 1000 zł a grzywną możliwą do orzeczenia za wykroczenie. Katalog kar orzekanych za wykroczenia jest inny i obejmuje również karę nagany. Porównywanie kar za przestępstwa i kar za wykroczenia musi

			zarządzenia wykonania kary grzywna orzeczona na podstawie § 1 nie podlega wykonaniu; kara pozbawienia wolności ulega skróceniu o okres odpowiadający połowie liczby uiszczonych stawek dziennych grzywny z zaokrągleniem w górę do pełnego dnia". 17. Projekt całkowicie pomija także problematykę łączenia kar (w przypadku realnego zbiegu przestępstw), w szczególności w zakresie art. 86 § 2a-2b k.k. Całkowicie pominięta została kwestia orzeczenia **kary łącznej** pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, sąd może orzec grzywnę określoną w art. 71 § 1 k.k., chociażby jej nie orzeczono za pozostające w zbiegu przestępstwa (art. 89a § 1 k.k.). 18. Projekt mógłby **zaburzyć system reakcji prawnokarnej,** zarówno wewnątrz prawa karnego *sensu strictissimo*, jak w zakresie relacji przestępstw do wykroczeń.	uwzględniać tę okoliczność, jak również odmienny charakter czynów, których kary te dotyczą. Uwaga nie jest zasadna. Projekt urealnia granice stawki dziennej grzywny. Oczywistą konsekwencją jest, że minimalna grzywna będzie wynosiła 10 stawek po 100 zł. Z pewnością nawet sprawcy o najniższym statusie majątkowym powinni odczuwać realną dolegliwość, jeżeli popełniają przestępstwa. Projektowane przepisy nie podnoszą dolnej granicy stawki ponad to co społecznie akceptowalne. Projekt nie odnosi się do grzywien orzekanych kwotowo. Analiza zmian poszczególnych przepisów, w których takie sankcje są przewidziane wykracza poza ramy projektu.

				Uwaga nie jest zasadna. Projekt podwyższa minimalną grzywnę do kwoty 1000 zł (10 stawek po 100 zł). Poza tym w ramach sądowego wymiaru kary dobór represji karnej będzie następował w taki sposób, aby osiągnięte zostały cele kary. Zachowana zostaje swoboda sędziowska. Nie należy spodziewać się dziesięciokrotnie wyższych grzywien. Projekt żadnych wartości konstytucyjnych nie narusza.
			19. Jeśli chodzi o samą systematykę Kodeksu karnego, projektodawcy pomijają **skutki projektowanej zmiany w zakresie art. 7 § 3 k.k.** („[w]ystępkiem jest czyn zabroniony zagrożony grzywną powyżej 30 stawek dziennych albo powyżej 5000 złotych, karą ograniczenia wolności przekraczającą miesiąc albo karą pozbawienia wolności przekraczającą miesiąc”). 20. Powyższe pozostaje w bezpośredniej korelacji z modelem odpowiedzialności karnej za wykroczenie, w którym kara grzywny wymierzana jest co do zasady w granicach od 20 do 5000 zł (art. 24 § 1 k.w.). Po nowelizacji minimalna grzywna za występek objęty art. 33 § 1a pkt 1 k.k.	Stanowisko jw. Waloryzacja stawki dziennej, która nie była dokonywana przez 29 lat, przeprowadzona w oparciu o obiektywny miernik (analogiczny do przyjętego w art. 23 § 3 k.k.s.) nie może być traktowana jako naruszająca konstytucyjną zasadę proporcjonalności.

			(5000 zł) zrówna się z maksymalną grzywną za wykroczenie, a najniższa grzywna za jakiekolwiek przestępstwo (1000 zł) będzie pięćdziesięciokrotnie wyższa od najniższej grzywny za wykroczenie – co na granicy czynów przepołowionych wywoła skokową, trudną do racjonalizacji różnicę dolegliwości.	Projekt nie narusza zasady przewidywalności reakcji karnej. Projekt nie będzie działał wstecz.
			21. Uzasadnienie nie zawiera również żadnych danych o strukturze stawek dziennych orzekanych w praktyce. Te przedstawiono w ramach dokumentu „Ocena Skutków Regulacji". Dane tam zawarte potwierdzają, jak zgodnie wskazuje się w piśmiennictwie, że praktyka orzecznicza lokuje wysokość stawki w pobliżu dolnej granicy ustawowej, górna zaś wykorzystywana jest śladowo. Rzeczywistym ciężarem nowelizacji będzie więc przede wszystkim dziesięciokrotne podniesienie grzywien orzekanych wobec sprawców o najniższym statusie majątkowym, nie zaś „urealnienie" grzywien wymierzanych sprawcom zamożnym. 22. Na marginesie należy zauważyć, że projekt i jego uzasadnienie nie odnoszą się	Uwaga niezasadna. Przyjęte rozumienie zasady równości otwierałoby drogę do podważania każdego, nieraz bardzo istotnego, zaostrzenia odpowiedzialności karnej (dotyczącego często kary pozbawienia wolności). Co do wydłużenia vacatio legis wskazać należy, że takie wydłużenie niczego nie zmieniłoby z punktu widzenia tej zasady.

			do normatywnego modelu grzywien orzekanych w trybie innym niż system stawkowy z art. 33 k.k., w szczególności **grzywien kwotowych** przewidzianych w ustawach pozakodeksowych. Jest to o tyle znamienne, że powołana w uzasadnieniu uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2004 r., I KZP 4/04, zapadła właśnie na tle grzywny kwotowej (art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych). Teza tej uchwały wspiera raczej postulat kompleksowego uporządkowania grzywien kwotowych w prawie karnym pozakodeksowym niż skokową ingerencję w granice systemu stawkowego. **V. Ocena w świetle wzorców konstytucyjnych** 23. Abstrahując od słuszności samego dążenia do podniesienia ustawowego zagrożenia grzywną, ustawodawca powinien uczynić to z poszanowaniem zasad gwarancyjnych wywodzonych z art. 2 Konstytucji RP. Zasada zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa oraz zasada bezpieczeństwa prawnego wymagają, aby **intensyfikacja represji karnej następowała w sposób przewidywalny i stopniowy**. Skokowe,	Uwaga niezasadna. Inne niż minimalne wynagrodzenie mierniki byłyby niespójne systemowo o czym już wyżej wspomniano. Przyjęcie rozwiązania z art. 23 § 3 k.k.s. (samowaloryzacja), którego obowiązujący k.k. nigdy nie przewidywał nie wydaje się celowe. Należy bowiem unikać zmian „rewolucyjnych” tam gdzie wystarczą zmiany mniej inwazyjne. Stanowisko jw.

			dziesięciokrotne podwyższenie granic kary po dwudziestu ośmiu latach zupełnej bierności legislacyjnej przerzuca na adresatów norm prawnokarnych całość skutków wieloletnich zaniechań prawodawcy i standardom tym nie odpowiada. 24. Projektowana regulacja wywołuje zastrzeżenia także z punktu widzenia **zasady proporcjonalności** (art. 31 ust. 3 w zw. z art. 2 Konstytucji RP). Test konieczności wymaga wyboru środka najmniej dolegliwego spośród środków równie skutecznie realizujących zamierzony cel. Skoro deklarowany cel – przywrócenie grzywnie realnej dolegliwości z 1998 r. – osiąga już podwyższenie granic do wartości wyznaczonych miernikami obiektywnymi (ok. 27–72 zł dla granicy dolnej oraz ok. 5400–14 400 zł dla granicy górnej), to środek dalej idący (100 zł – 20 000 zł) nie jest konieczny w rozumieniu konstytucyjnym. Kategoryczne twierdzenie uzasadnienia o „braku możliwości zastosowania alternatywnych środków" jest oczywiście nietrafne. 25. Odnotować należy, że wobec treści art. 4 § 1 k.k. nowe granice stawki nie znajdą zastosowania do czynów popełnionych przed wejściem ustawy w życie, projekt nie narusza więc wprost zakazu	Dłuższe vacatio legis uzasadnione jest wtedy, gdy trzeba dać czas adresatom nowych regulacji na zapoznanie się z nimi i dostosowanie własnych spraw, czy prowadzonej działalności do planowanych zmian. Zapoznanie się ze zmianami zawartymi w projekcie nie wymaga dłuższej vacatio legis. Nie są to zmiany obszerne. Natomiast dostosowanie do nowych regulacji w przypadku planowanych zmian mogłoby co najwyżej polegać na umożliwieniu osobom planującym przestępstwa ich dokonanie przed wejściem w życie zmian. To z oczywistych względów nie może zostać uznane za interes adresatów zmian, zasługujący na ochronę i uzasadniający dłuższą vacatio legis. Stanowisko jw. Przyjęty miernik waloryzacji nawiązuje do art. 23 § 3 k.k.s.

			retroakcji ani standardu *nulla poena sine lege* (art. 42 ust. 1 Konstytucji RP). Gwarancyjny wymiar zasady określoności i przewidywalności reakcji karnej współkształtuje jednak – wraz z zasadą zaufania – standard oceny wskazany w pkt 20 i 21 opinii. 26. Zastrzeżenia budzi wreszcie projektowana zmiana w perspektywie zasady równości (art. 32 ust. 1 Konstytucji RP). Wprawdzie mechanizm intertemporalny art. 4 § 1 k.k. wyklucza orzekanie w nowych granicach za czyny wcześniejsze – różnicowanie sytuacji sprawców wedle daty czynu jest więc nieuchronną cechą każdej nowelizacji – jednak konstytucyjnie problematyczna jest skala tego różnicowania. **Nietrudno wyobrazić sobie sprawców czynów tożsamych rodzajowo, przedmiotowo i podmiotowo, popełnionych w odstępie kilkunastu dni, wobec których sąd obowiązany będzie orzekać w granicach dziesięciokrotnie różnych**. Tak głębokie zróżnicowanie, oparte wyłącznie na dacie czynu, trudno uznać za proporcjonalne – co stanowi samodzielny argument za etapowaniem podwyżki **oraz wydłużeniem *vacatio legis*.** **VI. Rozwiązania alternatywne**	Stanowisko jw. Konieczne dane statystyczne zawarto w OSR do projektowanej ustawy.

			27. Teza uzasadnienia o braku rozwiązań alternatywnych jest nieprawdziwa. Do rozważenia pozostają co najmniej trzy warianty: po pierwsze – podwyższenie granic stawki do wartości wynikających z mierników obiektywnych (inflacyjnego lub płacowego), a więc w przedziale ok. 30–70 zł dla granicy dolnej i ok. 5000–14 000 zł dla granicy górnej; po drugie – rozłożenie dojścia do wartości docelowych na etapy (np. dwu- lub trzyletnie), co łagodziłoby skutki opisane w pkt 23 opinii; po trzecie – rezygnacja ze sztywnych kwot na rzecz mechanizmu samowaloryzacji, wzorem art. 23 § 3 k.k.s., w którym stawka dzienna wyznaczana jest ułamkiem **minimalnego wynagrodzenia** (od jednej trzydziestej tego wynagrodzenia do jej czterystukrotności; w 2026 r. odpowiednio od 160,20 zł do 64 080 zł). 28. **Wariant trzeci zasługuje na szczególną uwagę**: eliminuje on problem deprecjacji pro futuro i zdejmuje z ustawodawcy ciężar okresowych interwencji nowelizacyjnych, które – jak dowodzi historia art. 33 § 3 k.k. – następują z opóźnieniem liczonym w dziesięcioleciach. Dobór parametrów pozostaje przy tym w gestii ustawodawcy; nic nie stoi na przeszkodzie przyjęciu ułamka niższego niż	

			w k.k.s. (np. jednej setnej minimalnego wynagrodzenia dla granicy dolnej), co pozwoliłoby zachować realnie dostępną dolną granicę stawki dla sprawców najuboższych. Istnienie opisanych wariantów podważa twierdzenie uzasadnienia przytoczone w pkt 3 opinii i podważa rzetelność przeprowadzonej analizy legislacyjnej. **VII. *Vacatio legis*** 29. Trafność powyższych rozważań potęguje przewidziany w art. 2 projektu czternastodniowy termin wejścia ustawy w życie. Stanowi on jedynie ustawowe minimum wynikające z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego, okres spoczywania ustawy powinien być „odpowiedni" do treści i charakteru nowej regulacji; przy dziesięciokrotnym podwyższeniu granic kary kryminalnej standard ten wymaga okresu liczonego co najmniej w miesiącach. Dla porównania: sam Kodeks karny objęty był *vacatio legis* wynoszącą blisko piętnaście miesięcy, a nowela z dnia 7 lipca 2022 r., podwyższająca m.in. minimalną liczbę stawek dziennych,	

			weszła w życie w zasadniczej części dopiero 1 października 2023 r. 30. Tak krótki okres dostosowawczy potęguje nadto opisany w pkt 23 opinii problem skokowego zróżnicowania sytuacji sprawców czynów popełnionych w niewielkim odstępie czasu i pozbawia adresatów norm realnej możliwości uwzględnienia radykalnie zmienionego stanu prawnego. **VIII. Konkluzje** 31. Projekt zasługuje na jednoznacznie negatywną ocenę – nie co do kierunku, lecz co do wykonania. Zasadniczymi wadami projektowanej regulacji są: (i) oparcie waloryzacji na mierniku nieadekwatnym (płaca minimalna) i na wadliwie dobranej dacie oraz braku odniesienia się do innych bardziej adekwatnych mierników ekonomicznych; (ii) skala podwyższenia przekraczająca wartości wynikające z każdego obiektywnego miernika deprecjacji, prowadząca – wbrew deklarowanemu celowi – do zaostrzenia względnej dolegliwości stawki ponad poziom z 1998 r.; (iii) pominięcie skutków systemowych, w tym sprzężenia z art. 33 § 1a k.k. oraz innymi postanowieniami k.k. wymienionymi m.in. w pkt. 16-20 niniejszej	

			opinii , relacji **do prawa wykroczeń i prawa karnego skarbowego** oraz przewidywalnego spadku ściągalności grzywien i wzrostu liczby kar zastępczych; (iv) rażąco nieodpowiednia, czternastodniowa *vacatio legis*. 32. Ustawodawca, dążąc do deklarowanego dostosowania ustawowego wymiaru kary grzywny do obecnych realiów społeczno-gospodarczych, powinien: ograniczyć podwyżkę do wartości uzasadnionych miernikami obiektywnymi albo zastąpić sztywne kwoty mechanizmem samowaloryzacji wzorowanym na art. 23 § 3 k.k.s.; rozważyć etapowe dochodzenie do wartości docelowych; przewidzieć *vacatio legis* nie krótszą niż sześć miesięcy; wreszcie – uzupełnić uzasadnienie o analizę struktury orzekanych grzywien oraz skutków regulacji, w tym dla wykonalności kary grzywny i populacji penitencjarnej.	
7.	Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej	art. 33 § 3 kk	Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej, Żywcu oraz Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej nie zgłaszają uwag do przedłożonego projektu. Sędziowie Sądu Rejonowego w Cieszynie opiniują negatywnie proponowaną zmianę dotyczącą podwyższenia minimalnej wysokości stawki dziennej grzywny do kwoty 100 zł. Wskazują, że obowiązujące przepisy już obecnie pozwalają sądowi na wymierzenie stawki dziennej w wysokości 100 zł lub wyższej, jeżeli uzasadnia to sytuacja majątkowa oskarżonego. Natomiast w praktyce sprawcy, wobec których orzekane	Uwaga niezasadna. W zakresie w jakim autor uwagi kwestionuje zasadność nowelizacji art. 33 § 3 k.k. wskazać należy na brak zmian wskazanego przepisu od początku jego obowiązywania, co doprowadziło do istotnej deprecjacji ekonomicznej tego elementu kary grzywny. Powyższe rodzi potrzebę proponowanej nowelizacji.

			są grzywny, to często osoby bezrobotne, nieosiągające dochodów, nieposiadające majątku lub uzależnione. Ustalenie minimalnej stawki dziennej na poziomie 100 zł może skutkować zmniejszeniem realnej ściągalności orzeczonych grzywien, zwiększeniem liczby postępowań egzekucyjnych i kosztów ponoszonych przez Skarb Państwa, a w konsekwencji także wzrostem liczby przypadków wykonywania zastępczej kary pozbawienia wolności.	
8.	Sąd Okręgowy w Częstochowie	art. 33 § 3 kk	Zastępca Przewodniczącego XI Wydziału Karnego Sądu Rejonowego w Częstochowie wypowiadając się w imieniu wydziału oceniła projekt o zmianie ustawy – kodeks karny (UD413) z dnia 12 czerwca 2026 roku negatywnie. Stwierdziła, że proponowana w projekcie wysokość minimalnej stawki dziennej grzywny na kwotę 100 zł jest zdecydowanie zbyt wysoka, zwłaszcza mając na względzie zmienioną treść art. 37a § 1 k.k. i art. 33 § 1a k.k. na podstawie których co do większości typów przestępstw (np. art. 178a § 1 k.k., art. 278 § 1 k.k., art. 190 § 1 k.k., art. 288 § 1 k.k., art. 286 § 1 k.k.) minimalna kara grzywny wynosić będzie po zmianach 15.000,00 zł. W zestawieniu z innymi obligatoryjnymi środkami karnymi, taka kara może okazać się zdecydowanie zbyt surowa. Proponowane zmiany znacząco ograniczają swobodę sędziowską i uniemożliwiają realizację zasady indywidualizacji kary,	Projektowane regulacje dotyczące uchylenia art. 33 § 1a oraz § 2a k.k. i zmiany art. 37a § 1 k.k. czynią bezprzedmiotowymi zastrzeżenia autora uwagi co do wysokości grzywien orzekanych z uwzględnieniem tych przepisów w obecnym brzmieniu. W pozostałym zakresie stanowisko jw.

			uwzględnienie różnych sytuacji życiowych osób które popełniły czyn zabroniony. Aktualne brzmienie przepisu umożliwia dostosowanie wysokości kary grzywny do aktualnych realiów gospodarczych i potrzebna jest raczej zmiana praktyk orzeczniczych, a nie treści art. 33 § 3 k.k.. Pani Prezes Sądu Rejonowego w Częstochowie w pełni podzieliła przedstawioną opinię. Sędziowie Sądu Okręgowego w Częstochowie oraz pozostali prezesi Sądów Rejonowych okręgu częstochowskiego nie zgłosili uwag do projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny (UD413).	
9.	Sąd Apelacyjny w Szczecinie	art. 33 § 3 kk	Dostrzegając argumentację zawartą w uzasadnieniu, co do zmiany wysokości minimalnego wynagrodzenia na przestrzeni 29 lat od 1997 roku, zwracam uwagę, że w tym okresie doszło także do zmiany szeregu przepisów regulujących możliwy wymiar kary grzywny (tj. liczby stawek dziennych). Koronnym przykładem jest treść art. 37a§1 kk, zgodnie z którym (w aktualnym brzmieniu) minimalna liczba stawek dziennych przy zastosowaniu tej instytucji to 150, co oznacza, że przy uchwaleniu zmiany w projektowanym zakresie, minimalna kara grzywny wymierzana z zastosowaniem art. 37a§1 kk będzie mogła wynieść od 15.000 do 3.000.000 złotych, w zależności do ustalonej przez sąd meriti wysokości stawki. Dla skazanego, który chce wywiązać się z kary	Projektowane regulacje dotyczące uchylenia art. 33 § 1a oraz § 2a k.k. i zmiany art. 37a § 1 k.k. czynią bezprzedmiotowymi zastrzeżenia autorów uwag co do wysokości grzywien orzekanych z uwzględnieniem tych przepisów w obecnym brzmieniu. W związku z powyższym za niezasadne należy uznać zarzuty co do naruszenia sędziowskiej swobody w zakresie wymiaru kary.

			finansowej, znaczenie ma nie tyle sposób ustalenia wymiary grzywny, co jej końcowa, kwotowo określona wysokość. Poziom 15.000 złotych w wielu (moim zdaniem większości) przypadkach będzie nieosiągalny i spowoduje bądź to odstępowanie od zastosowania art. 37a§1 kk (a tym samym wzrost liczby kar pozbawienia wolności i ograniczenia wolności), bądź zwiększenie liczby orzekanych kar zastępczych. **O ile w przypadku instytucji z art. 37a § 1 kk możliwe jest jej niestosowanie, w celu uniknięcie powyższych skutków, o tyle w zakresie grzywny kumulatywnej zapisy art. 33 § 1a i § 2a kk prowadzą do określenia podobnie wysokiego poziomu kwot (przy przestępstwach zagrożonych karą powyżej 2 lat pozbawienia wolności, a więc większości czynów karalnych skierowanych przeciwko mieniu), a odstąpienie od tego rodzaju kary nie zawsze jest dopuszczalne, a z pewnością nie zawsze celowe**. Jak wynika z przedłożonego OSR projektu w 2025 roku sądy rejonowe zdecydowały o określeniu wysokości stawki dziennej na poziomie 101 i więcej złotych w 389 przypadkach, na 71.692 wszystkich orzeczonych grzywien samoistnych. Przy orzekaniu wysokości stawki dziennych sądy zobligowane były do wzięcia pod uwagę dochodów sprawcy, jego warunków osobistych, rodzinnych, stosunków majątkowych i możliwości zarobkowych (art. 33§3 kk) i orzekania w granicach od 10 do aż 2.000 złotych, a mimo	

			tego poziom 100 i więcej złotych był orzekany w marginalnej liczbie. W moim przekonaniu **projekt prowadzi do ograniczenie sędziowskiego wymiaru kary poprzez uniemożliwienie dostosowania wysokości orzekanej kary grzywny do rzeczywistych możliwości zarobkowych skazanego, a tym samym godzi w art. 53§2** kk." Powyższej opinii nie podzielił Prezes Sądu Okręgowego w Szczecinie wskazując: „W mojej ocenie zwiększenie wysokości stawek dziennych jest podyktowane wieloletnim brakiem zmian w tym zakresie oraz inflacją i jest dostosowane do tempa inflacyjnego. Wskazuję przy tym, że dotychczasowa praktyka orzecznicza sądów, niestety, odbiegała od realiów społeczno-gospodarczych i częstokroć zdarzało się orzekanie w sprawach o przestępstwa stawek w wysokości 10 czy 20 złotych (odpowiadających kwocie 300-600 zł miesięcznie) i to nie w stosunku do osób o najniższych dochodach. W konsekwencji to powodowało, że grzywny za wykroczenia były wielekroć wyższe niż grzywny za przestępstwa, zaś społecznie niezrozumiałe było orzekanie tak niskich kar grzywien w sprawach o przestępstwa. Dodatkowo podnieść należy, że **system prawa karnego powinien być spójny, zaś zupełnie niezrozumiała sytuacja występuje obecnie, gdy minimalna stawka z k.k.s. wynosi 160 zł (1/30 najniższego wynagrodzenia), zaś z k.k. – 10 zł**. Propozycja zawarta w projekcie, by stawka minimalna wynosiła 100 zł	

			oznacza, że w przeliczeniu miesięcznym jest to stawka 3.000 zł (100 zł x 30 dni), a zatem odpowiednio wyważona wobec najniższego wynagrodzenia. Warto też wspomnieć, że w sytuacjach gdy skazany znajduje się w trudnej sytuacji majątkowej możliwe jest rozłożenie grzywny nawet na 3 lata, co powoduje znacznie mniejszą dotkliwość kary. **W podanym przez Prezesa Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie przykładzie (100 zł x 150 stawek = 15.000 zł) rata miesięczna mogłaby wynosić 417 złotych, co w żaden sposób nie mogłoby być uznane za nadmierne nawet w stosunku do osób nisko sytuowanych.** W tej sytuacji nie widzę żadnych podstaw do uznania, że zmiany mogą prowadzić do ograniczenia sędziowskiego wymiaru kary." Natomiast Prezes Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim przedstawił negatywną opinię Zastępcy Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim, który wskazał: „Należy wyrazić krytyczną ocenę projektowanej zmiany, jako najzupełniej zbędnej, szkodliwej w kontekście skuteczności wykonania orzeczeń oraz nadmiernie pętającej swobodę jurysdykcyjną sądu. W świetle aktualnie obowiązujących przepisów najzupełniej możliwe jest określenie jest rozmiaru stawki dziennej grzywny na 100 zł bez potrzeby nowelizacji. Destrukcyjność proponowanego rozwiązania jest najlepiej widoczna na tle dewastujących	

			kodeks karny, wprowadzonych na fali populistycznych haseł zaostrzających reguły wymiaru kary, treści art. 33 §1a k.k. czy znowelizowanego art. 37a §1 k.k. Dość powiedzieć, że – w świetle proponowanej regulacji – najniższa możliwa do orzeczenia grzywna na zasadzie art. 37a §1 k.k. to 15.000 zł. Kradzież towaru o wartości 900 zł, kwalifikowana jako wypadek mniejszej wagi z art. 278 §1 i §3 k.k., zagrożona odtąd będzie (art. 33 §1a k.k.) karą co najmniej 5.000 zł grzywny. Sprawca czynu z art. 178a §1 k.k., obciążony świadczeniem pieniężnym min. 5.000 zł, przepadkiem pojazdu albo jego równowartości (sięgającym niekiedy setek tysięcy złotych) miałby w świetle proponowanej zmiany otrzymać w najniższym wymiarze karę grzywny 15.000 zł. Stopień zamożności obywateli, jaki wyziera z praktyki spraw sądowych, sytuuje – co do gremialnej ich większości – takie kwoty na płaszczyźnie astronomicznych. Sprawcami przestępstw rzadko są osoby o wysokich dochodach. Nie bez powodu ustawa każe przy ustalaniu rozmiaru stawki brać pod uwagę dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe etc. Orzeczenia nakładające grzywny przy tak drastycznym zaostrzeniu będą na etapie wykonawczym wikłać sąd w bezskuteczne egzekucje i masowe zarządzanie kar zastępczych pozbawienia wolności za nieuiszczone grzywny, co niepomiernie obciąży i tak już kosztowny system więziennictwa. **W kontekście**	Uwaga dotycząca orzekania w trybie nakazowym wykracza poza ramy projektu.

			rozmiaru możliwych do orzeczenia grzywien warto natomiast rozważyć zniesienie ograniczenia liczby stawek wymierzanych wyrokiem nakazowym (art. 502 §1 k.p.k.). Obecnie możliwa do orzeczenia wyrokiem nakazowym grzywna to 200 stawek, podczas gdy rozmiar możliwej do orzeczenia (surowszej rodzajowo) kary ograniczenia wolności nie jest w wyroku nakazowym w żaden sposób ograniczony.	
10.	Krajowa Rada Doradców Podatkowych	art. 33 § 3 kk	Stanowisko Krajowej Rady Doradców Podatkowych o zmianie art. 33 § 3 Kodeksu karnego Krajowa Rada Doradców Podatkowych dostrzega potrzebę aktualizacji stawek, które od wejścia w życie Kodeksu karnego nie były nowelizowane. Niemniej jednak, wyrażamy wątpliwości co do skali wprowadzanej zmiany. Uzasadnienie projektu w dużej mierze opiera się na wzroście minimalnego wynagrodzenia za pracę jako wskaźniku zmiany wartości pieniądza. **Pragniemy zwrócić uwagę, że wzrost wynagrodzenia minimalnego, choć istotny z perspektywy polityki społecznej, nie jest miarodajnym miernikiem zmiany ogólnej siły nabywczej pieniądza w polskiej gospodarce**. Rzeczywista erozja wartości pieniądza, mierzona realnymi wskaźnikami ekonomicznymi, nastąpiła w znacznie mniejszej skali niż wskazywałby na to dziesięciokrotny wzrost płacy minimalnej. **W związku z tym, dziesięciokrotna**	Uwagi nie są zasadne. Jak wyżej wskazano zmiana oparta na wskaźniku minimalnego wynagrodzenia zapewnia spójność z regulacjami k.k.s. Projektowana podwyżka stawki dziennej jest wprawdzie wysoka, ale wynika to z braku w okresie blisko 30 lat zmian legislacyjnych dotyczących jej wysokości. Minimalna grzywna wynosić będzie 10 stawek po 100 zł co trudno uznać za nadmierną dolegliwość skoro dotyczy przestępstw a więc czynów stanowiących z natury poważne naruszenie prawa. Grzywna może być rozłożona na raty co również ułatwia jej wykonanie.

			podwyżka stawek dziennych jawi się jak bardzo wysoka, co może prowadzić do nieproporcjonalnej dolegliwości kary. Projekt nie wydaje się tez uwzględniać w dostatecznym zakresie głębokiego rozwarstwienia społecznego. Sytuacja ekonomiczna wielu obywateli pozostaje trudna i nie wszyscy obywatele mają możliwość uzyskania minimalnego wynagrodzenia za pracę na którego wzroście oparto podwyżkę stawek grzywny. W tym kontekście szczególne zastrzeżenia budzi podniesienie dolnej granicy stawki dziennej. System stawek dziennych jest z założenia dwuetapowy, a jego istotą jest umożliwienie sądowi indywidualizacji dolegliwości finansowej kary w stosunku do możliwości zarobkowych i majątkowych sprawcy. **Drastyczne podniesienie minimum z 10 zł do 100 zł ogranicza tę możliwość, uderzając przede wszystkim w sprawców o najniższych dochodach**. Jest to grupa, wobec której sąd powinien zachować największą elastyczność w wymierzaniu sprawiedliwości, aby uniknąć nadmiernego obciążania i pogłębiania wykluczenia społecznego. Dodatkowo należy zwrócić uwagę na funkcję stawki dziennej w systemie prawa karnego. Zarówno na gruncie Kodeksu karnego, jak i Kodeksu karnego skarbowego,	Troska o sprawców o najniższych dochodach nie może prowadzić do pobłażliwości ustawodawcy wobec tej kategorii osób. Rozkładanie projektowanego podwyższenia stawki dziennej „na raty” również nie jest celowe. Powtórzyć również można, że inne niż minimalne wynagrodzenie mierniki byłyby niespójne systemowo o czym już wyżej wspomniano. Przyjęcie rozwiązania z art. 23 § 3 k.k.s. (samowaloryzacja), którego obowiązujący k.k. nigdy nie przewidywał nie wydaje się celowe. Należy bowiem unikać zmian „rewolucyjnych” tam gdzie wystarczą zmiany mniej inwazyjne. Co do vacatio legis - aktualne jest stanowisko wskazane przy uwagach SN.

			konstrukcja grzywny opiera się na rozdzieleniu dwóch elementów kary. Liczba stawek dziennych odzwierciedla stopień winy, społecznej szkodliwości czynu oraz cele kary, natomiast wysokość jednej stawki dziennej odpowiada indywidualnym możliwościom majątkowym i zarobkowym sprawcy. Celem tej konstrukcji jest zapewnienie rzeczywistej indywidualizacji dolegliwości finansowej, tak aby kara była odczuwalna w podobnym stopniu niezależnie od sytuacji ekonomicznej sprawcy. W konsekwencji wysokość stawki dziennej powinna pozostawać przede wszystkim instrumentem dostosowania grzywny do sytuacji konkretnej osoby, a nie narzędziem realizacji ogólnej polityki zaostrzania represji karnej. W tym kontekście szczególne wątpliwości budzi dziesięciokrotne podwyższenie ustawowego minimum stawki dziennej. Ogranicza ono możliwość dostosowania wysokości grzywny do sytuacji osób osiągających najniższe dochody lub pozostających w szczególnie trudnym położeniu materialnym. W efekcie sąd traci część instrumentów pozwalających na zachowanie proporcjonalności kary, mimo że właśnie temu celowi służy instytucja stawki dziennej. Tak daleko idąca zmiana prowadzi zatem do osłabienia jednej z podstawowych	

			funkcji modelu grzywny przyjętego przez polskiego ustawodawcę. **Co więcej, skoro ustawodawca zdecydował się na model grzywny oparty na stawkach dziennych, to wysokość jednej stawki nie powinna być utożsamiana z abstrakcyjną wartością pieniądza ani automatycznie powiązana z wysokością minimalnego wynagrodzenia**. Istotą tego rozwiązania jest bowiem indywidualizacja kary dokonywana przez sąd na podstawie rzeczywistych dochodów, warunków osobistych, rodzinnych, stosunków majątkowych i możliwości zarobkowych sprawcy. Mechaniczne podniesienie dolnej granicy stawki dziennej osłabia tę indywidualizację, zastępując ją rozwiązaniem o charakterze ryczałtowym. Niezależnie od oceny merytorycznej skali podwyżki, wątpliwości budzi również skokowy charakter proponowanej zmiany. Tak istotna modyfikacja systemowa, mająca fundamentalne znaczenie dla wymiaru sprawiedliwości i sytuacji finansowej obywateli, powinna być rozłożona w czasie, z uwzględnieniem etapowego wprowadzania zmian, lub połączona z mechanizmem automatycznej waloryzacji, opartej na obiektywnych wskaźnikach ekonomicznych. W tym kontekście istotnego znaczenia nabiera również okoliczność, iż	

			proponowane vacatio legis jest rażąco krótkie. W świetle powyższego, **Krajowa Rada Doradców Podatkowych postuluje odniesienie skali waloryzacji stawek dziennych do realnych wskaźników ekonomicznych, adekwatniej odzwierciedlających siłę nabywczą pieniądza, a nie wyłącznie do wzrostu minimalnego wynagrodzenia**. Apelujemy również o **rozważenie mechanizmu stopniowej lub automatycznej indeksacji stawek**, co zapewniłoby stabilność i przewidywalność systemu w przyszłości. **Niezbędne wydaje się także wydłużenie vacatio legis, aby umożliwić odpowiednie przygotowanie do wejścia w życie nowych przepisów**.	
11.	Sąd Apelacyjny w Gdańsku	art. 33 § 3 kk	Nie negując faktu, że od czasu wprowadzenia kodeksu karnego stopa życia obywateli znacząco wzrosła, zauważa on, że także wysokość kar grzywien wzrosła poprzez zwiększenie ilości orzekanych stawek dziennych, a więc wzrost poziomu życia obywateli i tym samym ich zwiększona zdolność do płacenia kar grzywny jest kompensowana liczbą stawek dziennych orzekanych grzywien. Tak jak dawniej orzekano grzywny np. 40 stawek po 20 zł, tak obecnie orzeka się grzywny 200 stawek po 20	W zakresie w jakim autor uwagi kwestionuje zasadność nowelizacji art. 33 § 3 k.k. wskazać należy na brak zmian wskazanego przepisu od początku jego obowiązywania, co doprowadziło do istotnej deprecjacji ekonomicznej tego elementu kary grzywny. Powyższe rodzi potrzebę proponowanej nowelizacji.

			zł. Okoliczność, że w przeszłości wysokość zastępczej kary za karę grzywny była niższa niż obecnie nie jest argumentem za zwiększeniem wysokości stawki dziennej. Im bowiem surowsza będzie zastępcza kara np. pozbawienia wolności za grzywnę, tym większa motywacja skazanych do spłacenia grzywny. Obecnie można łatwo zaobserwować, że choć egzekucja kar grzywny okazuje się często bezskuteczna, gdyż skazani nie mają zarejestrowanego źródła dochodu, to kiedy po zamianie tej kary na zastępczą karę pozbawienia wolności stawia się u nich Policja celem doprowadzenia ich do zakładu karnego, grzywny są bardzo często przez skazanych płacone, aby zwolnić się od zastępczej kary. Ponadto proponowana **zmiana nie koresponduje z treścią art. 37a § 1 k.k., który przewiduje możliwość orzeczenia samoistnej kary grzywny w wysokości co najmniej 150 stawek dziennych w miejsce kary pozbawienia wolności.** Przy uwzględnieniu proponowanej zmiany minimalna wysokość kary grzywny w takim wypadku wynosiłaby 15.000 zł. Jest to bardzo wysoka kwota biorąc pod uwagę chociażby wysokość minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę. Zauważyć przy tym należy, że instytucję z	

			art. 37a § 1 k.k. stosuje się często do osób popełniających przestępstwo po raz pierwszy, nierzadko o dość błahe czyny, zatem wymierzanie tak wysokiej minimalnej kary grzywny raziłoby surowością. Jednocześnie informuję, że Prezesi pozostałych Sądów Okręgowych tutejszej apelacji nie zgłosili uwag do projektu.	
12.	Krajowa Rada Radców Prawnych	art. 33 § 3 kk	System kary grzywny orzekanej w stawkach dziennych stanowi rozwiązanie sprzyjające realizacji idei kary sprawiedliwej, w której jej ekonomiczny wymiar jest wypadkową surowości kary, określanej przez liczbę stawek dziennych oraz potencjału ekonomicznego sprawcy przestępstwa, determinującego wysokość jednej stawki. Jak wskazuje się w literaturze przedmiotu: „znaczna rozpiętość granic wyznaczających wysokość stawki dziennej sprawia, że możliwe jest dość precyzyjne ustalenie wysokości tej kary tak, aby mogła mieć zbliżoną dolegliwość dla wszystkich skazanych, niezależnie od ich stanu majątkowego” (B.J. Stefańska, w: Kodeks karny. Komentarz, red. M. Filar, Warszawa 2016, teza 18 do art. 33 i cyt. tam literatura). Niewątpliwie zmiana siły nabywczej pieniądza jaka nastąpiła od uchwalenia w dniu 6 czerwca 1997 r. Kodeksu karnego,	Postulat pięciokrotnego podwyższenia granic stawki dziennej grzywny nie odpowiadałby wzrostowi minimalnego wynagrodzenia i prowadziłby do dalszej niespójności systemowej pomiędzy k.k. i k.k.s. Odnośnie propozycji dotyczącej przywrócenia brzmienia art. 58 § 2 k.k., stwierdzić należy, że wykracza ona poza ramy projektu.

			uzasadnia podwyższenie granic wysokości stawki dziennej grzywny, określonej w przepisie art. 33 § 3 k.k., który dotychczas nie był nowelizowany. Jeśli chodzi o podwyższenie górnego pułapu, to wydaje się, że proponowana zmiana jest w pełni uzasadniona przypadkami, w których sytuacja majątkowa sprawcy potrafi być ponadprzeciętna i wymierzenie mu realnej dolegliwości za przestępstwo będzie wymagało określenia wysokości stawki dziennej grzywny zdecydowanie powyżej limitu wynoszącego obecnie 2000 złotych. **Warto w tym kontekście przypomnieć, że propozycja znacznego podniesienia górnej granicy wysokości stawki dziennej grzywny (do 10 000 zł) była przedmiotem projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, zgłoszonego jeszcze w maju 2007 r. (druk sejmowy V.1756, art. 1 pkt 7).** Trzeba też jednak zaznaczyć, że możliwości majątkowe sprawców są bardzo zróżnicowane, a postępujące rozwarstwienie społeczeństwa tylko te różnice powiększa. Problem ubóstwa w Polsce nie został wyeliminowany i nadal stanowi istotny problem społeczny. Jak wynika z danych GUS: „w 2025 r. oszacowany zasięg zagrożenia ubóstwem skrajnym wyniósł	

			5,3% osób w gospodarstwach domowych i był zbliżony do wartości oszacowanej dla 2024 r. (5,2%). Oszacowany zasięg zagrożenia ubóstwem relatywnym wyniósł 13,5% wobec 13,3% w 2024 r." (https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/ubostwo-pomocspoleczna/zasieg-zagrozenia-ubostwem-ekonomicznym-w-polsce-w-2025-r ,14,13.html). Niezależnie od znaczącego wzrostu minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz licznych wskaźników makroekonomicznych należy pamiętać, że sytuacja majątkowa wielu oskarżonych bywa trudna, a kara grzywny – choć stanowić ma dolegliwość o charakterze osobistym – w praktyce nierzadko dotyka także osób najbliższych sprawcy. Dlatego, uznając za niewątpliwie konieczne podwyższenie dolnej granicy stawki dziennej grzywny, **warto podać pod rozwagę określenie tego limitu na poziomie 5-krotnie wyższym niż obecny tj. 50 złotych**. Spowoduje to, że minimalny wymiar kary grzywny (500 zł) nie będzie jawić się jako symboliczny, urągający społecznemu poczuciu sprawiedliwości, a jednocześnie kara ta będzie dolegliwa, ale możliwa do uiszczenia przez sprawców znajdujących się w trudnej sytuacji majątkowej**. W**	

			przypadku jednak zdecydowania się przez ustawodawcę na określenie tego progu na proponowanym poziomie 100 zł zasadne byłoby przywrócenie art. 58 § 2 k.k., zakazującego orzekania grzywny nieegzekwowalnej, którego uchylenie nowelą z 20 lutego 2015 r. zostało powszechnie skrytykowane w nauce prawa karnego (zob. V. Konarska-Wrzosek, w: Kodeks karny. Komentarz, red. V. Konarska-Wrzosek, Warszawa 2023, teza 4 do art. 33; J. Majewski, w: Kodeks karny. Komentarz, red. J. Majewski, Warszawa 2024, teza 51 do art. 33). Instytucja ta ograniczała orzekanie zastępczej kary pozbawienia wolności za nieuiszczoną grzywnę, a także limitowała przerzucenie ciężaru tej kary na osoby najbliższe sprawcy, spełniając swą funkcję przewidzianą przez autorów Kodeksu karnego (zob. Uzasadnienie rządowego projektu 3 nowego kodeksu karnego, w: Nowe kodeksy karne z 1997 r. z uzasadnieniami, Warszawa 1997, s. 138). Biorąc pod uwagę nieuchronne zaostrzenie wymiaru kary grzywny w wyniku proponowanej zmiany art. 33 § 3 k.k. realizacja tego postulatu wydaje się szczególnie godna uwagi.	